

Ağaçkakanları Şaşırtacak Doğallık ve Sağlamlık

“G-ext; Türkiye’de üretilen ilk ve tek gerçek dış cephe compact laminatdır.”

G-ext®
Dış Cephe Dekoratif Paneller

G-ext dış cephe dekoratif panellerinin yüksek teknoloji ile üretimi sayesinde, UV dayanımı ve renk stabilitesi çok daha güçlüdür. Yüzeyi hava şartlarına ve iklim değişikliklerine karşı son derece dirençlidir.

G-ext iletişim hattı:

0312
0212 **444 G EXT**
444 4 398

Genel Müdürlük
Dolandı Sokak No: 21 Siteler/ANKARA
Tel: (0312) 353 02 06
Faks: (0312) 348 78 6 7
pazarlama@gentas.com.tr

Genmar A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi Keresteciler Sitesi 27. Blok
No: 23 / 25 İkitelli / İSTANBUL
Tel: (0212) 670 32 04 Faks: (0212) 670 32 10
genmar@gentas.com.tr

Ürünle ilgili bilgi almak için irtibat telefonları:
Ankara Genel Müdürlük : 0 312 353 02 06
İstanbul Genmar : 0 212 670 32 04

EN 438-6/7

High Pressure Laminates

04 **masa üstü**

30 **yaka resimleri**

Cumhuriyet Kuşağında Yaprak Dökümü
Nejat Ersin, Yüksel Öztan, Reha Ortaçlı

12 **iyi şeyler**

Barselona Öyküleri ve Kıssadan Hisse
İzmir'de "Öncü" Bir Sergi: Güngör Kaftancı Mimarlığı
İzmir Çalıştayı: Krizden Ders Çıkarmak

34 **makale**

Sevgili Öğretmenlerime
Cihat Uysal

34 **koruma**

Ve Akdamar Kilisesi Ayin'e Açıldı

25 **teelif hakları**

Yasa'ya Rağmen, Telif Hakkı Sözleşmeyle Devredilebilir mi?
TSMĐ Hukuk Danışmanı Kemal Vuraldoğan

36 **PROFİL**

Bina Bu Yere Oturuyor mu, Oturmuyor mu? Benim Hayatımı Belirleyen Soru Bu Oldu
Aslı Özbay
Haydar Karabey

42 **YENİ**

Otel'de Yeni Kamu Hizmeti
Çağdaş Sanat Sadece Bir Lobi Kadar Uzağımızda
Turgut Toydemir
Dursun Özbek

56 **YARIŞMADAN UYGULAMAYA**

Kamu Temsiliyetinin Çağdaş Yüzü
Anayasa Mahkemesi

68 **ORADAYDIK**

Kentleşmede Sürdürülebilirlik: İstanbul Bunu Başarabilir mi?
Nerkis Kural

78 **özetler**

(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание .

İSTANBUL SMD

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2 Gümüşsuyu
34015 İstanbul
+90 212 2924380 (tel)
+90 212 2924382 (faks)
www.ismd.org.tr

TÜRK SMD

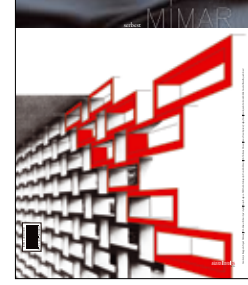
Çobanyıldızı Sokak 5-A/3 Çankaya
06680 Ankara
+90 312 4686638 (tel)
+90 312 4277520 (faks)
www.tsmđ.org.tr

İZMİR SMD

Cumhuriyet Bulvarı 2. Kordon 209/4 Alsancak
35220 İzmir
+90 232 4631630 (tel)
+90 232 4631057 (faks)
www.izmir-smd.org.tr

Yazılarda ifade edilen görüşler yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Reklamlar, reklamı veren firmanın sorumluluğundadır ve serbestMİMAR reklamlarda verilen bilgilerden sorumlu tutulamaz.

5. Sayı Kapak Konusu
Ankara, Cinnah 19 Apartmanından Detay,
Mimar Nejat Ersin

serbestMİMAR
Üç Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi
Şükrü Ünal
TSMĐ Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Soylu

Yayın Koordinatörü
Aslı Özbay

Yayın Kurulu
Abdi Güzer . Adnan Aksu . Ali Osman Öztürk
Aslı Özbay . Ayhan Usta . Cüneyt Kurtay . Evren Başbuğ
Fatih Özyay . Gül Güven . Güneri Irmak
Hasan Özbay . Hayri Anamurluoğlu . Hilmi Güner
Hüseyin Kahvecioğlu . İlhan Kesmez . Kaan Özer
Kadri Atabaş . Kerem Erginoğlu
Mehmet Kütükçüoğlu . Mehmet Soylu
Mürşit Günday . Orçun Ersan . Tülin Hadi
Vedat Tokyay . Şerife Meriç

Yürütme Kurulu
Aslı Özbay . Hasan Özbay . Adnan Aksu . Kadri Atabaş
Mehmet Soylu . Orçun Ersan

Yayın Sekreterliği
Serap Dalmış

Kapak
Evren Başbuğ

Grafik Uygulama
Burhan Dramağil (Remark)

Katkıda Bulunanlar
Murat Sönmez (Amsterdam) . Ceyhan Baskın (Londra)

İletişim
Çobanyıldızı Sokak 5-A/3 Çankaya 06680 Ankara
+90 312 4686638 (tel)
+90 312 4277520 (faks)
www.serbestmimar.com
info@serbestmimar.com

Abone, Reklam ve Dağıtım

ANBA Anadolu Basın Ajansı
Bülten Sokak 21/3 Kavaklıdere 06550 Ankara
+90 312 4675381 (tel)
+90 312 4675383 (faks)
ankara@anba.com.tr

Reklam Koordinatörü
Bülent Çeşmecioğlu
b.cesmecioğlu@anba.com.tr

Teknik Hazırlık ve Baskı
Remark İletişim ve Tanıtım Hizmetleri
Kuleli Sokak 57/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara
+90 312 4362728 (tel)
+90 312 4362700 (faks)
remark@remarkreklam.com

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 6 TL . Abonelik 30 TL

2009 Yılı gerçekten zordu: Ekonomik kriz, pekçok sektörle birlikte mimarlığı da “teğet geçmedi”. Birçok büro küçülmek zorunda kaldı, çok sayıda mimar işini kaybetti... İşler azaldı hatta durdu, olanların ödenekleri kesildi; ödemeler ya yapılmadı, ya da çok geciktirildi. Bazı firmalar bu koşullarda yeni bir iş yapmaktansa kapanmayı tercih etti.

Yayın hayatına 2009’un başında başlayan dergimiz de maalesef bu durumdan payını aldı. Yine de yılın bu son sayısını sızlanarak bitirmek istemedik. Çünkü herşeye rağmen 2009’da hayat durmadı; yeni yapılar, yeni yarışmalar, ülke içinde ve dünyada durmak bilmeyen, heyecanlı bir gündem yaratıyor. Türkiye piyasasındaki sorunlarla uğraşmayı reddederek yurtdışına açılan mimarlarımızdan güzel haberler alıyoruz. Biz de 4. sayıyı, ağırlıklı bu güzel haberlere odaklamak istedik: “iyi şeyler” adını verdiğimiz bölüme geniş yer ayırdık, sizleri yeni yıla umut veren, moral yükselten haberlerle uğurlayalım istedik.

Güzel haberler arasında çok değerli bulduğumuz iki tanesi, uluslararası yarışmalardan gelen ödül haberleri: Önce Ni-met Aydın ve ekibinin Kahire’nin Ramses Meydanı Yarışması’nda kazandığı 3.lük haberini öğrendik. Bir süre sonra, İzlanda’nın Reykjavik Limanı için açılan master plan ve kentsel tasarım yarışmasında 1.lik ödüllerinden birini kazanan Günay ve Sunay Erdem’in başarısıyla gururlandık. Her iki ekibi de yürekte kutluyoruz. Son yıllarda, “yarışma” adı altında birçok ödül haberi alıyoruz, ama biraz araştırınca, bunların çoğunun aslında yarışma olmadığı ortaya çıkıyor: Yetkin jüri yerine firma yetkililerinin proje seçtiği, bir yarışma hukuku sözkonusu olmadığı için yarışmacıların haklarının korunmadığı ve kimi zaman çağrılı ekiplere ücret dahi ödenmediği davetli “teklif” yöntemlerini yarışma olarak anmak, ne etik ne de hukuk açısından doğru. Diğer yandan ulusal ve sınırlı yarışmalar dışında uygulanmakta olan birçok farklı yarışma yöntemi olduğunu da biliyoruz. Yarışmalar alanını çeşitlendirme yönünde yapılacak çalışmaları gerçekleştirmek, yine bizlere düşüyor.

2009’da iyice açığa çıkan bir tehlike, sadece kamusal alanları değil yarışma düzenini de tehdit eder hale geldi: Bitlis ve Denizli hükümet konakları için açılan yarışmaları kazanan müellifler, projelerinin “milli değerlerimizi yeterince temsil etmediği” eleştirisiyle karşıkarşıya kaldılar. Bizzat valiler aracılığıyla dile getirilen ve projelerin “milli değerleri öne çıkaracak şekilde” revizyonunu talep eden bu yaklaşıma bir süredir aşınayız. TSMD’nin “İrtica ve Mimarlık”, İSMD’nin “Binalar Konuşunca Mimarlık Susar” isimli sergilerle eleştirdiği bu egemen resmi tavır, idareler aracılığıyla ve doğrudan temin yoluyla yaptırılan “sözde milli” okul, adliye gibi yapılardan sonra, yarışma alanında da etkili olmaya çalışıyor. Bu da yetmiyor, 17.Aralık’ta basına yansıyan haberlerden öğreniyoruz ki Başbakanımız, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Gökçek’e talimat vermiş, Gökçek de kendisi ile hemfikir ve gururla anlatıyor: “...Sayın Başbakan’ımızın, özellikle Kuzey Ankara’da, bundan sonraki yapılarda (TOKİ konutları kastediliyor) Selçuklu mimarisinin ağırlıklı olarak yer alması talebi var. Zaten mimarlarımız da o istikamette çalışıyor. Genel anlamda planın sunumunu yaptık, plan hoşlarına gitti, ama Sayın Başbakan’ımızın talebi, bundan sonra yapılacak binalarda Selçuklu mimarisinin kent girişine hakim olması...” Erk’in kamusal alanlar üzerindeki bu kabul edilemez manipülasyonunun kamuoyundan tepki görmemesi ne yazık ki şaşırtıcı değil. Ama meslek camiasının buna tepki göstermemesi ve bu durumu ciddi bir mücadele alanı olarak algılamaması çok vahim.

Dileriz 2010 yılı, mimarlık alanındaki sivil ve resmi örgütlenmelerle üniversitelerin, daha duyarlı ve örgütlü bir dayanışma içinde olduğu bir yıl olarak gelişir. Umutlarımızı canlı tutuyor ve hepimize güzel bir yeni yıl diliyoruz.

Saygılarımızla,
Aslı Özbay

01

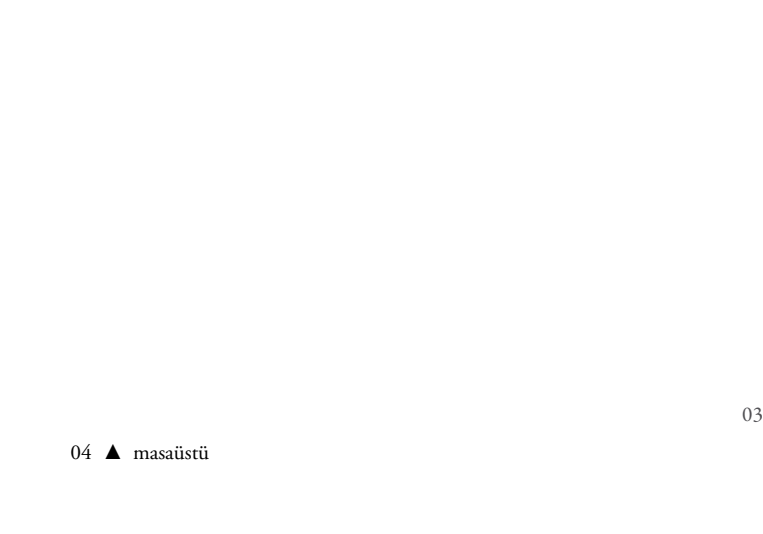
02

04

05

03

MİMAR KEMALETTİN'E YENİ BAKIŞ

Salih Zeki Pekin

İzmir kent merkezinde batı-doğu yönünde uzanan Mimar Kemalettin Caddesi'nde birkaç yıl önce yaya yolu olarak düzenlenmiş ve bu yaya yolunun her iki yanında eskiden beri var olan konfeksiyon ve tuhafiyeye mağazalarının modernleştirilerek cad-denin bir moda merkezine dönüştürülmesi hedeflenmiş ve teşvik edilmiş. Bu konsept içinde Matu Mimarlık ekibi, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'ne ait İzmir kent merkezinde Mimar Kemalettin Caddesi ile Halit Ziya bulvarının kesiştiği köşede bulunan 5 katlı binanın yerine imar durumuna uygun olarak 8 katlı yeni şube ve hizmet binası tasarlamış. Binanın taşıyıcı strüktürü iki cadde köşesinin açırtayından geçen simetri aksına göre tasarlanıp, komşu binalara bitişik olması öngörül-müş, Kuzey ve Batı Cephelerine yangın merdiven-leri ve asansörler simetrik olarak yerleştirilmiş. Bu şekilde binanın deprem etkilerinden zarar görme-mesi için yanal yüklerle karşı eşit yük dağılımını sağlayan dayanıklı bir strüktür elde edilmiş.

Kuzey ve Batı cepheleri boyunca uzanan beto-narme perdelerle arasında merdiven, asansör, tu-valetler ve asansör holü için yeterli mekanlar bırakıldıktan sonra, aksı 9.85 m yarıçapında 30 cm kalınlığında betonarme taşıyıcı perde ve binanın doğu ve güney cephelerinde taşıyıcı betonarme kolonlar ile yay şeklindeki perde arasında başka-ca düşey taşıyıcı kullanılmayarak bu bölümdeki mekan düzenlemelerine olabildiğince serbesti sağlanmış.

Ekibin bir diğer gündemdeki projesi de, Balço-va Belediye Başkanlığı tarafından açılan davetli ihalede en düşük fiyatı vererek aldıkları "Balçova Kültür Merkezi" projesi. Projelerinin hazırlanma-sı ile ilgili ihale öncesi bazı etütler yapan ekipten, programda değişiklik yapılması istenmiş. 500 kişilik yerine 750 kişilik sinema, tiyatro salonu yapılması ve fast-food ve pastane ilave edilmesi istenmiş. Ayrıca, 150 kişilik salonun gerektiğin-de yemekli düğünlerin yapılabileceği şekilde "çok amaçlı" olarak düzenlenmesi istenmiş. Arsanın kent içindeki konumu dikkate alınıp, binanın tüm katlar yüksekliğinde giriş holünün kuzey ve güney cephelerini camla kapatarak arkasındaki Balçova Teleferik tepesinin yakın ve uzak mesafe-lerden algılanmasını istenmiş.

01 Garanti Bankası

İzmir Mimar Kemalettin Şubesi-İzmir

Proje Müellifi: MATU Mimarlık

Tasarım: Salih Zeki Pekin

Tasarım Ekibi: Burçak Pekin, Enis Beker, Nazan Noyan

İnşaat alanı: 1796 m²

Projelendirme tarihi: Haziran 2008

- Temmuz 2008

01 Balçova Kültür Merkezi - İzmir

Proje müellifi: MATU Mimarlık

Tasarım: Salih Zeki Pekin

Proje Ekibi: Enis Beker, Nazan Noyan

Statik: Ardali İnşaat

Tesisat: NU Mühendislik

Elektrik: Evre Elektrik

İşveren: Balçova Belediyesi

Yapı Alanı: 7706 m²

Projelendirme tarihi: Ekim 2007 - Mayıs 2008

LİBYA'YA ASKERİ ÜS

Gül Güven, Özdihan Gökçe

Ven Mimarlık ekibi tarafından otel olarak tasar-lanan, ancak daha sonra askeri tesis olarak işleti-lecek olan Libya Tripoli'deki Armed Forces Offi-cers Club, beş yıldızlı otel, 3 yıldızlı otel, kongre ve sergi alanı, olimpiik yüzme havuzu binası, kapa-lı spor salonu binası, restoranlar, villalar, vip villa, tören alanı, marina ve deniz üstünde yer alan bir amfi tiyatrodan oluşmakta. Sürdürülebilir mimar-lığın önemsendiği ayrıca tüm çatı alanlarının yeşil olarak değerlendirildiği ve kullanıma açıldığı bir proje olarak gelişimini sürdürmekte.

Ekibin Libya'daki bir diğer projesi de havaalanı yolu aksında bulunan 466 konuttan oluşan Digit Houses, arsa değeri yüksek bir alanda konum-landırılmış. İşverenin tasarım öncesi yerel kültü-rün araştırılması ve bu araştırmanın yorumunun konut yerleşkesine aktarılmasını ön koşul olarak ekipten istemiş. Yerel mimarının avlulu yapısı, bir kabuk ile sarılıp dışa kapanması ve dar sokaklar ekip tarafından tasarıma yansıtılmış.

03 Armed Forces Officers Club In Tripoli -

Libya

Proje Müellifi: Ven Mimarlık Ltd. Şti.

Tasarım: Gül Güven, Özdihan Gökçe

Peyzaj: Selami Demiralp

Grafik ve Görselleştirme: Özgür Özdemircan,

Özhan Hazırlar

Şehir Plancısı: Mehmet Arslantürk

Yapı Alanı: 60.000 m²

Yatırım Maliyeti:73.000.000 \$

04 Digit Houses In Tripoli - Libya

Proje Müellifi: Ven Mimarlık

Tasarım: Gül Güven, Özdihan Gökçe

Tasarım Ekibi: Özhan Hazırlar,

Özgür Özdemircan

Yapı Alanı: 90.000 m²

Yatırım Maliyeti:36.000.000 \$

LOGIPARK TÜRKİYE

Esen Akyar, Zafer Karaoğlu

İğlo Mimarlık, Türkiye'nin lokomotif endüstrile-rinden biri olan lojistik sektörünün depolama ve saklama ihtiyaçlarına yönelik kurumsal gayrimen-kul çözümleri üreten Logipark ile doğru konum ve fiyat ilkesini, sonuç odaklı ve müşteri istekleri doğrultusunda şekillenen fonksiyonel ürünler ile birleştirerek, ülkenin tüm ana dağıtım noktaların-da aynı kalite ve servisi sunmayı hedefliyor. Strate-jik olarak İstanbul'un en önemli lojistik merkez-lerinden olan Tuzla-Orhanlı konumlu, 250.000 m² arazi üzerine toplam 121.368 m² tek katlı ki-ralanabilir depolama alanı, 7.000 m² - 25.000 m² arasında farklı boyutlarda 8 blok ve 11 bağımsız bölüm, Uluslararası A sınıfı depo standartlarına uygun, 24 saat giriş çıkış ve kullanım kolaylığı, Depolarla beraber etkin kullanıma uygun A sınıf ofis binaları ile 2010 yılının ikinci yarısına yeti-şecek olan proje, İstanbul'a yeni bir katma değer katmayı amaçlıyor.

05 Logipark, Tuzla - İstanbul

Proje Müellifi: İğlo Mimarlık

Tasarım Ekibi: Esen Akyar, Zafer Karaoğlu

Proje Yönetim ve Danışmanlık: Teknoden

Statik: Doruk Mühendislik

Mekanik: Rota Mühendislik

Elektrik: Eltes Mühendislik

Yatırımcı: Access Turkey

Proje Yönetim ve Denetim: Arup / Kaytek Yapı

Denetim

Kiralama Danışmanı: Kuzeybatı Gayrimenkul

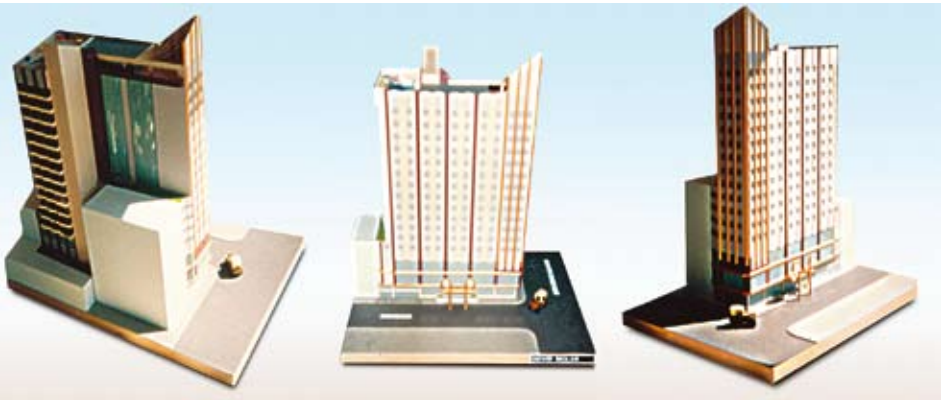

06

10

07

08

09

ORTAKÖY VADİSİ'NDE KONUT

Talha Haksever

İstanbul'un Avrupa yakasının en merkezi bölgesi Levent'te yer alan proje, Ortaköy vadisine hakim bir alanda yer almakta. 15.012 m2 alana sahip arazi içerisine 8 adet blok yerleştirilmiş. Çevre teşekkülü dikkate alınarak yerleştirilen bloklar, ayrıca Ortaköy Vadisinin panoramik manzarasını içlerine alacak şekilde konumlandırılmış. Yeşil bir doğa içerisinde olması planlanan proje için 15.012 m2 alana sahip arazinin, yaklaşık olarak 8.000 m2 si yeşil alan olarak ayrılmış. Geniş yeşil alan içerisinde yer alan projenin yapı malzemelerinde de bu uyuma dikkat edilmiş, ve ahşap ile kaplanan cepheleriyle bir bütünlük sağlanmış. Ayrıca manzaranın ve yeşil dokunun iç mekanlara taşınması için, yere kadar olan geniş cam yüzeyler tasarlanmış. Projenin, Gün Işığı, Enerji Etkinliği ve Isısal Konfor Analizleri Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde, ilgili standartlara göre yapılmış ve hazırlanan projenin bu kapsamda fiziksel çevre raporu hazırlanmış. Proje kapsamında ayrıca sosyal mekan olarak açık spor alanları, Açık havuz, çocuk havuzu, kapalı havuz, jakuzi, sauna, dinlenme odası, fitness center, vitamin bar, tv odası (çok amaçlı salon) tasarlanmış, ayrıca konutlar için kapalı otopark yapılmış. Büronun diğer konut projesi de İstanbul'un Avrupa yakasının en nezih bölgesi, İstinye vadisinin en güzel bölgesinde yer almakta. 12.522 m2 alana sahip arazi içerisine 9 adet blok yerleştirilmiştir. Çevre teşekkülü dikkate alınarak yerleştirilen bloklar, kendi içlerinde oluşturdukları geniş rekreasyon alanından yararlanacak şekilde konumlandırılmışlardır.

Yeşil bir doğa içerisinde olması planlanan proje için 12.522 m2 arazinin, yaklaşık olarak 7.000 m2 si yeşil alan olarak ayrılmış. Özgün cepheleri olan projede aynı zamanda konut içlerinde fonksiyonellik ön planda tutulmuş. Her bir blok içerisinde 4 adet konut bulunan projede, geniş bahçe alanları oluşturulmuş ve binaların birbirinin manzarasını kesmemesine özen gösterilmiş.

06 Seba Flora, Levent - İstanbul

Tasarım: Talha Haksever
Müellif Firma: Taha Mimarlık
Statik: Yapı Akademisi
Mekanik: Yimak Mühendislik
Elektrik: Tmf Mühendislik
Yatırımcı: Seba İnşaat
Müteahhiti: Seba Ulus İnşaat San. Aş.
Yapı Alanı: 17.000 m²

07 Seba Flora, İstinye - İstanbul

Tasarım: Talha Haksever
Müellif Firma: Taha Mimarlık
Statik Proje: Yapı Akademisi
Mekanik Proje: Yimak Mühendislik
Elektrik Proje: Tmf Mühendislik
Yatırımcı: Seba İnşaat

Müteahhiti: Seba Vadi İnşaat
Yapı Alanı: 12.522 m²
Başlangıç Tarihi: Ağustos 2009
Bitiş Tarihi: Ağustos 2011

ŞAİR EŞREF'E OTEL

Sevgi Molva

Proje çalışmalarına tasarım, restorasyon, dekorasyon işleri ile devam eden Çatı Mimarlık, İzmir'in Konak İlçesinde 4 yıldızlı otel olarak tasarlanan proje, İzmir'in en merkezi bölgesinde yer alıyor. Zemin üstünde 14 kattan oluşan proje, bodrum katlarıyla beraber 10.000 m2 inşaat alanına sahip. Şair Eşref Bulvarı'nda yer alacak otel 200 yatak kapasiteli olacak.

08 Dört Yıldızlı Otel, Konak - İzmir

Tasarım: Sevgi Molva
Müellif Firma: Çatı Mimarlık
Statik: Ardali İnşaat
Mekanik: Süloş Mühendislik
Elektrik: Mert Elektrik
İşveren: Ağartıoğlu İnşaat
Yapı Alanı: 10.000 m²

TEVFİK FİKRET YENİDEN

Turhan Kayasü

1994 yılında MTK Mimarlık tarafından tasarlanan ancak yapımının bir kısmı gerçekleşmeyen Tevfik Fikret İlköğretim Okulu, 2010 yılında yeniden tasarlanmış. 4 blok ve 17.600 m2'den oluşan projenin 8.565 m2'lik tek bloğu önce inşa edilmiş, yeni inşaa edilecek bölümler ise okul sistemindeki değişikliklere uyumlu hale getirilen 25 adet büyük derslik, 6 adet küçük derslik, 3 laboratuvar, kütüphane, spor salonu, 600 kişilik çok amaçlı salon ve yemekhaneden oluşmaktadır. Bu binada yer almayan eğitim hizmet ve teknik birimler ihtiyacı ana binadan sağlanmaktadır. Alan olarak kısıtlı bir arsada 3 kat ve 1 bodrum olarak biçimlenen yeni yapının mevcut yapıyla aynı dilde, okula ait simgesel bir kişiliği oluşturması amaçlanmış. 9-12 sınıflarını ve destek mekanlarını barındıran mevcut blok, ilköğretim 1-8 sınıflarını barındıran ek bina (B Blok) ve spor-kütüphane-konferans kanadı (C Blok) birbirinden bağımsız olarak çalışabildiği gibi, aynı zamanda birbirinden geçilebilen bir bütün de oluşturmakta. Planlamada yaş gruplarının eğitim ve oyun alanlarının ayrışması öngörülmüş.

09 Tevfik Fikret İlköğretim Okulu, Spor Salonu ve Çok Amaçlı Konferans Salonu Ek Yapısı - İzmir

Tasarım: M. Turhan Kayasü
Müellif Firma: MTK Mimarlık
Tasarım Ekibi: M. Turhan Kayasü, Şebnem Aşkun
Statik: Erka-As As Proje Araştırma Mekanik ve Elektrik: Khm Kent Proje
Peyzaj Tasarımı: Promim Proje
İşveren: Tevfik Fikret Eğitim ve Öğretim Hizmetleri A.Ş.
Yapı Alanı: 6.548 m²
Yatırım Maliyeti: 5.886.000 TL

LOSEV KENT

Şerife Meriç, Ufuk Ertem

Ankara'da Gazi Üniversitesine ait bir arsanın bir kısmında Gazi Üniversitesi için İhtisas hastanesi ve rekreasyon alanı, diğer kısmında ise Lösev kent projesi tasarlanmış. Tasarım kapsamı; 100 yataklı hastane, laboratuvarlar, otel, konferans salonu, çarşı, okul, atölyeler, spor tesisleri, konutlar, karnaval alanı gibi işlevlerden oluşmaktadır.

10 LÖSEV için Kent Avan Projesi

Proje Müellifi: Meriç Dizayn
Tasarım Ekibi: Şerife Meriç, Ufuk Ertem
Peyzaj: Murat Memlük
İşveren: LÖSEV
Yapı Alanı: 51.780m²

11

12

13

15

14

MANZARALI YURT

Faruk Eşim

2011 Üniversite Oyunları'nın Türkiye'de yapılacağından dolayı, ülkenin çeşitli yerlerinde yurt, spor salonu çalışmaları hızla devam ediyor. Bunların bir örneği de Fema Mimarlık tarafından projelendirilen Trabzon'daki yurt ve sosyal tesis projesi. 2011 Üniversite Oyunları ile sporcuların kullanımına açılacak olan 2000 kişilik yapı oyunlar sonrası Kredi Yurtlar Kurumu tarafından Öğrenci Yurdu olarak kullanılacak. Yaklaşık 30.000 m²'lik bir arazide yaklaşık 50.000 m² olarak tasarlanan proje, 1 blok Sosyal Tesis, 2 blok Kız Yatak Üniteleri, 3 blok Erkek Yatak Üniteleri olmak üzere toplam 6 bloktan oluşmakta. Arsa verilerinin de katkısı ile tamamen manzaraya dönük şekilde planlanmış, kottan olumlu şekilde yararlanılarak istenilen program yerleştirilmiş. Arazi eğimli olmasına rağmen yerleşkenin her noktası bedensel engelliler tarafından kolaylıkla kullanılabilen. Yerleşke, üst kottan alt kota doğru doğal eğime paralel 3 grupta planlanmış. 1. Kademe Sosyal Tesis, 2. Kademe Kız Yatak Üniteleri, 3. Kademe Erkek Yatak Üniteleri birbirlerini engellemeyecek şekilde, Ana giriş ve arazinin en yüksek yerine Sosyal Tesis Binası yerleştirilmiş. Bu yapıda; Asma kat, Yönetim birimleri, Zemin kat, Ana giriş Holü ve bu hole bağlı, Lobi, 500 kişilik kafeterya, Oyun Salonları, Basın merkezi (Toplantı Salonu), İnternet Salonu, Alışveriş alanları ve Sinema, manzaraya açık 1000 kişilik Yemekhane, mutfak, çamaşırhane ve teknik alanlar yer almakta. Sosyal Tesis merkez olmak üzere, yatak üniteleri bu merkeze ışınal akslarla bağlanmakta, dolayısı ile Yatak Üniteleri birbirlerine açılabilir yapılarak yapıların manzaradan yararlanması sağlanmaktadır.

11 Trabzon 1000+1500 Kişilik

Öğrenci Yurdu ve Sosyal Tesisleri - Trabzon

Tasarım: Faruk Eşim

Müellif Firma: Fema Mimarlık

Tasarım Ekibi: Faruk Eşim

Statik: Levent Aksaray Mühendislik

Mekanik: Razgat Mühendislik

Elektrik: Yurdakul Mühendislik

İşveren: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

Müteahhit Firma: Kalyon İnşaat

Yapı Alanı: 50.000 m²

HASTANE MİMARİSİNE YENİ BAKIŞ

Ebru Altay, Perin Özen Öztürker

Hastanelerin soğuk ve ışıksız mekanlarının aksine Peb Mimarlık Ofisi, hastanelere yeni bir bakış açısı getirerek, daha yaşanılır mekanlar yaratmayı hedefliyor. Mimarinin insan hayatını olumlu yönde etkilediği gerçeğiyle yola çıkan ekip, ışık ve renk kullanımı ile günümüz çağdaş hastane mimarisinin yenilikçi konseptlerini oluşturuyor. Hastane-

lerdeki ciddi değişimlere dikkat çeken Peb ekibi, Bursa Mustafa Kemalpaşa ve Karabük Şirinevler projeleri ile hastane mimarisine farklı bir bakış açısı getirmeye çalışıyor.

12 Bursa Mustafa Kemalpaşa

200 Yataklı Devlet Hastanesi - Bursa

Tasarım: Ebru Altay, Perin Özen Öztürker

Proje Müellifi: Peb Mimarlık

Tasarım Ekibi: Semra Köse, Hamide Yiğit, Hamza Altın

Statik Projesi: Orhan Sarıkaya

Mekanik: MC Mühendislik

Elektrik: NÜVE Ltd. Şti.

Yapı Alanı: 33.600 m²

İşveren: T. C. Sağlık Bakanlığı

13 Karabük Şirinevler

300 Yataklı Devlet Hastanesi - Karabük

Tasarım: Ebru Altay, Perin Özen Öztürker

Proje Müellifi: Peb Mimarlık

Tasarım Ekibi: Semra Köse, Hamide Yiğit, Hamza Altın

Statik Projesi: Orhan Sarıkaya

Mekanik: MC Mühendislik

Elektrik: NÜVE Ltd. Şti.

Yapı Alanı: 50.000 m²

İşveren: T. C. Sağlık Bakanlığı

GÖZTEPE'YE YENİ KAMPUS

Şebnem Gürcün

GC Mimarlık tarafından projelendirilen Göztepe Kampüsü'nün bütününe makro ölçekteki genel planlama kararlarından, mikro ölçekteki peyzaj tasarım kararlarına inen bir yaklaşım oluşturulmuş ve bu anlamda öncelikle trafik ve yaya dolaşımının sorunsuz işleyeceği bir sistem planlanmış. Bu iskelete ana mekanlar oturtularak bir mekan hiyerarşisi meydana getirilmiş.. Bu açık alan sistemi kampüsün ana giriş noktasından başlayarak tüm alanı kapsayacak şekilde düşünülmüş. GC Mimarlık'ın bir diğer projesi de, Suudi Arabistan'da eğimli olmayan dikdörtgen bir arsa da 148 adet konut olarak tasarlanmış. 3+1 ve 2+1 plan şemalı konutlar ikiz ve müstakil olarak çözülmüş ve 3+1'ler üç katlı, 2+1'ler iki katlı olarak düşünülmüş. Bu birimler arsanın kenarlarına yerleştirilmiş olup kendilerine ait özel bahçeleri ve birer araçlık otoparkları bulunmakta. 1+1 ve stüdyo tipi daireler 3 katlı apartman bloklarına bir arada yerleştirilmiş ve bu birimlerin ortak alanlarla bütünleşmesi müstakil villalara nazaran daha fazladır. Ortak alanlar ise; site girişinin iki yanında yer alan ofisler, ana meydana bulunan servis alanları ve mağazalar ile buradan zemin dokusu ve çatı örtüsüyle vurgulanmış bir akstan geçilerek ulaşılan 200 kişilik çok amaçlı salon, süpermarket ve spor salonundan oluşmakta. Rekreasyon alanında çocuk oyun alanı, büyük ve küçükler için iki ayrı yüzme havuzu, güneşlenme terası ve kafeterya yer almaktadır.

14 Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü

Kentsel Tasarım Projesi - İstanbul

Tasarım: Şebnem Gürcün

Proje Müellifi: GC Mimarlık

Tasarım Ekibi: Şebnem Gürcün, E. Korkut Kurt, Esin Fakıbbaba

İşveren: Marmara Üniversitesi

Proje Tarihi: 2008

Yapı Alanı: 30.000 m²

15 Fal Compound Residental,

Daman - Suudi Arabistan

Tasarım: Şebnem Gürcün

Proje Müellifi: GC Mimarlık

Tasarım Ekibi: Şebnem Gürcün, İlker Kütükoğlu

İşveren: Şengel İnşaat

Proje Tarihi: 2010

Yapı Alanı: 19.800 m²

“el emeği ve sanatsal estetiğın
paslanmaza yansımaları...”

altaymetal
PASLANMAZ

İvedik Organize Sanayi Bölgesi Arı Sanayi Sitesi 708. Sokak No:20 Ostim Ankara TÜRKİYE
t: +90 312 395 52 02 f: +90 312 395 52 03
www.altaymetal.com.tr info@altaymetal.com.tr

cianslevni.com

metal
sanayinde
yıl

Baktığınız değil, gördüğünüz önemlidir.

— Henry David Thoreau

Hayallerinize sınır koymayın. Fikirlerinizi nefes kesen yapılara dönüştürmek için kale.com.tr'yi ziyaret edin ya da en yakın satış noktasına uğrayın.

CUMHURİYET KUŞAĞINDA YAPRAK DÖKÜMÜ

2010'un ilk yarısı, mimarlık dünyamızın üç değerini daha aramızdan aldı: Peyzaj tasarımının öncü ustası Yüksel Öztan'ı 27 Şubatta; eşi az bulunur nitelikte bir insan olan Mimar Nejat Ersin'i 11 Mayıs'ta; kendisini ne yazık ki sadece birkaç ay önce tanıma fırsatı bulduğumuz Reha Ortaçlı'yı 28 Mayıs'ta kaybettik.

Yüksel Öztan, peyzaj kavramının ardına "mimar" tamlamasını hakeden nadir tasarımcılardan biriydi. Tutkuyla sürdürdüğü mesleğindeki başarılı performansı onu, mimarların bu alandaki 'bir numaralı' proje ortaklarından biri yapmıştı.

Nejat Ersin mimarlığın her alanıyla uğraşmış, hepsinde başarı ve saygı kazanmış, hayatına dokunduğu herkesi ender kişiliğiyle derinden etkilemiş çok özel bir insandı. 2002 Yılında Mimarlar Odası'ndan kazandığı "Mesleğe Katkı Ödülü" sayesinde yapılan yayınlarla mimarlık camiası, gecikerek de olsa bu özel üyesini daha yakından tanıma fırsatı bulmuştu.

TSMD'nin bir süredir tescillenmesi için uğraştığı Ankara'daki 10 yapıdan biri olan Tenis Klübü'nün mimarı Reha Ortaçlı ise, vefatından çok kısa bir süre önce tanışarak söyleşi yapmak keyfini yaşadığımız, vefa borcu hissettiren mimarlarımızdandı.

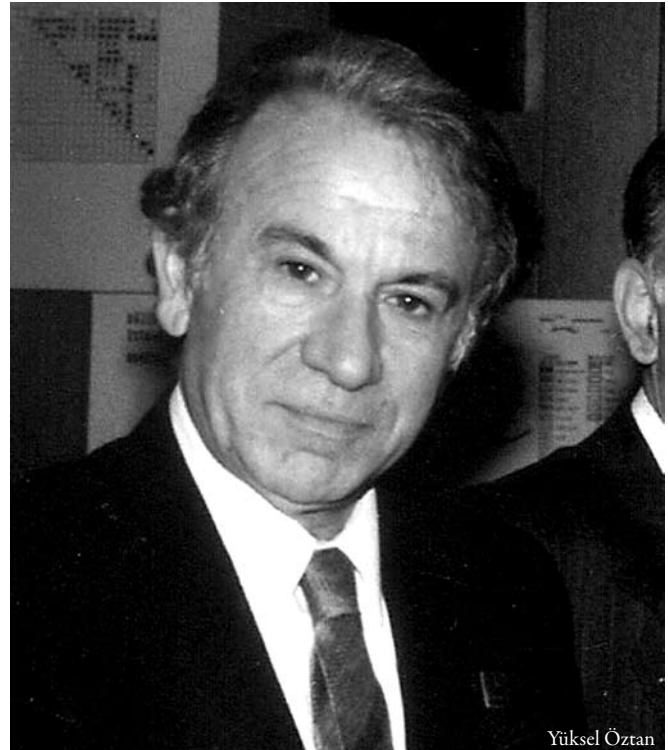
Hepsi de son derece üretken ve başarılı olmakla beraber, mütevazı kişilikleriyle 'önde durmayı' hep reddetmiş bu 'Cumhuriyet Kuşağı' beyefendilerini ardarda anıyoruz. Dostlarının, meslektaşlarının ve etkiledikleri gençlerin anılarından aktardığımız bu güzel insanların daha iyi tanınmaları, yaptıklarıyla örnek alınmaları umuduyla...

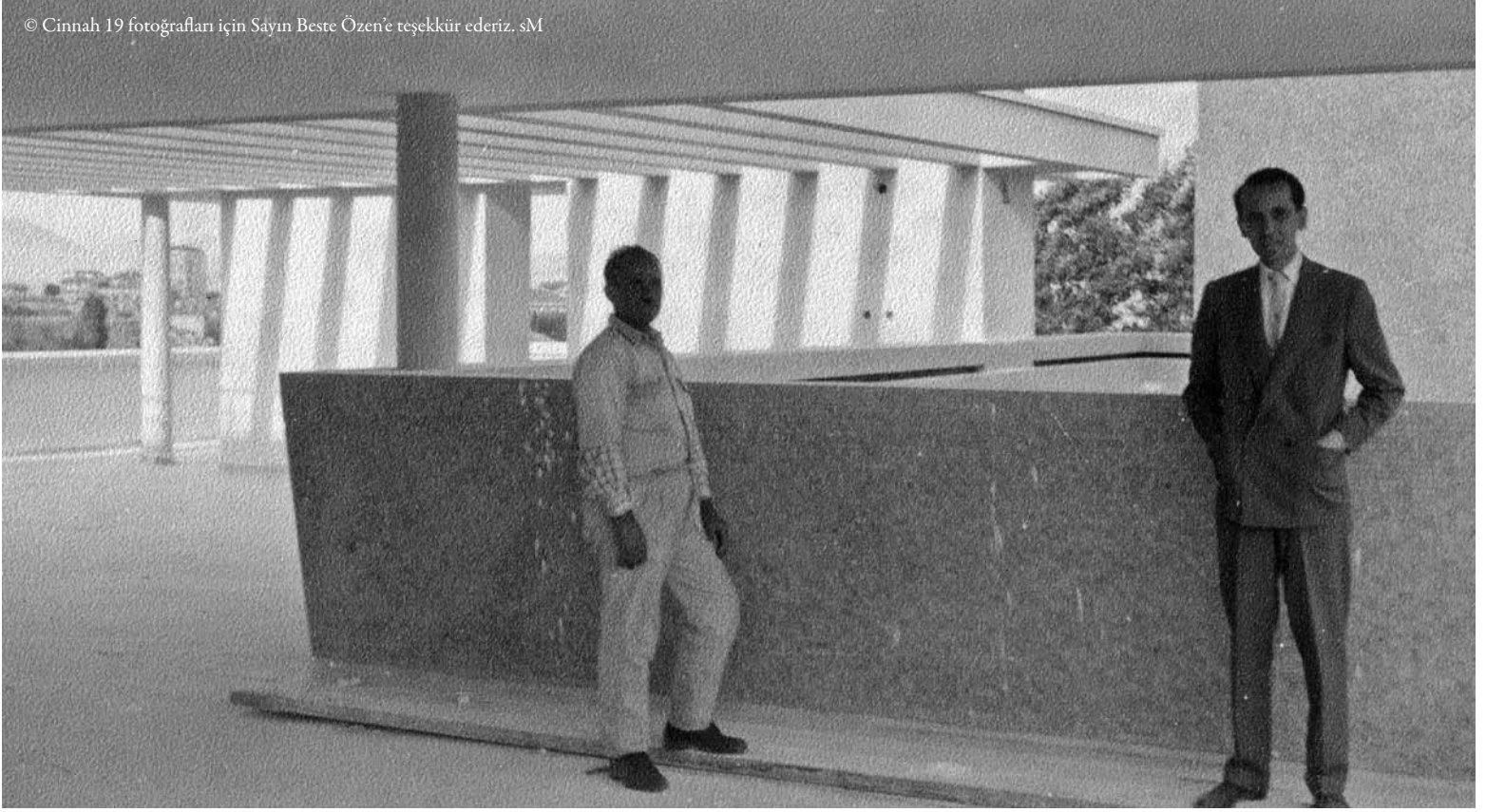
Reha Ortaçlı

Nejat Ersin

Yüksel Öztan

Yeni biten 'Cinnah 19'un terasında

USTA BİR MİMAR, GÜZEL BİR İNSAN : NEJAT ERSİN

Çetin Ünalın

1972 yılında üniversiteden mezun olup Mimarlar Odası ile ilişki kurmamdan itibaren en çok duyduğum isimlerin başında Nejat Ersin geliyordu. Mimarlar Odası'nın kurucu kuşağının sembol ismiydi. Ancak kendisi ile "fiilen" tanışmam 2000 yılında, Mimarlar Derneği 1927'nin kuruluşunun 75. yılı dolayısıyla, daha sonra da Mimarlar Odası'nın kuruluşunun 50. yılı münasebetiyle 2003 yılında Ankara'da yaptığımız Sözlü Tarih çalışmaları ile olmuştu.

1954-1971 yılları arasını kapsayan ilk dört toplantıya konuşmacı olarak katılmıştı. Bu çalışmalarda belleklerini tazelemeleri için önceden iletmış olduğumuz ilgili dönemlere ait Oda Merkez Çalışma Raporlarını ve Karar Defterlerini büyük bir titizlikle okuyup, önemli gördüğü satırların altını çizip, anı ve yorumlarıyla birlikte anlatmıştı. Bu, ayda yaklaşık 300 sayfa demekti ki, o sıralar 80 yaşındaydı. Asansörsüz 5 katlı bir apartmanın en üst katında oturuyordu. Öncelikle fiziki diriliği, çalışkanlığı, disiplini, dikkati, kafasının berraklığı ve hafızasının kuvveti ile hayranlığımı kazanmıştı. Zamanla bu çalışkanlık ve disiplinin göstergesi hiçbir toplantıya geç

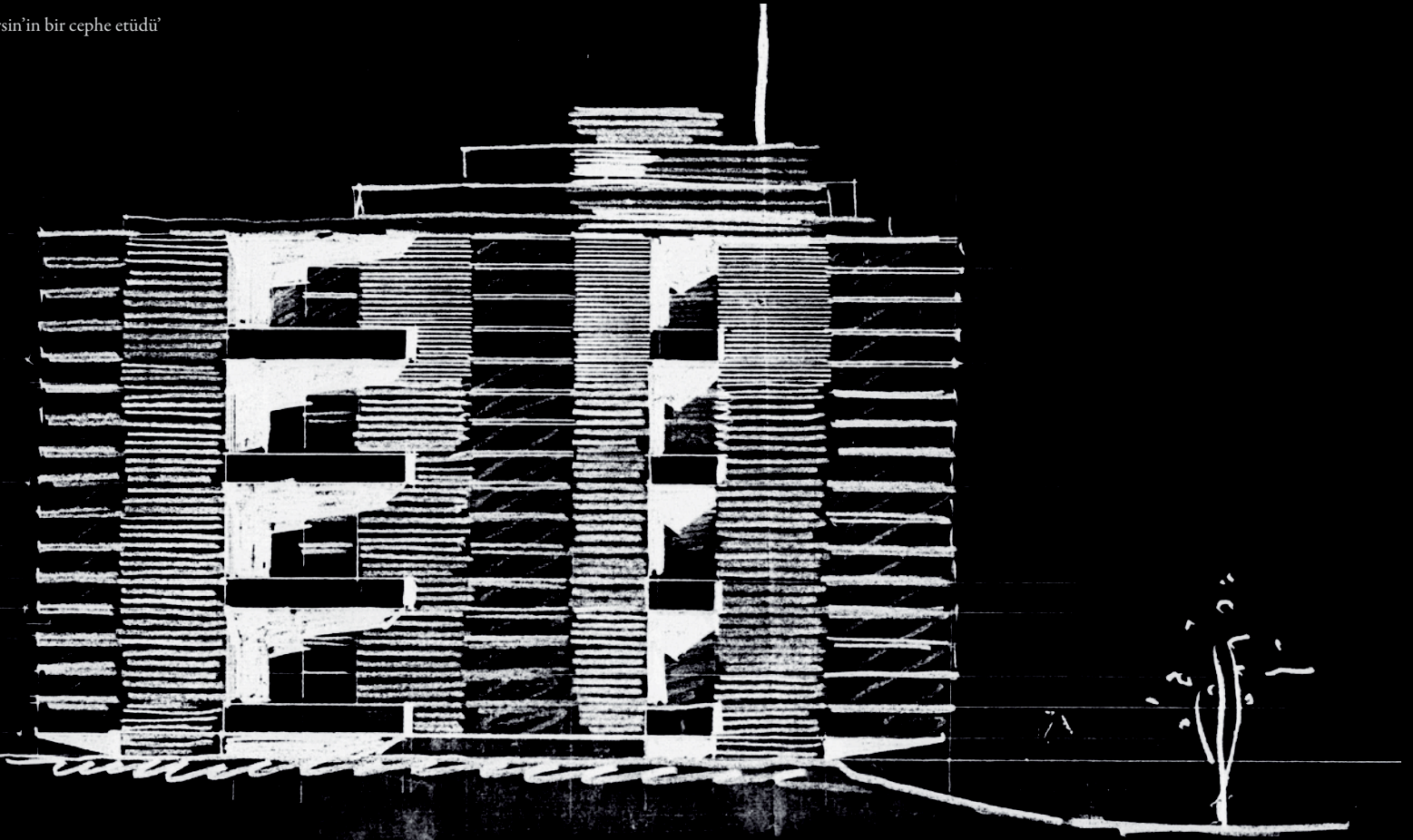
bile kalmadan, aksatmadan gelişinin, Oda'ya, mesleğine ve genel anlamda insanlara saygısından olduğunu fark ettim. Oda'nın kuruluş aşamasında yeni kanun, yönetmelik, tüzüklerin hazırlanması, bir düzenin kurulması çabalarında çok büyük katkıları olmuş, bugün Mimarlar Odası'nın bulunduğu binanın yapımında sözleşmelerin hazırlanması, kontrolünün yapılması, işin takibi, parasal kaynakların bulunması ve kullanımında büyük emeği geçmiştir.

1957'den itibaren Ankara Şubesinde ve Merkez'in 1959'da Ankara'ya gelmesinden sonra - 1971 yılında ikinci bir kuşağın yönetime gelmesine kadar - tüm yönetim kurullarında Başkan, Sekreter Üye, Sayman Üye ve Üye olarak sürekli görev almıştır.

1960 Anayasası'nın özgürlükler ortamında gelişen yeni fikirler ve değişim istekleri, düşüncelerini yeniden gözden geçirmelerine neden olmuştur. Bu nedenle 1965 sonrası Mimarlar Odası'nda bu farklılıklara bağlı blok istifalar görülür. O dönemin tanıkları, o yönetim kurullarını 'uçbuçuk, üçbuçuk' olarak tanımlarlar. Nejat Ersin akli ile hareket eden, denge unsuru kişi olarak 'buçuk' olarak nitelenmiştir. Ancak bu kuşak gelişimi doğru

tahlil etmiş, her zaman gelişimin önünde olmuştur. O dönem gençlik hareketleri sırasında "... Anayasa hükümleri bir kez daha açıkça çiğnenerek üniversiteye polis sokulmuş, öğretim üyeleri ve öğrencilere karşı kaba kuvvet kullanılmıştır. Bu tutumu şiddetle kınar, üniversite ve gençliğin sosyal, ekonomik yapıdaki temel bozukluklarına karşı kaynağını Anayasamızda bulan direnişini, kendilerini bütün gücümüzle desteklediğimizi bildiririz" şeklinde yayınladıkları ve Nejat Ersin'in okuduğu bir bildiri nedeniyle savcılığa çağrılarak ifadeleri alınmıştır.

Ben 1970'li yıllarda Oda'da çalıştığım sıralarda, ikinci nesil kuşağın çok muhafazakar, iktidar yanlısı, bizden çok farklı bir yönetimi tasfiye ederek göreve geldiğini düşünürdüm ve bu düşüncemi Oda tarihiyle ilgili, yukarıda bahis ettiğim çalışmaları yapana kadar da korudum. Ancak 1970 öncesi çalışma raporlarını okuyunca, nasıl gelişen toplumsal gelişime ayak uydurduklarını, kendilerinden sonra gelen kuşaktan hiç de büyük farklılıkları olmadığını gördüm. Artık pek çok sürtüşmenin, kopmaların bu bilgi eksikliğimizden olduğunu düşünüyorum. 1971'de yeni kadroların yönetime geldiği Genel Kurul'da bu değişimin şekli Nejat Ersin'i çok üzmişti,

Oda'dan hiç kopmadı, yeni kuşaklarla da iyi diyaloglar kurdu, çağırdıkları zaman yardımlarına koştu, onların Nejat Abisi oldu. Son toplantımızdaki son sözleri de "Eski gücündeki Oda'mı geri istiyorum" olmuştu. Toplantının sonlarına doğru dinleyiciler arasında olan Ziya Tanalı "Nejat Ustanın konuşması, bir şövalyenin tarzını yeniden anımsamamıza neden oluyor. Şövalye kime derlermiş, biliyor musunuz; kaybolmaya yüz tutan değerleri saklı tutmasını bilen adamlara verilen payeymiş. Yani kral, şövalyeliği sadece onu koruyan adamlara vermezmiş." demişti.

Gerçekten, Nejat Ersin'in vefatıyla Mimarlar Odası, kurucu kuşağın Ankara'daki son temsilcisini, mimarlar duayenini, bir şövalyesini kayıp etmiştir. Bense geç bulduğum eski bir dostumu....

Aydan Balamir

Nejat Ersin'i Ankaralı mimarlar iki yapıyla yerleştirmiştir çağdaş mimarimizin ustaları arasına: Farabi 10 numaralı apartman bloğu ve Eskişehir yolu üzerindeki Renault servis binası. İlki, mimarın gençlik yıllarında gerçekleştirdiği (askerde olduğu sıralar, uygulama projesinde merhum Danyal Çiper'in de emeği bulunan), modernist repertuarın başarıyla uygulandığı bir tasarım. Diğeri olgun

yaşının ürünü; bir servis binasının işlevsel sadeliğini yapı dilinin doğrudan ifadesiyle aşmayı başaran, özgün bir tasarım. Kanımca her iki tutum da Türkiye'deki yapı üretiminin hacmiyle orantılı bir ölçüde gelişip yaygınlaşamadı; ne modernist dilin hakkıyla uygulanışı yerleşik bir standart haline gelebildi, ne de yapı gramerinden kaynaklanan özgün arayışlar yaygınlaşabildi. Bunların başarılı olduğu yapılar çağdaş mimarimizin önde gelen eserleri olarak öne çıktı. Modern mimarlık diline ve yapı teknolojisine hakimiyet, ortalama yapı pratiğinden beklenecek bir ortak payda olması gerekirken, seçkin mimarların uhdesinde kalan bir meziyet olabildi. Nejat Ersin, mesleğini olanca mütevaziliği ve adanmışlığıyla sürdürürken, öne çıkarmadığı seçkinliğini de olağan bir gereklilik ve sorumluluk olarak taşıdı.

Mesleğine sorumluluğu, Nejat Ersin'i meslek kurumları içinde görev almaya da yöneltmiştir. Onu yakından tanıma şansını, Ulusal Mimarlık Ödülleri'nin 2004 dönemi jürisinde buldum. Jüri başkanı olarak gösterdiği dikkat ve itinayı, Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Telif Hakları Komisyonunda 2006-2009 arası birlikte çalıştığımız süre içinde, daha da büyük hayranlıkla izledim. Farabi 10 numaralı binanın tescili için başvurma niyetimizi

biliyor ve bekliyordu. Dostu Danyal Çiper'in 2008 yazında vefatından hemen sonraki toplantımızda, ilk kez sordu tescil işini... Bakanlığa başvurmadan önce TSMD'nin Eser Tescil Komitesinde bir çalışma yürütüldüğünü ve yakında "10 Eser" başlığıyla bir sergi düzenleneceğini söyledim. Nejat Bey Aralık 2009'da gerçekleşen sergiye, geçirdiği küçük bir ev kazası nedeniyle gelemedi; bizler de elimizi çabuk tutup tescil dosyasını tamamlayamadık... Onu tanımış olmanın gururuyla, ödevimizi tamamlayamamış olmanın üzüntüsü birleşti...

Cengiz Ergüvenç

Bu kulübe her bakımdan inkâr edilemeyecek emek vermiş olan saygın insan Nejat Ersin'in arkasından bir şeyler yazmanın ne kadar güç olduğunu bilen birisiyim. Bununla beraber yokluğunu daima hissedeceğimiz Nejat ağabey hakkındaki düşüncelerimi aşağıdaki satırlarda sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Ben Nejat Ersin'i Kavaklıdere Sporting Kulüp Derneği'ne üye olduğum 1982 yılında tanıdım. Yıllar sonra 1992'de bir cumartesi gecesi bana " Sana ihtiyacım var. Seni Yönetim Kurulu'na aday göstereceğim. Yarın muhakkak kulüpte ol!" dedi. Kendisinin Kulüp Başkanı benim de Genel Sekreter olarak yö-

Yıl 1950'lerin sonu ya da 60'ların başı olmalı: 'Cinnah 19'un şantiyesinde Nejat Ersin'

netimde görev gördüğümüz süre içinde kendisini yakından tanımış olmanın mutluluğunu daima hissetmişimdir. O her bakımdan ender bir insandı. Kulüp eski karar defterlerini incelediğimde Nejat abinin kulübe yapmış olduğu hizmetlerin bu kulüp için ne kadar önemli olduğunu görmemek mümkün değil. Kendisi kulüp binasının yenilenmesinde ve ilave kat çıkılmasında proje mimarı ve proje mühendisliği yaptığı gibi, zaman zaman bir kalfa gibi çalışmaktan da kaçınmayan birisiydi. Nejat abi, bu inşaatlar sırasında kulübün maddi imkânları zorlandığı zaman devreye girerek şahsi maddi olanaklarını kulübe aktarmaktan hiç kaçınmamıştır.

Nejat abinin diğer önemli bir niteliği de dernekçilik anlayışıdır. Başkanlık yaptığı süre içinde karşılaştığı tüm olayların üzerine sabırla, sükûnetle, tarafsız ve barıştırmacı bir anlayışla yaklaşarak çözümler üreten müstesna bir insandı. Çizmiş olduğu yönetim tarzı daha sonra göreve gelen yönetimler için de bir rehber olmuştur.

Nejat Ersin'in bu kulübe yaptığı değerli hizmetler için şahsım, Yönetim Kurulu üyeleri ve tüm kulüp üyeleri adına şükranlarımı ifade etmeyi bir borç bilirim.

Mimarlar Odası'nda Nejat abi için düzenlenen törende konuşmacılar Nejat Ersin'in kişiliğini ve mimari yeteneklerini vurgulamıştır. Bu tören için Kavaklıdere Sosyal Kulübü üyeleri adına Mimarlar Odası'na içten teşekkürlerimi sunarım.

Julide Ersin

1981-1991 yılları arasındaki 10 yıllık büro yaşamımda, kendisini yakından tanıma ve sayesinde birçok konuda kendimi geliştirme şansına erişmiştim. Nejat Bey'in bana olan yürekendirici güveni, oldukça çalkantılı ve bezdirici bir süreç olarak yaşadığımız 1978-1981 yılları arasındaki Orta Doğu Teknik Üniversitesi eğitim yıllarımızda "Hoca"larımızın cesaret kırıcı yaklaşımlarıyla edindiğimiz mesleki ürkekliliği üzerimden atmamı sağlamıştı. (ODTÜ yazmadım çünkü Nejat Bey bu tur kısaltmalardan kesinlikle hoşlanmazdı!) Okuldayken edinmem gereken cesur ve atılımcı mesleki tavrı, büroda Nejat Bey ile kazanabilmek, benim için çok büyük bir şans olmuştu. Nejat Bey sayesinde 10 yıl mesleğimi severek ve tasarlamamın her an zevkine vararak yaşamam mümkün olmuştur. Bunun için kendisine her zaman minnettar olacağım. Otel projeleri yapmaya karar verdikten sonra, uzun yıllar bilgisine başvurulmuş

Turizm Komitesi'nden istifa edecek kadar güçlü meslek ahlakınız, Fred Astaire'i aratmayan dans ve müzik beceriniz, ince giyim zevkiniz, eşiniz Perihan Ersin Hanım geceleri korktuğu için, 56 yıllık evliliğiniz boyunca 1 gece bile onu yalnız bırakmayacak nitelikteki sevginiz, hassasiyetiniz ve kibarlığınız ile tanımak mutluluğuna eriştiğim en beyefendi insan olduğunuz için teşekkürler, Nejat Bey. Huzur içinde uyuyun...

Vahit Önal

Allah rahmet eylesin, ruhun şad olsun, nur içinde yat!

1960 yıllarında Kızılay'dak, Tuna Caddesi'nde Nejat'ın mimarlık ofisi ve benim de Piknik isimli yeme içme işyerimde bulunduğumuz sıralarda başlayan dostluğumuz, zaman içerisinde kardeşlik mertebesinde devam ede gelmiştir. Nejat, bir süre Ankara İmar Müdürlüğü'nde çalıştı. Daha sonraları özel mimarlık proje ve inşaat işleri ile çalışmalarını sürdürdü. Nejat bu çalışmalarında, dost veya yabancı olsun, herkesin işlerini özveri ile takip ederek faydalı olmaya çalışırdı. Proje çalışmalarında para hususunda konuşmaz ve özellikle dostlarından hakkını talep etmesini ve yaptığı muhtelif giderlerini istemezdi. İnşaat

'Cinnah 19 dışarıdan görünüm'

işlerinde, daire satışlarında parasını tamamen alamadığı gibi zaman içerisinde tamir vs. için isteklerini karşılamaya çalışırdı. Nejat'a, müşterek arkadaşımız ile, böylesine iyimser ticaret yapılmasının normal olmadığını anlatamadık. Bize gülerken şikâyetçi olmadığını söylerdi. Mimarlık ve inşaat işlerinin yanında, birçok kamu ve özel hayır kurumlarında, hiçbir karşılık beklemezsizin, sevgili eşi Perihan ile birlikte uzun seneler çok hayırlı çalışmalarını devam ettirmişler ve bundan mutluluk duymuşlardır. Nejat'ın böylesine hayır işlerine düşkünlüğü, benim gibi arkadaşlarını da teşvik ederdi.

Turizm Bakanlığı Merkez Turizm Komitesi'nde, karşılık beklemezsizin, en az on yıl kadar ve haftada bir gün toplanıp, proje ve işletmecilik konularında çalışmalar yaptık. İki yılda bir yenilenen komite üyeliklerinde bizi değiştirmeden devamlı kalmamız istendi. Zannediyorum faydalı, doğru çalışmalara vesile olduk.

Böylesine dürüst, iyi niyetli ve çalışkan olan Nejat'ın aile fertlerinden ağabeyi Yüzbaşı Nurettin Ersin'i de 1960 yıllarında tanıdım ve dostluğumuz uzun yıllar devam etti. Kıbrıs çıkarma harekâtı Nurettin Ersin Paşa'nın kumandanlığı altında gerçekleştirilmiş idi. O sıralarda Ersin Paşa'nın emir subayı bana gelerek, Paşa'nın makam odasının bir kısmında

misafirlerine çay, kahve vs. ikram için birkaç parça malzeme ihtiyacının teminini istemişti. Kısa bir zamanda malzemeleri temin ettim ve emir subayına teslim ettim. Emir subayından Ersin Paşaya en iyi dileklerimin iletilmesini rica ettim. Emir subayı, Ersin Paşa'nın bu gibi giderleri kendi cebinden ödediğini ve bu hususta benim anlayış göstermemi istedi ve ödeme yaptı. Bu örnek davranış da Ersin ailesinin hangi şartlarda olursa olsun dürüst, iyimser ve kanaatkâr olmalarının bir örneğidir.

Çok onurlu bir yaşam süren rahmetlileri takdirle anımsayarak, kendilerine Tanrıdan rahmet ve kalanlara sağlıklı, iyi günler diliyorum.

Arman Güran

Gerçek dostum Nejat Ersin'in vefatını, son saatlerinde ellerini tutup vedalaşma fırsatı bulunan Nuran Ünsal'dan öğrendim. Bir anda içim cız etti ama aynı anda 'vefalı bir insan, vefalı ellerde göç etmiş' diye düşündüm...

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu'nda, Nejat ile yedibuçuk yıl birarada çalışmıştık. O, yönetim kurulumuzun değişmez "muhasip üyesi" idi. Daha önce birkaç yazımda anlattığım gibi, çeşitli kamu kurumlarının mimarlık mesleğinin hak ve yararlarını zedeleyici tutum ve beyanlarına karşı durmak amacı ile sürekli,

çeşitli formatlarda bildirgeler hazırlamak zorunda kalıyorduk. Bu çalışmaların hepsi, Oda Yönetim Kurulu Genel Sekreteri olarak benim bir taslak hazırlamam ile başlardı. Taslak daktilo edilip, tüm üyelere dağıtıldıktan sonra, her üye eline bir makas alıp metni liğme liğme doğrardı. Arkasından uzun ve titiz tartışmalar sonucunda, parçalar biraraya getirilerek çalışma sona erdirilirdi. Şimdi düşünüyorum da, bu çabalar eksiksiz birer "deconstruction" ve devamında "re-construction" örneği idi. İşte, bu uğraşlar içinde her daim "aklı-selim" in göstergesi Nejat Ersin olmuştur.

Böyle yedibuçuk yıl süren fırtınalı bir emeğin sonunda, iktidarı karşıt görüşlü arkadaşlara bırakmak zorunda kaldık ve odadan uzaklaştık. Aynı iktidar hala süregelmektedir.

Aramızda Odasından ayrılmayan tek kişi Nejat olmuştur. Dünya görüşlerinden hiç taviz vermeden, daima doğruyu göstermeye çalışan tek insan oydu.

Yüce tanrıdan rahmet dilerim kendisine... Eminimki, tüm yaşamı boyunca mekanlar ile dürüstçe uğraşmış bu insanın son durağı, cennet-mekan olacaktır.

Nuran Ünsal

Ağabeyimiz, meşlektaşımız, örnek insan Nejat Ersin'i, daha öğle saatlerinde Aslı Özbay'la ziyaret edip, ellerini tutup vedalaştığımız, karşılıklı sevgimizi belirttiğimiz 12 Mayıs akşam saatlerinde kaybettiğimizi öğrendik.. Mesleğimize çok yönlü katkılarının yanısıra örnek bir insan olarak da tanıdıyp sevdiğimiz Nejat Ağabey'le, rahatsızlığını geç öğrenmeme rağmen son hafta hastanede de sohbet etme (bir anlamda vedalaşma) fırsatım oldu. Kendisiyle uzun süren ve zorlu tartışmaların yaşandığı CSO yarışma jürisinde birlikte çalışmıştık. Hasta yatağında bile bana konuyu hatırlatmak için, elleriyle bir orkestra şefinin baget tutan hareketlerini yaparak, jüride danışman olan CSO şefinin projelerin seçiminde ne kadar heyecanlı ve ısrarlı davrandığını ve bizim birlikte şefi ikna etmek için uzun süre çalışmak zorunda kaldığımızı anlattı. Sonra da yapının bu güne kadar tamamlanamamış olmasının çok utanılacak bir durum olduğunu ve benzeri konularda iyiye gidiş görmediği için üzüntüsünü ve umutsuzluğunu belirtti. Kendisi ile karşılaştığımız mesleki ve sanat etkinliklerinde yaptığımız kısa sohbetlerde, meslek sevgisi, sorumluluğu ve etiği açısından her zaman çok şey öğrendim, saygı ve sevgi duydum. Sevgili Ersin'i, Oda yönetiminde yedi yılı aşkın bir süre birlikte meslek mücadelesi verdikleri ve yine çok sevip saydığım arkadaşı Arman Güran'dan dinleme ve ne kadar çalışkan, ilkelerine bağlı, mesleğine saygılı olduğunu öğrenme fırsatım olmuştu.

Bu değerli insanı belki kaybettik ama O'nun bıraktığı ilkesel, mesleksel izler, görmek ve öğrenmek isteyenlere her zaman ışık tutacaktır... Işık içinde yatsın.

Beste Özen

"Yaşadığım sürece ona bir şey olmayacakmış gibi geliyordu, belki de öyle olsun istediğimden. Haberi görünce, yaşına rağmen çok şaşırımdım, çok üzüldüm. Bazı insanlar vardır, sadece yaşıyla, mesleğiyle değil; duruşuyla bir ömür boyu unutulmaz. Nejat Ersin, hep okuduğumuz, anlatılan ama bir türlü karşımıza bu zamanda çıkamayan, Cumhuriyet'in modern insanlarının bir kanıtıydı bence. Yaşınız, vasfınız ne olursa olsun karşısındakini koltuk ucunda oturacak asillğe, kibarlığa ve güce sahipti.

Perşembe söyleşilerini yaptığımız zaman bizi çok şaşırtmıştı. Günümüz mimarlarının çeşit çeşit istekleri varken, Nejat Bey bizi evine davet etmiş, traş olmuş, şık giyinmiş, kapıda karşılaşmıştı. Ayakkabılarımızı çözmeye çalışırken kızmış, "gerek yok çocuklar evimiz temizdir" demiş, Ebruyla beni geçici bir şoka sokmuştu. Kendi yaptığı o güzel apartmanlarından birinin üst katında olan evini gezdirmiş, anılarını anlatmış, bize bisküvi ve süt hazırlamıştı. Üstelik 'varım yoğun' dediği proje çantasını da emanet etmişti. Daha yakından tanımak isterdim, geç olmasaydı çalışmak isterdim, eskizlerini, binalarını nasıl bir disiplin içinde oluşturduğunu görmek isterdim. Tek tesellim, mimarlık için, ötesinde bizim için, o'nun ne kadar değerli olduğunu, çeşitli organizasyonlarda, söyleşilerde göstermeye çalışmış oluşumuz. Umarım az da olsa kendi deyimiyile 'genç meslektaşları olarak' bunu hissettirebilmişizdir. Işıklar içinde uyu Nejat Hocam.

Cemal Özciçek

Yakında kaybettiğimiz Nejat Ersin beyefendiyi (hakiki bir beyefendi idi) 1965 yılında Çankaya Rotary kulübünde tanıdım. Kulübün saygın üyelerindendi. Problemlerle uğraşır, çıkıp kürsüye fikirlerini söyler ve işlerin daha iyi gitmesi için çalışırdı. Nejat Bey, ilk bakışta insana, saygın ciddi, olgun ve sevecen bir kimse hissini uyandırır. Kulüp üyelerinin hepsi ona saygı gösterir ve yerinde konuşmalarını içten alkışlardı. Zamanla kulübün işlerinin iyi gitmediğini gördü, düşüncelerini açıkladı ve herhalde karşıdan bir çaba görmezince istifa ederek ayrılmıştı. Bazı seyahatlere ailece beraber gitmiştik. Bu vesileyle kendisini ve eşi sayın Perihan hanımı yakından tanıdım. Yıllar sonra Kavaklıdere Spor Kulübüne üye olduğumuzda kendisini kulüp başkanı olarak gördük. Bu kulübe de büyük hizmetler yapmıştır. Bunları en iyi bir şekilde şimdiki başkanımız sayın Cengiz Ergüvenç'ten almış olacaksınız.

Rahmetliyi bugün kime sorsanız, kendisini saygı ve sevgi ile yad edecektir. Kendisine Tanrıdan rahmet dilerim. Nur içinde yatsın.

Ünal Tümer

Değerli büyüğüm ve meslekdaşım Nejat Ersin abiyi 1961-62 yıllarında tanıma şansım oldu. Senelerce Selanik caddesi Tokay handaki bürolarımızda yan yana çalıştık. Gerek mimarlık mesleğinin uygulanmasında gösterdiği

özen, gerekse uzun yılları kapsıyan oda çalışmalarında sergilediği tarafsız tutumla hepimize örnek olmuştur. Kendine özgü mimari yorumundan taviz vermeden çağdaş ve örnek eserler yaratmış, ülkemiz mimarlığına kalıcı katkılarda bulunmuştur.

Nejat Ersin, özü de sözü de doğru insan kavramının örnek bir temsilcisi olarak yaşamış ve arkasında büyük boşluk bırakarak aramızdan ayrılmıştır. Kendisine rahmet, muhterem eşine sabırlar diler aziz hatırası önünde saygıyla eğilirim.

Zeynep Ömür Yılmaz

Hiç hitap etmediğiniz, edemediğiniz insanlar vardır hani... Ona ne deseniz az kalmasından korkarsınız... Nejat Ersin öyleydi benim için. Şimdi düşünüyorum da, ona bir yandan 'Nejat Usta' diye seslenmek istiyorum; modernizmin ilkelerini böyle ustalıklarla eserlerine işleyebildiği için; bir yandan da 'Nejat Ağabey' diye seslenmek, tanıdığım, tanıştığım insan yönüyle. Ama bu iki sesleniş birleştirebildiğim tek hitap yine "Nejat Ersin" sanırım. Hem kendine, hem etrafındaki insanlara olan saygısından dolayı dış görünüşüne her zaman önem veren, zarif, tam bir Cumhuriyet insanıydı o. Sadece Cumhuriyet'ten bir yaş küçük olduğu için söylemiyorum bunu. Bana anlattığı çocukluğu tam bir tarih tanıklığı şeklinde geçmiş, bütün ilkeleri içine sindirmiş bir ustaydı o. Şimdi koşullardan ya da çağın getirdiklerinden dolayı birçok insanda olmayan "mesleğine aşık olma"yı ben onun gözlerinde görmüştüm. Bana mimarlıkla ilgili söyledikleri çok anlamlıydı...

"...Kültürsüz bir mimar düşünemiyorum ben... Okuma, araştırma, sanatın her türü ile alakadar olma gibi alışkanlıklara mimarlık sayesinde kavuştuğuma inanırım. Benim her zaman bir mimarlık tarifim vardır: Mimarlık, insan eylemlerini mekanlaştırma sanatıdır. Mimarlık bir insanı bir yerden bir yere yüksektir, kültür bakımından olsun, insani değerler açısından olsun... Ben mesleğimi çok severim..."

Gerçekten öyleydi, gerçekten mesleğini çok seviyordu. Böyle bir mimarlığın var olduğunu, olabildiğini gördüğüm için, onunla sohbet ettiğim zamanlarda benim de mesleğime olan sevgim artıyordu. Sık olmasa da onu görmek, onunla muhabbet etmek çok güzeldi. Onu çok özleyeceğiz.

“YÜKSEL HOCA” ANISINA...

Amet Uzel

Tanışmamız 1976 – 77 yıllarında İzmit Kıyı Kesimi Planlama Yarışması sırasında oldu. Bu yarışmada jüri başkanıydım. Yüksel Hoca da bir ekiple yarışmaya girmiş, içinde bulunduğu ekibin hazırladığı proje mansiyon kazanmıştı. Hatırladığım kadarıyla proje çok kapsamlı analizlere dayandırılmıştı. Ekip konuya ege-men olduğunu anlatma çabasını çok sayıda bilgi-analiz paftası ile sergilemişti. Ancak, bu bilgi ve analizler projeye yeterince yansımadağı gibi, hazırlanmış bulunan paftalar, proje bütününe ağırlık noktasını oluşturmuş sunumun dengesini bozmuş, projenin ağırlığı ve etkisi azalmıştı. Yarışman ekibin başı İrem Acaroğlu idi. Kolokyumda çok agresif bir savunma yaptığı, jüriyi şiddetle eleştirdiği belleğimde yer etmiş. Yüksel Hoca da projeyi savunmuş ve savunmasının bir yerinde “Bu bir senfonidir” demiş. Ben de jüri başkanı olarak soruları ve eleştirileri yanıtlarken: “Belki ama, bitmemiş bir senfonidir” demişim ve unutup gitmişim. Aradan yıllar geçtikten sonra bana olayı hatırlarken yüzündeki sevecenliği, engin hoşgörüsünün örnek alınacak bir kişilik yansıması olarak hep hatırlarım. Bugün hangi koşullar altında olursa olsun, kendisine böyle bir yanıt vermeyeceğimi biliyorum. Birlikte katıldığımız birçok proje yarışması

içinde hatırlayabildiklerim; 70’li yılların ortalarında katıldığımız, Atlas Okyanusu’ndaki (Portekiz’e bağlı) Porto Santo Adası’nın düzenlenmesi ile 1998 yılındaki Gelibolu Yarımadası Düzenlemesi uluslararası proje yarışmasıdır. Bu zaman dilimi içinde ve sonrasında, yakın zamana kadar mesleki yarışmalarda, proje üretiminde birlikteliğimiz hep sürdü. Yarışmalara ilişkin her sonucun bir ders, bir öğreti olması gerektiğini çağrıştıran düzeyli kabullenme ile düzeyli değerlendirme ve gerekirse tepki verme biçimi, hep övgüyle sözü edilen olgun ve alçak gönüllü kişiliğinin bir göstergesi olarak bana örnek olmuştur. Birçok proje yarışmasının jürisinde birlikte görev yaptık. Üstlendiğimiz birçok projede peyzaj danışmanlığımızı yaptık, projelerimizin niteliğini artırıcı çok önemli katkılarda bulundu. Tüm bu çalışmalarda kendi disiplininin bakış açısıyla, ele alınan konulara genişlik ve derinlik kazandırmıştır. Bu açıdan birlikte yaptığımız her çalışma meslek dağarına bilgiler, yenilikler katmış, ufuk açmış, ayrı bir keyif vermiştir. Takım çalışmalarında kendi disiplininin saygınlığını korumada, farklı meslek dalları ile ilişkilerde dikkatli, saygılı ve dengeyi sağlamada çok duyarlıydı. Fikir ayrılıklarını ortaya koyarken nasıl dikkatle davrandığını, nerede ne kadar direneceğini, nerede duracağını çok iyi bilirdi.

İçinde bulunduğu her ortamda, her etkinlikte birlikte çaba harcadığı herkeste bu izlenimi bırakmış, övgüyle, saygıyla ve sevgiyle anılmıştır.

Üretkendi ve çalışma disiplini çok yüksekti. Çok iyi bir tasarımcıydı. Tasarımını ifade etme aracı olarak çok iyi bir ‘ele’/çizim diline; tasarımın her tür ve ölçeğine katkı koyabilecek bir görüş ve bakış açısına sahip oluşu, hemen akla gelen meziyetleri arasında sıralanabilir. Her konuşmasını büyük bir titizlikle hazırlarken vazgeçilmez bir tutkuyla “daktilosunu” kullanırdı. Hazırladığı metinleri okuyarak sunması, anlam sapmasına neden olabilecek sözcükler kullanmama titizliğinin, bilim adamlığının somut örneklerinden, meziyetlerinden bir başkasıdır. Yazılı çizili tüm ürünlerini büyük bir titizlikle saklamış olması ve bunları emeklilik sonrasında gün ışığına çıkarma çabası da, bilim adamlığının, mesleğine bağlılığının ve paylaşma isteğinin, olağan gibi görünen ancak çok rastlanmayan heybetli bir yansımasıdır. Sanatsal faaliyetleri, özellikle plastik sanat sergilerini çok iyi izlemesi de seçkin kişiliğinin önemli bir niteliğiydi. Hemen hemen tüm tasarımlarında heykellere, rölyeflere yer vermesi sanatın farklı dallarına ilgisini ve bu ilgiyi somutlaştırma çabasının bir sonucudur.

© Resimler için
Yıldız Öztan'a
teşekkür ederiz.
sM

Yüksel hoca, "hoca" olarak olumlu bir nitelik, bir ışık gördüğü herkesi sonuna kadar destekleyen, önüne katıp destekleyen, olmazsa çekip sürükleyen bir hocaydı. Görebilenler için bu "çok seçkin" tavrını bütün hocalık yaşamı boyunca sürdürmüştür. Hocalığın izleyebildiğim yaklaşık son yirmi beş yılında sayısız örneklerini gördüğüm bu kişilikli, mütevazı, fakat bence heybetli davranış, kendisini tanıyanların, elbette tüm hocaların örnek alması gereken bir davranıştır.

Bir insanın mesleğini sevmesi, meslek yaşamını, öğretim üyeliğini bir ömür boyu hiç ödün vermeden sürdürebilmesi, önde gidene olması, bu çabaya sanatsal bir boyut katarak evrensel ölçütlerle ulusal ve uluslararası düzeyde ürünler vermesi, bu çabaları artan bir saygınlık içinde sürdürmesi, çok çok önemli ve örnek bir olaydır.

Bunca yılı geride kalan, bizi biri birimize çok yaklaştıran dostluk, arkadaşlık, çalışma yaşamı yılları içinde, kendisine hep "Hocam" dedim. Bir kez bile "Yüksel" demedim, diyemedim. O da bana hep "siz" dedi... Mesafeli bir ilişkinin ifadesi gibi görünen bu söz başlangıçları kişisel yakınlığımızı, sevgimi, saygıyla pekiştirmiş, ilişkimizi güçlendirmişti. Bu durumun kendisine yakın olan, kendini yakın hisseden herkes için geçerli olduğunu gözlemledim.

Ailece de yakınlığımız oldu; eşine ve çocuklarına olan sevgisini, sorumluluk duygusu ile yaklaşımını gördüm. Eşinin, öne çıkmadan koruyucu bir melek, ciddi ve güçlü bir destek olmanın örneklerini verdiğini, aileyi yakından tanıyanlar görmüşlerdir. Bu nedenle Yüksel Hoca'yı anarken sevgili eşinin saygın kişiliğini hatırlamamak haksızlık olurdu. Geride kalanların görevi, Yüksel Hoca'yı her yönüyle aşmaya çalışmak çabası içinde olmaktır. Bu aşılması zor bir eşiktir. Ancak bu çabayı göstermek, eşik aşılsa da aşılmasa da, "Hoca"ımızı yattığı yerde rahatlatacaktır. Kendisine böyle bir borcumuz var...

Prof. Dr. Halim Perçin

Yüksel Hocamı 1974 yılında bölümde öğrenci olduğum dönemde tanıdım. Nazık, öğrenciyle ilgili, ancak çok yakın olmayan bir ilişki içinde olan yapısı, o dönemde hocamı yakından tanımamı engelledi. Ancak daha sonradan izlendiğimi anladım: Mezuniyetimden 2 yıl sonra Yüksel Hocam beni arayıp, bölüme asistan olmayı düşünüp düşünmediğimi sordu. O tarihten sonra hocamla yoğun ilişkimiz başlamış oldu. Artık ben hocayı izlemeye başlamıştım. Tüm çalışmalarında yanında olmamı istediğini fark ettim. Şimdi bile hala kulaklarımda olan "Sen ne düşünüyorsun?" sözünü hiç unutamam. Tüm çalışmalarımızda ne düşündüğümü sorar, ben düşündüklerimi anlatmaya başlayınca da bana kalemi uzatırdı ve "Düşündüklerini çizerek anlatmalısın. Bizim dilimiz kalemdir. Çalışmalarında mutlaka yüreğini de koymalısın ve kendine özgü bir çizgi yaratmalısın." derdi.

1961 yılında bir yıl süreyle University of California - Department of Landscape Architecture (Berkeley) okulunda elde ettiği eğitim birikimi sonucunda, özellikle peyzaj tasarımı konusunda proje standartlarının gelişiminde önemli rol oynamıştır. Ülkemizde peyzaj mimarlığı mesleğinin tanıtımı konusunda verdiği uğraşlar sonucunda peyzaj mimarlığı bugünkü seviyesine gelebilmiştir. 1966 yılında önderliğinde kurulan Peyzaj Mimarisi Derneği ülkemizde çok önemli etkinliklere imzasını atmıştır. 1976 yılında - daha üyesi bile olmadan - IFLA (Peyzaj Mimarları Federasyonu) Kongresi'ni İstanbul'da düzenleyerek çok önemli uluslararası bir başarıya imzasını atmıştır. Mesleğin örgütlenmesinde yaptığı katkılar, üyesi bile olmadığı Peyzaj Mimarları Odası'nın bütün çalışmalarında gönüllü olarak yer almıştır. 2000 yılında bölümdeki görevinden emekli olmuş; ancak o'nu kaybettiğimiz güne kadar mesleğinden emekli olmamıştır. Kaybettiğimiz günden birkaç gün önce, hazırlamakta olduğu bir kitap için bazı belgeleri istediğini de biliyorum. Son derece çalışkan, nazık kişiliği ile saygı duyduğum hocam benim için çalışmalarımda örnek olmuştur. Meslek yaşamım boyunca kendisini izledim, örnek aldım; bugün hem benim hem de mesleğimizin geldiği noktada katkıları çok büyüktür. Birlikte çok sayıda proje yaptık bu çalışmalarını tek tek yazmak çok zor. Ama son yaptığımız çalışma Thailand'daki EXPO Bahçe Sergisi için hazırladığımız Türk Bahçesi projesidir. Bu çalışmada da Hocada aynı disiplini, özveriye ve heyecanı tekrar gördüm. Çok uzak olmasına karşın, defalarca bizlerle birlikte Thailand'a geldi, tüm çalışmalarda yer aldı. Ancak sonucunda çok da üzüldü. Kendisinin çalışmaya kattığı yakın dostu Erkal Saran (MOB) Dışişleri Bakanlığı'ndan alacağını alamadı.

1991- Altınpark Jürisi:
(Soldan sağa) Ahmet Uzel,
Turgay Ateş, Kamutay
Türkoglu, Başkan Günay,
Yüksel Öztan, Orhan Alsaç,
Özcan Altaban, Gönül
Tankut, Raci Bademli

© Resimler için Ahmet Uzel'e teşekkür ederiz. sM

1991- Güzel Ankara Kent
Girişleri Yarışması Jürisi:
Yüksel Öztan, Ahmet Uzel,
Ergun Onaran, Murat
Karayalçın

Bir çalışmaya başladığında öncelikle bir klasör alır ve ilk dosyayı içine yerleştirerek çalışmaya başlardı. Bulamadığımız her evrak için hocaya başvururduk. Mutlaka bir kopyası dosyasında yer alırdı. Teknoloji ile barışık değildi, makineleri hiç sevmeydi. Yazılarını daktilo ile kendisi yazardı. Çoğu zaman “Hocam neden bilgisayar kullanmıyorsunuz? Tüm bu sorunlar biter, dosya taşımazsınız, her şeyi sizin için bilgisayar saklar.” derdim ama o’nu bilgisayar başına hiç oturtamadım. Bilgisayarın özellikle projeleri kimliksizleştirdiği ve duygusuzlaştırdığına inanırdı. Projelerinde çoğunlukla el yazısı kullanır, zaman zaman da şablonla yazardı. Hiç cep telefonu kullanmadı.

Bizlere devrettiği eğitim meşalesini sürekli ışıklı tutacağımıza söz verirken hatırası önünde saygı ile eğiliyorum

Dr. Turgay Ateş

Kendisi ve peyzaj mimarlığı camiası ile ilk tanışmam 1976 Kocaeli Fuar Eğlence Rekreasyon Alanı Kentsel Tasarım Yarışması ile oldu. Bu yarışmada kendisi ile daha önce bir yarışman ekibine söz verdiği için çalışmadım, ancak öneriler doğrultusunda Sn. Dr. Yalçın Memlük’le çalıştık ve ödül aldık. Kurulan bu sıcak ilişkiler sonrası 1976 – 1978 yıllarında Ankara Belediyesi Başkanlık uzmanları olarak ‘Planlama Birimi’nde yürüttüğüm kent merkezinde yayalaştırma, toplu taşımacılık ve Batıkent çalışmalarında siyasilerle yaşanan ilişkiler sonrası, kendimi 1978 sonbaharında hocanın asistanı olarak Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde buldum. Hocanın, peyzaj mimarlığı ile bağlantılı mimarlık, şehircilik

disiplinleri ile takım çalışmasına verdiği önemli Atatürk Kültür Merkezi, AOÇ gibi hatırlayabildiğim peyzaj projelendirme çalışmalarında bizzat yaşadım. Kent planlamada yeşil ve açık alanların değerlendirilmesine yönelik doktora tezimin yönetilmesinde değerli katkılarında bu tutumun açık izleri okunabilir. Hoca neredeyse meslek yaşamının önemli bir dönemini, Anadolu coğrafyasında vadilerin neden genel yapılaşma düzeni dışında tutulması gerektiğini, bu alanların neden açık ve yeşil olarak değerlendirilmesi gerektiğini siyasilere ve otoritesinin farkında olmayan yöneticilere anlatmakla geçirdi. O’nun katkıları ve yarattığı akademik baskılarla Anadolu, Dikmen Vadisi, Gaziantep Alleben deresi boyu parkı düzenlemeleri gibi peyzaj alanlarını kazanmıştır diyebiliriz.

Hocanın bu mücadelesi, eğittiği etkin peyzaj mimarlarının bugün de devam ettirilmekte, toplumda ve kent planlamada yeşile verilen önem artmaktadır.

Sn. Öztan ile doktora çalışmam dışındaki en aktif beraberliğimiz 1983 Münih ve 1984 Liverpool bahçe sergilerinde geliştirdiğimiz Türk Bahçesi projelerinde olmuştur. Adeta peyzaj mimarlarının dünya olimpiyatı niteliğinde olan bu sergiler her yıl değişik bir ülkede gerçekleştirilmektedir. 1983 Münih sergisinde hazırladığımız proje, Türk ev bahçesi ve avlu düzenini geleneksel mimari unsurlara (kubbe, kemer, şadırvan, çeşme gibi...)

göndermeler yapan modern bir tarzda, çoğu ülkemize özgü (özellikle soğanlı, yumru, rizumlu) endemik bitkilerle bezenmiş bir kompozisyonda yansıtan bir projeydi ve sergide 'gümüş' madalya ile ödüllendirilmişti. '84 Liverpool projesi ise benzer bir anlayışla özellikle saray bahçelerindeki yaşama göndermeler yapan yine, ülkemiz bitkilerinin yer aldığı bir kompozisyona sahipti ve 'Altın' madalya ile ödüllendirilmişti. 1978 – 1985 yılları arasında birlikte çalışma fırsatı yakaladığım ve peyzaj konusunda temel bilgileri aldığım, eğitildiğim dönemde, Sn. Öztan'ın tasarıma yönelik değerleri üzerine edindiğim izlenimleri

- Mesleki işbirliğine açıklık
 - Amaca uygun işlevsel ve estetik değerlerin anlamlı birlikteliğini aramak
 - Çevre düzenlemede 'modern' mimarlığın yalınlığına bağlı kalmak; aşırı bezemeci, karmaşık kompozisyonlardan uzak durmak
 - Peyzaj düzenlemelerinde hemen her ölçekte doğacı anlayışa bağlı kalmak, gerekmedikçe moda geometrilerden uzak durmak
 - Bitki kullanımında yabancı, egzotik türlerden uzak durmak, bitki yaşam koşullarına uygun yerel bitkilerin kullanımına özen göstermek olarak sayabilirim.
- Peyzaj mimarlarına çizdiği rotada mesleki mücadelenin yetiştirdiği genç kuşaklarca sürdürüleceğine inancımı belirtir, anısı önünde sonsuz saygı ile eğilirim.

© Fotoğraflar: Hasan Özbay

REHA ORTAÇLI'YA MAHCUP BİR VEDA

Aslı Özbay

Ankara'nın en seçkin modernist yapılarından biri, 19 Mayıs spor alanı içinde yer alan 'Tenis Klübü' binasıdır. Eklemelerine rağmen hala ders verir nitelikteki bu güzel yapı, Melih Gökçek'in "yıkacağım" haberleriyle bahar aylarında yeniden gündeme geldi. TSMD'nin tescillenmesi için uğraşmakta olduğu 10 modernist eserden bir olan binanın mimarı Reha Ortaçlı'yı arayıp randevu istediğimizde çok şaşırıldı: Bir mimarlık konusuyla ilgili olarak aranmayı çok uzun yıllar oluşturdu. 30 yıldır emekliydi ve ne yazık ki artık pek az şeyi hatırlayabiliyordu. Ve maalesef, 40 yıllık meslek yaşamına ait biriktirdiği pek az belge vardı

evinde... Oysa mesleğine çok parlak bir şekilde başlamıştı:

1946 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olduktan sonra, 1949 yılına kadar katıldığı yarışmalardan ödüksüz çıktığı nadirdi... (Ankara Belediyesi Ticaret Evi Yarışması 1947, İkincilik ödülü /Fethi Tulgar ile birlikte; İÜ Hukuk ve Ekonomi Fakülteleri Ek Binaları Yarışması, 1947, Mansiyon /Fethi Tulgar, Cevdet Beşe ve Adnan Onaran ile birlikte; Ankara İller Kooperatifi Ev Projeleri, 2 Kat, 6 Oda, B Tipi, 1948 / Fethi Tulgar ve Bedri Kökten ile birlikte; Ulus Meydanı Yarışması, 1948, Birincilik Ödülü / Fethi Tulgar ve Turgut Tuncel ile birlikte; İstanbul Vakıf

İşhanı Yarışması, 1949, İkincilik Ödülü / Fethi Tulgar ile birlikte...) 1950 yılında çalışmaya başladığı Emlak Bankası'ndan 1980 yılında emekli oldu. Bu dönemde yaptıklarına dair bildiklerimiz ne yazık ki şimdilik yok denecek kadar az. Emeklilik sonrası Vedat Dalokay ile birlikte çalıştığını ve daha sonra da Ankara'da apartman projeleri yaptığını biliyoruz. Ama bunların hangi apartmanlar olduğunu bilmiyoruz.

Reha Ortaçlı'yı saygıyla uğurlarken, onu yeterince tanımamış, zamanında onunla ilgilenmemiş olmanın verdiği mahcubiyeti yaşıyoruz.

Delta Plus

Elegant and functional

- Automatic tip-up mechanism allows for greater capacity
- Easily linkable and stackable
- Optional writing tablet
- Versatility for multifunctional spaces

FIGUERAS
INTERNATIONAL SEATING

• HEADQUARTERS
& FACTORY

08186 Lliçà d'Amunt
Barcelona (Spain)
Tel. +34 938 445 050
Fax +34 938 445 070
info@figueras.com
www.figueras.com

• FIGUERAS
BARCELONA

Tel. +34 934 580 262
Fax +34 932 076 849
barcelona@figueras.com

• FIGUERAS
MADRID

Tel. +34 914 112 508
Fax +34 915 628 193
madrid@figueras.com

• FIGUERAS
FRANCE (Paris)

Tel. (33) 1-43 42 26 26
Fax (33) 1-43 42 44 22
info@figueras.fr
www.figueras.fr

• FIGUERAS UK
(London)

Mobile (44) 797 08 10 275
info@figuerasuk.com
www.figuerasuk.com

• FIGUERAS
DEUTSCHLAND (Köln)

Tel. 49-221 430 2811
Fax 49-221 430 2813
info@figueras.de
www.figueras.de

• FIGUERAS
PORTUGAL (Lisboa)

Tel. 351-(21) 751 01 90
Fax 351-(21) 759 87 93
info@figueras.pt
www.figueras.pt

• FIGUERAS
SEATING USA (Miami)

Phone 1-786 331 9433
Fax 1-786 331 9434
info@figueras-usa.com
www.figueras-usa.com

• FIGUERAS
SEATING ASIA (Singapore)

Phone +65 6514 4154
Fax: +65 6258 2154
info@figuerasasia.com
www.figuerasasia.com

www.figueras.com

green
attitude

NOVA[®]
Aydınlatma

INNOVA AYDINLATMA MİMARLIK SANAYİ VE DİŞ TİC. LTD. ŞTİ.

Merkez: Kayisdagi Caddesi Ayşe Hatun Çeşme Sokak No:8/8A

Küçükbakkalköy/Atasehir/İstanbul/Türkiye

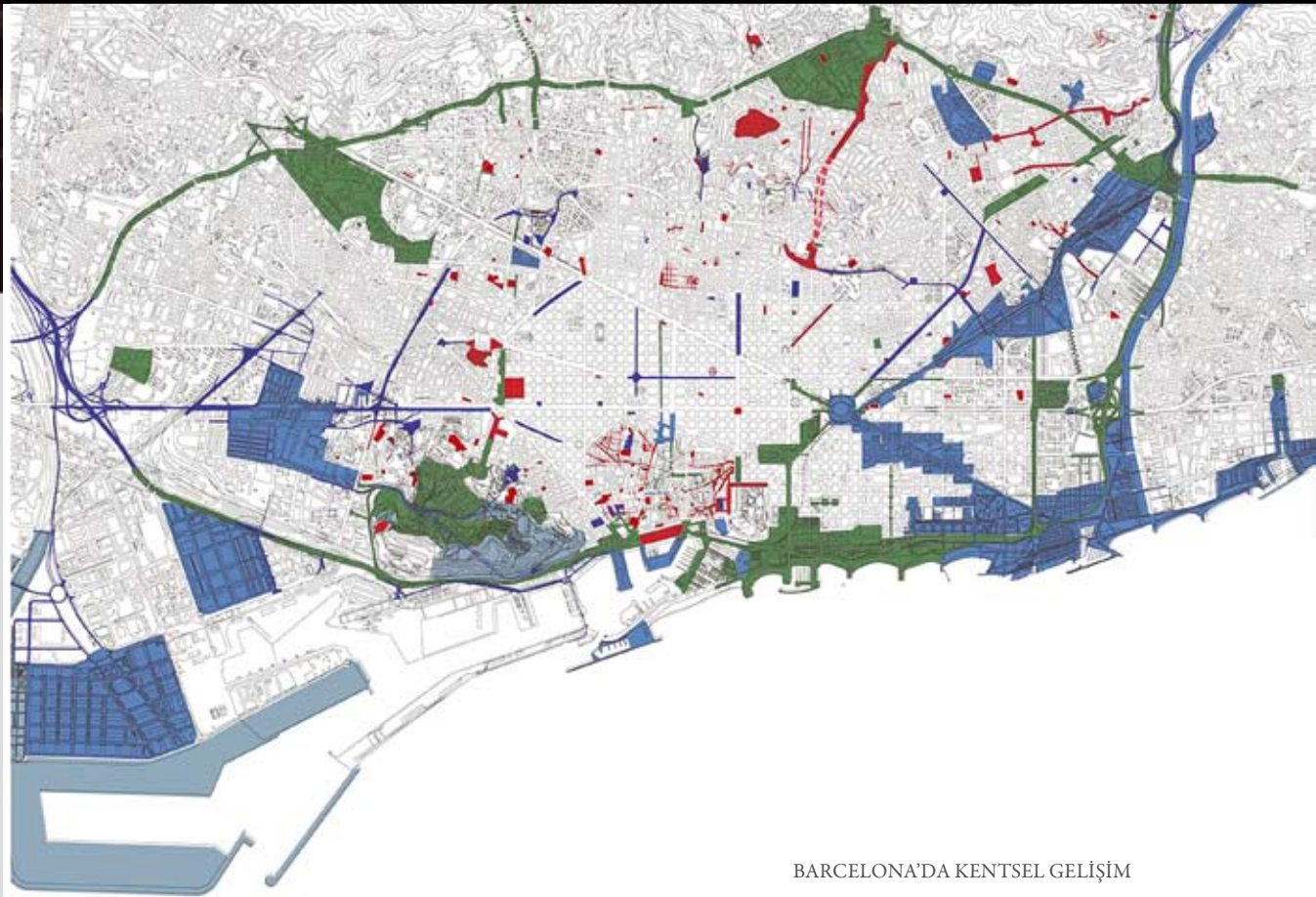
Tel: +90 216 574 19 90-92 Fax: +90 216 574 19 94

E-mail: info@nova-aydinlatma.com www.nova-aydinlatma.com

Şube: Mustafa Kemal Mahallesi 2127 Sokak No:8/8A

Çankaya/Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 219 54 34 Fax: +90 312 219 53 66

BARCELONA'DA KENTSEL GELİŞİM

- - 1979-1986 "KENTSEL AKAPUNKTUR": Kentin parasız döneminde noktasal müdahaleler
- - 1986-1992 "OLİMPİK BARCELONA": 1992 Olimpiyat oyunları vesilesiyle yapılan kentsel uygulamalar
- - 1992-2007 "OLİMPİYATLARDAN FORUMA": 2004 Forum projesi ve gelecek için (açık mavi alanlar) yapılanlar

BARSELONA ÖYKÜLERİ ve KISSADAN HİSSE...

Mehmet Onur Yılmaz

"Ne sıradışıdır ki insanlar, konuşma yeteneği ve şehirler inşa etme konusunda durdurulamaz bir tutku ile donatılmışlardır."

Sofokles

İspanya Büyükelçisi Joan Clos i Matheu, 1979'dan itibaren Barcelona Belediyesi'nde yöneticilik yapmış, 1997-2006 arasındaki 2 dönemde ise kentin Belediye Başkanı olan, deneyimli bir siyasetçi. TSMD, dünyanın en çekici kentlerinden birinde önemli deneyimler kazanmış Büyükelçi'ye bir konferans davetinde bulundu. Konferansa ilgi büyük oldu: Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Mustafa Demir'in de baştan sona ilgiyle izlediği konferans, FIGUERAS ve RHEİNZİNC firmalarının ana sponsorluğunda gerçekleşti. Clos'un, kentlerdeki "kamusal alan niteliğinin bir kentin namusu olduğuna" vurgu yaptığı konuşması, kentlerimiz için önemli mesajlarla bezeliydi.

Türk Serbest Mimarlar Derneği'nin davetiyle Ankara Sanayi Odası'nın salonunda verdiği konferansa bu sözlerle, kentleri bir insanlık başarısı olarak kutlayan ve Barselona'nın son 30 yılda yaptığı atılımda hiç de azımsanamayacak bir pay sahibi olmaktan duyduğu gururu hissettiren bir giriş yaptı, Joan Clos. Bir mimar, ve kentleri, özellikle de Ankara'nın durumunu dert eden birisi için, bu havasına imrenmemek elde değildi. Yetmişlerden bu yana önce bir doktor, bir siyasetçi ve daha sonra kentin efsanevi belediye başkanı olarak Barcelona başarısının bir temsilcisi karşısında, bir yandan Barcelona'nın Avrupa kentleri arasında ayrıcalıklı yeri, zengin yaşam kültürü, mimarisi ve kentsel dönüşüm konusundaki başarısına duyulan merak, diğer yandan Ankara'nın halinden duyduğumuz kaçınılmaz sorumluluk duygusunun mahcupluğu ile dinlemeye koyulduk Clos'u.

Burada, daha sonra farklı mekânlarda kısmen tekrarladığı sunumunu detaylı olarak irdeleyecek değilim. Joan Clos, son dört ayda birbirinin peşisıra yaptığı sunumlar, katıldığı paneller ve verdiği röportajlar ile hak ettiği ilgiyi gördü, görmeye de devam ediyor. Ama söyledikleri içinden altını çizmemiz gereken pek çok şey var. Ben bunlar içinden bir ikisini cımbızlayarak başlamak niyetindeyim.

“önce-sonra” Olimpiyat oyunları vesilesiyle halka açılan 6 km’lik kent sahili.

Önce

Sonra

Önce

Sonra

Eski endüstriyel alanların kamusal yeşil kullanımlara dönüştürüldüğü çok sayıda örnekten ikisi.

“NO-BRICK”!..

Sofokles’in insanlarda varlığını övdüğü “şehirler inşa etme tutkusunu” ne yazık ki son elli yılda Türkiye’de “durdurulamaz bir yapı yapma tutkusunu” olarak gerçekleştirdi. Boş bulduğumuz her yere, mümkün olan en büyük, en yüksek yapıyı kondurma tutkumuz kimi zaman mimarları işin dışına itecek kadar hatta bazen mimarlığı ve mimarları kendisine alet edecek kadar vahşileşti. Barcelona deneyimi ışığında Clos’un bu duruma karşı kulaklara küpe olacak bir uyarısı var hepimize. Şehirler inşa etmenin yapı yapmak olmadığını söylüyor Clos: “...Kentsel değer her zaman yapı yaparak değil, bazen de yapı yapmayarak (kendi tabiri ile “no-brick” ile) yaratılır. Kentte boş bıraktığınız (yapı yapmamayı tercih ettiğiniz) alan, değerini çevresindeki yapılara aktararak korur ve hatta arttırır. Yapı yapmak bazen kentsel değeri azaltır, yok eder.”

Bunları söylerken İstanbul’da “Gökkafes”ten, Ankara’da Kızılay Meydanı’ndan ya da Papa-

zın Bağı Vadisi’ne dört katlı apartmanların arasına sıkıştıktığı kondurulan otuz katlı Çankaya Otel’inden bahsediyor olamazdı Clos. Yazdım bir kenara: “Mimarlık bazen yapı yapmamaktır.” “Mekân” sözcüğünün “boşluk” anlamına gelen “space” (İngilizce’de), ya da “espacio” (İspanyolca’da) sözcükleri ile karşılanması boşuna olmasa gerek.

“ETİK BİR UZLAŞMA” OLARAK KENTLİLİK

Bu önermesini kamusal alanla ilgili şu açıklama ile taçlandırıyor Clos: “... Kamusal alan kentli olma onurunun sembolüdür ve demokratik kentin kültürel kimliğini oluşturur. Kamusal alan en çok paylaşılan ve ortak olarak sahip olduğumuz kentsel yapıdır. Kamusal alanın kalitesi kentsel değerlerin kaynağıdır ve dolayısıyla ekonomik bir değerdir. Kentsel alan etik ve aynı zamanda estetik bir kentsel değerdir.” Bu yorumu ile kentlilik ile etik arasında çok değerli bir bağlantı kuruyor, Clos. Yönetici ya da sıradan bir kentli, kim

olursa olsun, her kentli kentte yaşayarak etik bir uzlaşmanın parçası olur ve ister sıradan bir kentli olarak otobüs kuyruğunda beklerken, ister belediye başkanı olarak kentsel dönüşüm kararları alırken, ötekini gözardı etmeden hareket etmelidir. Hele de belediye başkanlığı gibi kentteki herkesin yaşamını etkileme gücüne sahip bir konumdayken sahip olduğunuz bu erki aynı anda herkesin yararı için kullanmak zorunda olduğunuzun bilincinde olmak şart. Clos, hemşehriliğin “etik bir fikir birliği” olduğunu ve kentsel dönüşümün bu etik fikir birliğinin gücü ve meşruiyeti ile yapılması gerektiğini söylerken, Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi’nden bahsetmediği kesin gibiydi. Kentsel dönüşüm alanlarında dönüşüm ile birlikte artan değer karşısında alanın eski kullanıcılarının yeni ve daha zengin kullanıcılarla yer değiştirmesi olarak tanımlanabilecek “soylulaşmayı” (gentrification) engellemek için ne yaptıkları sorulduğunda ise cevabı çok netti:

01

02

Barcelona'da ilke olarak kentsel dönüşümle yeni yaratılan mekanın %40'ı eski kullanıcıların ve/veya düşük sosyo ekonomik seviyedeki kentlilerin barınması için sosyal konut olarak belirleniyormuş. Bu yolla eski kullanıcıların kentsel dönüşümüne tabi tutulan alanda barınabilmesini sağladıklarını ve soylulaşmayı engellediklerini anlattı Clos.

Aslında bunun doğrudan mimarlıkla pek de ilgisi yok galiba; insan olmakla ilgili birşey ya da Clos'un söylediği şekliyle "etik" bir gereklilik. Soylulaşmaya karşı ortaya konan bu ilke, adı geçen "etik uzlaşma"nın lafta kalmasının da bir göstergesi.

Elbette ki buradan Barselona'da herşeyin güllük güllüklük olduğu sonucu çıkmaz. Clos'un da böyle bir iddiası yok. Zaten olsaydı bütün bu söyledikleri gerçekçiliği ile sahip olduğu etkiyi büyük oranda kaybederdi.

Clos'un ASO'da anlattıkları, üzerinde detaylı olarak konuşulmayı hak ediyor. Söyledikleri bilinmeyen ya da yeni şeyler olduğu için değil, bunları söyleyen Barselona başarısı içinde ve yerel yönetim kademelerinde 30 yılı aşkın bir deneyime sahip birisi olduğu için hak ediyor tartışılmayı.

Konuşmasının başında ve birbiri ardına sıraladığı önermeleri arasında bir kaç kez, bu anlattıklarının "ne Ankara, ne İstanbul, ne İzmir, ne de Adana (aynen bu sıra ile) için bir eleştiri olmadığını ve bu kentler için bir öneri/model içermediği"ni söylemeyi ihmal etmedi. Zekâ ile yoğrulmuş diplomatik nezaket böyle bir şey olsa gerek.

Clos'u dinlemek heyecan vericiydi. Onun Türkiye'de, tabir yerindeyse burnumuzun dibinde olduğunu farkedenlere binlerce teşekkürler.

07

03

04

01-04/ "Lesseps Meydanı: alt-üst geçit elemanlarının bile birer tasarım objesi olarak uygulandığı yoğun bir kavşak noktası."
02/ Olimpiyat Köyünde yapma ağaçlarla bezeli yaya alleleri. Tasarım: Enric Miralles
03/ Catalunya Meydanı'nı marinanın üzerinden denizin ortasındaki yaya adasına bağlayan, açılır kapanır yaya köprüsü
05/ Lesseps Meydanı'nda halk kütüphanesi: bir yarışma projesi, 2003, Mimar Josep Llinas
06/ Sahil bandına 'Frank Gehry katkısı': dev balık heykeli
07/ Yaya adasında avm binası

05

06

MODERN MİMARLIĞIN YARIM YÜZYILLIK SERÜVENİNE TANIKLIK

GÜNGÖR KAFTANCI MİMARLIĞI SERGİSİ

İMİMARLAR ODASI İZMİR ŞUBESİ

İZMİR'DE "ÖNCÜ" BİR SERGİ: GÜNGÖR KAFTANCI MİMARLIĞI

"Mimarlık eğitimini, mimarlığın ve kentlerin modern çizgisinin evrilerek dönüştüğü 20. yüzyılın ortalarında, İstanbul Teknik Üniversitesi gibi gelişmelerin merkezinde olan bir kurumda gerçekleştiren; ardından da çalışmalarını İzmir'de sürdüren Güngör Kaftancı, meslek hayatını, modern mimarlığın Türkiye'deki yarım yüzyıllık serüveninin tanıdığı, katılımcısı ve izleyicisi olarak geçirmiştir. 1930'lardan başlayarak ülkedeki ilk örneklerini veren ve 1950'lerde de Uluslararası Stil olarak varlığını somutlaştıran Modernizm, Güngör Kaftancı'nın gönülden benimsediği ve meslek hayatı boyunca sadık kaldığı bir yaklaşımı oluşturmuştur. Bu süreç mimar açısından, tasarım boyutunda taklitçi olmamaya çalışarak "evrensel" ve biçimci olmamaya çalışarak "yerel" ile ilişkilenmeyi önemseyen bir arayış olarak yaşanırken; mesleki örgütlenmelerde üstlendiği görevler, mimarlığa, kente ve topluma ilişkin kaygılarını anlattığı yazıları, kentleri ve yapıları derinlemesine dolaştığı yurtiçi ve yurtdışı gezileri, onun mimarlığını ve mimarlık üzerinden kurduğu dünya görüşünü zenginleştirmiştir. Böyle bakıldığında, Güngör Kaftancı'nın meslek hayatını, modern mimarlığın son yarım yüzyıllık serüvenine yönelik bir tanıklık olarak da nitelemek mümkündür.

"Güngör Kaftancı Mimarlığı: Modern Mimarlığın Yarım Yüzyıllık Serüvenine Tanıklık" sergisi, Güngör Kaftancı'nın yapıtlarını ve mimarlığa bakışını ortaya koyarken; 1940'lar sonu, 1950'ler başı İstanbul kenti ve İstanbul Teknik Üniversitesi ortamından, ülkenin sosyo-ekonomik, politik, kültürel gelişmeleri paralelinde dönüşen İzmir'in farklı dönemleri ve bugününe uzanan çeşitli izlenimleri yansıtmaya da çalışmıştır."

YEREL VE EVRENSELİ BİR ARADA DÜŞÜNMEK: SARDA EVLERİ YA DA KARE EVLER, İZMİR

YAP-SAT DÜZENİ İÇİNDE MİMARİ KAYGI: DR. RAMİH, ÜLFET VE CANKAT APARTMANLARI, İZMİR

ÜSTTE Ovadya
Sarda Evi

SOLDA Kare Evler,
yerleşim planı

Ovadya Sarda Evi
zemin kat planı

Güngör Kaftancı, 1980'li yıllarda içinde yaşadığı coğrafyanın dinamiklerinden yola çıkan evrensel bir mimarlığın nasıl gerçekleştirilebileceği konusundaki düşüncelerini derinleştirir. Bir başka kaygısı da, öznel mimarlık dilini oluşturmaktır. Konut tasarımı, bu denemeler için elverişli bir alanı temsil eder. Biçimci olmadan yerel ve evrensel bütünleştirmek, Kaftancı için sorunun özüdür. Bu dönemde Bornova'da gerçekleştirdiği ve sonradan "Kare Evler" olarak anılacak Sarda Evleri, Kaftancı'ya sözü edilen mimarlık kaygılarını hayata geçirmek olanağı verir. Bu yapılar, ana kurgusu ortada bir şömine-baca sisteminin yer aldığı kare bir kitle ile oluşturulduktan sonra, çeşitli noktalarda boşaltılan ve diyagonal kesiklerle dengelenen 1985 tarihli Ovadya Sarda evi ile sonradan hemen arkasında aynı ailenin kızları için yapılan ve karenin 45 derece döndürülerek kullanılması ile biçimlenen 1991 tarihli diğer iki evden oluşmaktadır. Kaftancı sözü edilen yapılar aracılığıyla kare formu ilişkisini somutlaştırdığı gibi; yerel-evrensel birlikteliği üzerine de bir öz sorgu geliştirir.

"KARE PLANLI BU YAPIDA DİYAGONAL YÖNLER ANA GELİŞİM AKSLARINI OLUŞTURDU. BU YAPI İSTANBUL YALILARINI YA DA TÜRK EVLERİNİ ÇAĞRIŞTIRABİLİR. AMA BİZ BÖYLE YOLA ÇIKMADIK. ÇIKMAMALI. ESKİ YAPILARDA HEP SEVDİĞİM YALI BASKISINI UYGULAMAK BENİM İÇİN FIRSAT OLUYOR. AMA TEKNOLOJİSİ FARKLI YAPILARDA AYNI DETAYLARI UYGULAMANIN YANLIŞ OLDUĞUNA İŞARET ETMEK İSTİYORUM. ŞÖMİNEYİ KARENİN TAM ORTASINDA TERTİPLEYEREK BACANIN ÇATI MEYLİNİN EN YÜKSEK YERİNDEN ÇIKMASINI SAĞLADIK. BU, OSMANLI İMARETHANELERİNDEKİ FENERLERİ ÇAĞRIŞTIRSA DA ONA ÖYKÜNMEK İÇİN YAPMADIK, AMA ELİMİZ BUNA GİTTİ. SAÇAK YAPARKEN DE KÜLTÜREL SÜREKLİLİK OLSUN, ESKİ EVLERE BENZESİN DİYE YAPMADIK. SAÇAĞI SEVİYOR VE İŞLEVSEL BULUYORUZ. KAFES KULLANILDIĞINDA DA İÇ MEKÂNNA SÜZÜLEN IŞIKLARIN NOKTALAR HALİNDE YANSIMASI ÇOK GÜZEL OLUYOR."

SAĞDA Kare Evler

SOLDA Ovadya
Sarda Evi kesiti

Bu tanıtım, Ekim 2009'daki mimarlık haftası etkinlikleri vesilesiyle Mimarlar Odası İzmir Şubesi tarafından hazırlanmış olan Güngör Kaftancı Sergisi'nin broşüründe yer alıyor. Son yıllarda mimarların kendi çalışmalarını sergiye dönüştürdüklerine daha sık rastlıyoruz ve buna çok seviniyoruz. Ama burada farklı bir durum var: Bu sergi haberini "iyi şeyler" bölümüne koymamızın nedeni, ilk kez bir Mimarlar Odası şubesinin bir "serbest mimar" üyesi için sergi hazırlanmış oluşu... (Artık hayatta olmayan ve mimarlık

tarihinde mihenk taşı olmuş Kemalettin, Seyfi Arkan gibi mimarlar için hazırlanan sergiler farklı bir kategori oluşturuyor.) Güngör Kaftancı cumhuriyet dönemi mimarlığımızın seçkin sanatçılarından biridir ve çalışmalarını kitap haline getirerek, sergi için çok değerli bir altyapı da hazırlamıştır. Ama Mimarlar Odası şubelerinden biri, ilk kez, böyle bir hazırlığı değerlendirip, masraflarını da karşılayarak, sergi haline getirme kalitesini göstermiştir. Bu nitelikli sergi vesilesiyle hem Güngör Kaftancı'yı, hem Mi-

marlar Odası İzmir Şubesi'ni hem de sergiyi hazırlayan ekibi kutluyoruz. Darısı diğer Oda şubelerine diyerek...

Küratör : Emel Kayın

Koordinatörler: Zübeyda Özkan

Tuba Çakıroğlu

Metinler: Emel Kayın

Grafik Tasarım : Güler Özsakarya Ertan

Araştırma Asistanı : Naciye Çıracı

Düzenleyen: Mimarlar Odası İzmir Şubesi

G.N.A. Mimarlık bürosunun 1970'li yıllarda inşa ettiği yapılar arasında Dr.Ramih, Ülfet ve Cankat Apartmanları da vardır. Özenli bir işçilikle gerçekleştirilmeye çalışılan bu yapılar, apartman mimarlığının yürürlükteki kuralları içinde var edilirken; detaylarda bazı tercihler de geliştirmeye çalışılır. Büronun daha önce de kullandığı boru elemanlarla çaprazlanmış cam balkon korkulukları belirgin bir seçim olarak 1974 tarihli Dr.Ramih ve Ülfet Apartmanları'nda karşımıza çıkar. 1975 tarihli Cankat Apartmanı'nda ise eski kafeslere öykünen bir balkon korkuluğu denir. Ülfet Apartmanı'nın yanında on iki yıl sonra başka bir mimar tarafından inşa edilen apartmanların aynı dili sürdürmesi, kente ilginç bir örnektir. Güngör Kaftancı bir taraftan apartman mimarlığı ile uğraşırken, bir taraftan da yap-sat düzeni üzerine düşünmeyi sürdürür.

SOL ÜSTTE Dr. Ramih Apartmanı

SOLDA Ülfet Apartmanı

ALTTA Cankat Apartmanı

"ÇOĞU YAPIP SATMA DÜZENİYLE, BİR BÖLÜMÜ DE TASARIM VE DENETİM HİZMETİ YOLUYLA, İZMİR'DE PEK ÇOK APARTMAN UYGULAMASI GERÇEKLEŞTİRDİK. BU ÇALIŞMALAR BANA, MİMARLIK EYLEMİ İÇİN BAZI ÖNEMLİ İLKELERE UYMAM GEREKTİĞİNİ ÖĞRETTİ. BUNLARIN BAŞINDA YAPI EKONOMİSİNİN TASARIMDAN BAŞLAYAN VE DEVAM EDEN BİR SÜREÇ OLARAK VAZGEÇİLEMEZ BİR VERİ OLDUĞU GELİR. YAPI EKONOMİSİNE ÖZEN GÖSTERMEK, GEREKSİZ SÜSLERDEN, OYUNLARDAN, BİÇİM VE BİÇEM GÖSTERİLERİNDEN ARINMIŞ YALIN, TEMİZ BİR MİMARİ DİLİN OLUŞMASINI KOLAYLAŞTIRIR. YAP-SAT DÜZENİNİN BİR BAŞKA ÖZELLİĞİ, KONUT GİBİ DOĞRUDAN ÖZEL, KİŞİSEL KULLANIMA DÖNÜK BİR YAPININ BAŞLANGIÇTA KULLANICILARI BELLİ OLMADIĞI İÇİN TOPLUMUN GENEL BEĞENİSİNE UYGUN TASARLANMASI GEREĞİNDE DÜĞÜMLENİR. TALEP SAHİPLERİNİN ÇOĞU YUKARDA SÖZÜNÜ ETTİĞİMİZ YALIN BİR MİMARİ YERİNE, MODA ÖZENTİLERE, GÖRGÜSÜZ VE YOZ SÜSLEMELERE DÖNÜK İSTEKLERLE GELİRLER. ONLARLA BIKMADAN UZUN UZUN GÖRÜŞMEYİ VE İKNA ETMEYİ DE MESLEĞİMİZİN BİR GEREĞİ KABUL ETTİK."

İZMİR ÇALIŞTAYI: KRİZDEN DERS ÇIKARMAK!

İzmir Swiss Otel, 10-11 Nisan günleri boyunca serbest mimarların uzun ve kapsamlı tartışmalarına sahne olan bir Çalıştay'a ev sahipliği yaptı. Mimar Sinan Haftası etkinliklerine denk gelen Çalıştay, İzmir, İstanbul ve Ankara'daki SMD üyelerinin ve dernek üyesi olmayan ama dernek çalışmalarına katılan mimarların biraraya gelmesine vesile oldu. Çalıştay'ın düzenlenmesi, SMD'lerin yönetimlerinden bağımsız ama tümüyle iletişim içinde olan bir inisiyatif ile gerçekleşti: TSMD üyesi **Enis Öncüoğlu**, meslek ortamındaki yoğun sorunlar yumağına rağmen beklenen iletişim ve dayanışmanın olmadığı tespitini yaparak, sorunların önceliklerini belirlemek ve çözümler konusunda stratejiler oluşturmak üzere meslektaşlarını biraraya gelmeye ikna etti. **Öncüoğlu**'nun çağrısına uyarak toplantıya katılan 46 mimar, mesleğin öncelikli sorunları ve çözüm önerileri konusunda düşüncelerini paylaştı.* Toplantının açılış konuşmasını yaparak, oturum yönetimini **Abdi Güzer**'e devreden **Öncüoğlu**, toplantıyı hazırlayan nedenleri şöyle ifade ediyordu:

"... Bir mimari proje hizmetinin, tasarımın başlangıcı olan avam projeden başlayarak, inşaatın teslim edildiği döneme kadar geçen süreç içerisinde pek çok safhayı kapsadığını hepimiz biliyorsunuz. Ama bugün gelinen noktada birçok aşamanın atlandığını, artık mimarın süreçten çıktığını görüyoruz. Özellikle ruhsat projesi sonrası hizmetler, mimari proje ekiplerinin elinden alınıyor ve uygulamacı firmalar tarafından üretiliyor. İşin en vahim tarafı mesleki kontrollük hizmeti, gün geçtikçe daha az talep ediliyor. Bunlarla ilgili sorunların çözümü için bel bağlayacağımız, Mimarlar Odası, Serbest Mimarlar Derneği, Mimarlar Derneği 1927, Müşavir Mühendisler Mimarlar Birliği... gibi örgütlenmeler olmasına rağmen, bizim kuşağımız, şu ya da bu nedenle, sorunlarımız konusunda yanımızda olacak bir birliğin öz-

Çalıştay Koordinatörü Enis Öncüoğlu, TSMD adına toplantının ev sahipliğini de üstlendi

lemine, eksikliğini hissediyor. Bu toplantıyı, bunun üstesinden gelmenin bir adımı olarak düşünmek istiyoruz. Tartışmalar için ben kendimce bazı başlıklar belirledim; mimarlığın tanımından, aramızda azalan iletişimin nedenlerine; temsilde yetersizlik konusundan, kişiler, birlikler ve dernekler arası kavgaların bize verdiği tahribata; aramızda yaşanan vahşi ticari rekabetten, mimarlık bedellerinin belirlenme kısıtlarına; proje sürecinin planlama standartlarından, kaybedilen kalite ve prestiji nasıl kazanacağımıza ve yeni alternatif pazarların nasıl oluşturulabileceğine kadar birçok konu var önümüzde. Bunları tartışmak üzere sizleri buraya davet ettik. Davetimizi kabul edip gelerek bizi burada onurlandırdığınız için sizlere teker teker teşekkür ediyorum.”

Uzun görüşmelere sahne olan toplantının geniş bir özeti, TSMD web sitesinde yer alıyor. Tartışılan temel konuları özetlemek gerekir

se: Serbest mimarların örgütlenmesine; meslek uygulamasındaki yetki ve sorumluluklarına; mimarların devletle, diğer kuruluşlarla ve halkla ilişkilerine değin ana başlıklar altında, ücret tarifeleri, yasalar, yarışmalar, sözleşmeler, normlar, meslek birlikleri... gibi pekçok alt başlıkta görüş ve öneriler dile getirildi. Dernek yönetimlerine iletilen öneriler, yanda/alta maddeler altında yer alıyor: PDF'deki maddeler çerçeve içinde yazılacak

Konuşmacıların temel beklentisi, serbest mimarlık alanındaki dayanışma ve nitelikli meslek uygulaması konusunda etkin olma hedefiyle kurulan SMD'lerin performanslarında gelişmelerin gerçekleştirilmesiydi: Ankara, İstanbul ve İzmir'de 3 birimi olan dernek yönetimlerinin ortak stratejiler geliştirme, bunları yürürlüğe koyma ve üyeler arasındaki iletişimi, dolayısıyla dayanışmayı artırma hedeflerine odaklanmaları talebi sık sık dile getirildi.

İkinci çalıştayın Ekim ayında gerçekleşmesi için hazırlıklar sürüyor..

* Katılımcı mimarlar: (Ankara) **Abdi Güzer**, Ali Osman Öztürk, Aslı Özbay, Baran İdil, Çağla Öncüoğlu, Ekin Çoban Turhan, **Enis Öncüoğlu**, Güneri Irmak, Hasan Özbay, Hilmi Guner, İlgi Karaaslan, Mustafa Aytore, Necati İlgün, Nesrin Yatman, Nuran Ünsal, Önder Kaya, Selim Vanlı, Süha Özkan, Yeşim Hatırlı; (İzmir) Ahmet Yoldaş, Arda Beset, Deniz Güner, Dürrin Süer Kılıç, Emel Kayın, Emre Öztürk, Gonca Ateş Öztürk, Hasan Topal (M.O. İzmir Şube Başkanı), Hüsamettin Özkaymakçı, Hüseyin Egeli, Mehmet Hamuroğlu, Metin Kılıç, Öznur Eke, Salih Zeki Pekin, Seçil Şavklı, Sevgi Molva, Şükrü Kocagöz, Tamer Başbuğ, Vedat Tokyay, Zehra Ersoy; (İstanbul) Aydan Volkan, Can Elmas, Cem Sorguç, Kerem Erginoğlu, Murat Aksu, Murat Tabanlıoğlu, Sibel Dalokay Bozer, Umut İyigün.

Sevgili Öğretmenlerime...

Cihat Uysal, bir şantiyeci-mimar. 2000 Yılı'nın ekim ayında, okulu İTÜ'de bir buluşmaya katılır. Hocalarının konuşmalarını dinler. Özellikle Doğan Kuban'ın yaklaşımları hakkında söyleyecekleri vardır ama yanlış anlaşılma endişesiyle söyleyemez. Oysa değerlendirmeleri, 99 depreminin hemen sonrasında karşılaştığı akademik gariplikleri "tünel kalıpla konut yapma" furiasının gerekçelerini yaklaşım sorunlarını ortaya koyacaktır; itirazları vardır. Oturur bir mektup yazar, okuluna yollar ve bunu özellikle hocaları Gülsün Sağlamer ile Doğan Kuban'ın okumasını istediğini vurgular. Okumuşlar mıdır bilemeyiz ama aradan geçen 10 yılın ardından çuvaldızı mimarlara ve okullara batıran bu mektup daha yaygın paylaşılmayı hak ediyor.

Cihat Uysal
Mimar

Mezun olalı neredeyse otuz yıl oldu. Bu süre içinde sürekli olarak yapı sektörünün sorunlarını gözlemleme, edindiğim deneyimleri biriktirme niyetiyle yaşadım ve çalıştım. Bu süreci, mektup boyutlarının elverdiği oranda özetlemeye çalışacağım.

Mezun olduktan sonra 1971 ile 1973 yılları arasında girmiş olduğum dört mimari proje yarışmasından bir mansiyon, bir üçüncü ödül ve bir ikinci olmak üzere üç ödül almış olmam beni çok şaşırttı. Tepkim, bu işte bir yanlışlık olduğu doğrultusunda idi. Askerden dönüşümde, üstelik kamuda üst düzeyde yöneticilik üstlendiğim bir sırada girdiğim yarışmadan üçüncü ödülü alınca bu konudaki yargım pekişti. Yadırgama sürecini hızlandıran bir neden de, yarışmalardaki başarımlarım (!) dikkate alınarak, burs borcumu ödemek üzere çalıştığım PTT Gn. Müd'lüğünce Yapı İşleri Daire Bşk. Yardımcılığına getirilmem oldu. Bu süreçte, yanlışlığın yalnızca yapı tasarımını değil, bütün bir yapı sektörünü kapsadığını gördüm ve kesinlikle projecilik yapmamaya karar verdim. Çünkü yapı tasarımı, uygulamaya ilişkin yeterli bilgi olmadan yapılıp bitiriliyordu. Örneğin, o sırada arkadaşlarımla birincilik ödülü alıp da çizdiği projelere baktığımda, nerdeyse 1/200 ön projenin 50-100 defa büyütülüp detay diye verildiğine ya da hazır tip detayların yapı ile ilgi kurmadan çoğaltılarak verildiğine tanık oluyordum. Bu arada PTT'deki görevimde, yatırımlardaki ödenek kısıtlamalarına karşın, siyasi baskı yoluyla ödeneği olmayan işlerin yapımının da ihale edilir hale gelmesi ile işler yürütülemez, yönetilemez hale geldi. Müteahhitlerin becerisi, "başının çaresine bakmaya", örneğin sanal gerekçeler yaratarak özel fiyat, süre uzatımı konularında çıkar sağlamaya dönüşmüştü. Bugün kamu yapı siyasetinde görülen yozlaşma ve yıkımın tohumları o dönemde atıldı. Derken, bu rahatsızlıklar huzursuzluğa dönüşünce PTT'deki görevimden ayrılmak zorunda kaldım ve yapı sektörü ile ilişkiyi kesmeden ve projecilikten uzak durarak birkaç şantiye deneyimi yaşadım.

Kamu eliyle yapılmakta olan yapıların gelişmemişliğini gördükçe bu konudaki duyarlılığım daha da arttı. Hele baraj, arıtma tesisi... gibi yapıların yapılma sürecine bu gözle baktıkça, eksiklikler daha da öne çıktı. Çünkü, bu yapılar mimarların ilgi alanı dışında (!) kalıyordu. Örneğin, ülkemizde yıllardır nerede ise her küçük yerleşim birimine yapılmış olan

su depolarının nasıl yapılması gerektiği, beton yüzey kalitesinin nasıl olması gerektiği konusunda bir gelişme yok. Depo perde duvarlarında geçirimsizliğin geri değil, soğuk derz gibi yerlerde nasıl sağlanacağı bir ilkeye bağlanmamış. Son yıllarda, yabancı kontrol teknisyenlerinin denetiminde olan arıtma tesislerinde bu konunun tartışması başladı ancak, ülke geneline bakacak ortak bir yaklaşım yok. Karayolcuğumuzun çok iyi olduğu söylenir durur. Ne var ki, köprüler ön üretimli kirişlerle yapılmasına karşın, kenardaki yürüme yolunun detayı dahi çözümlenmemiştir. Özellikle betonarme gerçekleşen onca gelişmeye karşılık, bugün GAP projesinin alt yapısı, 1930'lu yıllardan kalma Karayolları'nın el kitabına göre yapılmaktadır. Okul, hastane, yönetim binalarının durumu da ortada!

Kamu yapıları yapımında karşılaştığım bu yetersizlikler ve sorulara kurumsal bir çözüm aranmaması nedeniyle, en azından bireysel olarak katkıda bulunmak, biraz da tatmin olmak amacı ile, bir grup ODTÜ'lü inşaat mühendisi arkadaşımın kurduğu endüstriyel kalıp ve iskele tasarımı/üretimi yapan bir şirkette, tasarım sorumlusu olarak görev yapmaya başladım. Bugün de aynı konuda çalışmam sürüyor. Bir mimar olarak özellikle kalıp ve iskele sistemleri üzerinde çalışmak bana sayılmayacak kadar çok yönlü deneyim ve gözlem olanağı verdi. Başta termik santral, baraj, arıtma, sulama yapıları olmak üzere TÜBİTAK Merkez Binası, İş Bankası Gn. Md'lüğü, Atatürk Hava Limanı Terminal Binası, Dalaman Havaalanı Terminal Binası, İzmir TRT Stüdyoları, Antalya Şehirlerarası Otobüs Terminali, Lübnan'da King Abdul-

lah Üniversitesi, İsrail'de Ben-Gurion Hava Alanı Terminal Binası, Ayazağa'da yapılan İstanbul Kültür ve Sanat Merkezi, Ankara ve İstanbul Metrosu ve Metro İstasyonları, İzmir TRT Stüdyoları, sayılmayacak kadar çok konut, otel ve iş merkezi, sanayi sitesi, hastane... gibi önemli birçok yapının bir kısmının ön projelerini inceleme olanağını buldum, çoğunun uygulama projelerini ve uygulamada karşılaşılan sorunları yakından yaşadım. Ayrıca, İTÜ Mimarlık 1962 döneminden değerli ağabeyim Naci Bilgin'in "Ben yazamadım, birilerinin yazılı hale getirmesi lazım" diyerek özendirmeyle, gördüklerimi yazıya da dönüştürerek resmi sektör müteahhitlerinin örgütü olan TÜRKİNŞA'nın çıkardığı dergide düzenli başyazı yazdım.

Daha sonra, dergi çıkarmaya niyetlenen bir girişimcinin Yapı Dünyası adlı dergisinde başyazıları yazmayı sürdürdüm. Karşılıksız sürdürdüğüm bu çabalar sonunda yüzelli kadar yazı birikti.

Bütün bu olup biteni bir mimar (üstelik de olup bitenden rahatsız olan, yazı yazma endişesinde bir mimar) izlerse, yapı yapma kültürü ile ilgili azımsanmayacak kadar geniş bir birikim oluşacağını tahmin edebilirsiniz. Son yıllarda gündemdeki önemi nedeniyle ele aldığım deprem ve konut üzerine görüşlerimi ve tanık olduğlarımı özetlemeye çalışacağım:

Deprem sonrası olup bitenler

Deprem sonrası Seno Arda'nın özetle "betonarme kötüdür, yapıların çelik olması gerekir" diye özetlenebilecek görüşü.... Gerçekten de, gerek sekiz yıllık okul projelerinde, gerekse Çelik Yapı Derneğinin Arch-Tec ile düzenlediği seminerlerde, çelik

yapı konusunda dayanaksız öneriler gündeme getirildi. Benzer bir önyargılı tavır da, tünel kalıp üreticilerince yayılan, bu sistemin depreme karşı üstünlüklerinden söz edilerek, sanki başka bir sistem yokmuş gibi bir ortam yaratılması oldu. Bugün çelik yapıların 1994 Kaliforniya depremi ve 1995 Kobe depreminde gördüğü hasar literatüre geçmiş durumda. Özetle, betonarme yapıyı yapamayan, çelik yapıyı da yapamaz! Bu konuda "bu iyidir, öbürü kötüdür" meseleleri akademisyenlerce dile getirilmemelidir. Bu konuda çelik yapının en önemli girdisini üreten Oerlikon Frimasının "depreme dayanıklı yapılar için kaynak uygulamaları" adlı broşürün fotokopisini ilişikte gönderiyorum. Bu tür yüzeysel değerlendirmelerin akademisyenlerce dile getirmesinin neye dönüştüğüne ilişkin bir örnek vereceğim: Depremin hemen ardından (1999 aralık ayında) Kocaeli Üniversitesi İnşaat Şubesi çalışanı mimar Nurgül Akşit telefon ederek "Üniversite inşaatları için tünel kalıp fiyatı almak istiyorum" dedi. Ben de özetle "Tünel kalıp sistemi ile üniversite yapmak arasında bir ilinti olamaz; ya tünel kalıp sistemini ya da üniversite ihtiyaç programının neyi gerektirdiğini bilmiyorsunuz" dedim. Tepki gösterdi ve bütün kalıp firmalarının hemen fiyat verdiğini, ne dediğimi anlamadığımı söyleyerek benden açıklama istedi. Ben de özetle, "Tasarıma yapım sistemi ile başlanmaz, önce işlevlerin gerektirdiği ihtiyaç programınızı yapın. Uygulamada sistem seçimini buna göre araştırın. Örneğin, altı yedi metre açıklıklı bir dersliği tünel kalıp sistemi ile yaparsanız, döşemeler cambazın ağı gibi olur, bu konuda büyük hatalar yapabilirsiniz.

İzmit tünel kalıplı konut inşaatı
© <http://www.panoramio.com> adresinden alınmıştır.

Size yaygın kullanılan kalıp sistemleri hakkında bilgi verebilirim” dedim. Bunun üzerine, Nurgül Akşit rektör ile görüşerek, yirmi gün sonrası için beni üniversiteye davet etti.

Kocaeli Üniversitesi rektörlük toplantı salonunda Rektör Baki Komşuoğlu, Rektör Yrd. Yusuf Çağlar, İnş. Bölüm Bşk. Resmi Yıldız, İnş. Şb. Md. Mehmet Yurtseven, İnş. Müh. Alpaslan Gökbayrak ve birkaç mimar, mühendis ve teknisyen toplandık. Yapı İşl. D.Bşk. Erhan Özmenek ve peyzaj mimarı ile toplantıdan sonra görüşebildim. Sanki rektörün görüşlerini önceden haber almış gibi, söze önyargısız bir yaklaşım gerektiğini; sistemlerin çeşitliliğinin, farklı taleplerden ve koşullardan ortaya çıktığını; bu nedenle, gazete haberlerine kapılarak hemen tünel kalıp sistemi, çelik yapı demenin yanlış olacağını; beton üretiminin özellikle Kocaeli’nde telefonla sipariş edilir hale getirildiğini; depremde yıkılan yapılara betonarme gözü ile bakmanın yanlış olacağını... belirterek başladım. Bunun üzerine rektör “Ben çelik yapı yapacağım. Burada insanları bir daha beton yapının içinde oturtmam!” dedi. Ben de ülkemizde sanayi yapısı dışında çelik yapı yapılmadığını; uygulama sorunları ile ilgili yeterli detay, bilgi birikimi, teknisyen olmadığını; yapı profili adı altında bir üretimin yapılmadığını; çelik üretiminde kalite kontrol sorunu olduğunu belirterek itiraz ettim. Bunun üzerine rektör, “Gerekirse her şeyi yurtdışından getiririz” dedi. Bunun pahalı ve güç bir iş olduğunu söyleyince de, “o zaman, ağır prefabrikasyon ile yapı yaptırırım” demez mi?! Diyalog “benim betonum senin çeliğini döver” kavgasına dönüşmüştü. Üzüntüm ve duygularım sınırı zorluyordu ve “Söyleyeceklerim anlamını aşarsa önceden özür dileyerek söylüyorum, ama siz Stalin misiniz? Bunu yapan ancak odur! Bir ucundan öbür ucuna ancak uçakla gidilebilen bir ülkede uygulamıştır bunu. Buradaki kampuse yapılacak otuzbeş bina için bu tercih yanlış olur sanırım” dedim. Kısa bir sessizlik oldu ve ardından Rektör ayağa kalkarak kendisinin ve yardımcısının cerrah olduğunu, söylediklerimi anlamadığını ve teknik konuları toplantıya katılan diğer ilgililere anlatmamı belirterek toplantı salonundan ayıldı.

Deprem sonrası Kocaeli Üniversitesi’nde bunlar oldu. Bütün bu olanlarda, başta medya olmak üzere bütün ilgililerin payı

olduğunu sanıyorum. “Şapkaya uygun kafa arayan” bu yaklaşım, ne yazık ki meslek odaları da dâhil olmak üzere bütün kurumlara sinmiş durumda. Bu konuda daha ayrıntılı bilgiyi aklım erdiğince dergilere yazdım.

Depremde yıkılan konutların yerine yapılan konutlar iki grupta ele alınabilir. Geçici ve kalıcı adı altında yapılan iki grup yapı ile ilgili birer ayrıntıyı vereyim: Geçici konutların bir kısmının montajına tanık oldum. Sökülebilir olması gereken bu yapılar ne yazık ki, çelik bağlantı yerine demir bağlantılarla kuruldu. Bugün tamamen paslanan bu bağlantılar nedeniyle, yapıların sökülmesi sırasında büyük hasar oluşacaktır. Kalıcı konutların ise iki tipinin kalıp projelerini gördüm. Depreme karşı sürekli (mütemadi) çerçeveler oluşturmak gerektiğini Hürriyet Gazetesi bile yazdı. Ancak, örneğin ‘tip1’ adı ile tasarlanan yapı, bir katta dört daire olarak düzenlenmişti ve nerede ise kırk tane saplama (kasnak) giriş vardı. Yapıyı boydan boya geçen sadece iki ‘sürekli çerçeve’ dışındaki bütün çerçeveler kesikliydi. Bu konuyu kişiselleştirmemek için eleştiriyi bu düzeyde bitiriyorum. Oysa uygulamaya yönelik söylenecek çok şey var. Konut konusunu daha geniş çerçevede değerlendirdiğim ikinci maddede konuyu sürdüreceğim.

Konut mimarlığında değişenler, değişmeyenler...

Değerli öğretmenimiz Doğan Kuban “Özellikle konut mimarisinde olan biteni hala anlıyorum, fazla bir şey değişmedi” dedi. Ama uygulamadaki gelişmeler bu görüşle pek çakışmıyor. Konunun iki boyutu var. Ben her iki konuda da bugünkü durumumuzu anlamakta güçlük çekiyorum: Birincisi, tünel kalıbın getirdiği sıvasız yapı konstrüksiyonunun gelişmiş bir sistem olduğunun bilinmemesi ancak, bu sistemin biricik yapım sistemi olduğunun sanılması. İkincisi ise, doğru boyutlarda, hata oranını düşüren bütün endüstriyel yapım sistemlerinin olanaklarının mimar ve mühendislere ciddi olarak öğretilmemesi.

Konut konusunda geline nokta ne yazık ki, “iyi ve sağlam konut, tünel kalıp ile yapılan konuttur.” anlayışı. Bu yargı, ülkemizde konut tasarımında tünel kalıp sistemi gibi eski ve sorunlu bir yapım sistemi ile bile yarışacak düzeyde bir konut tasarımı ve yapımı organizasyonunun yapılmadığının göstergesidir. Ve bu ayıp da biz mimarlara yeter de artar bile! Elin Fransız (Outinord)

Avrupa’da kepenklerini kapadıktan sonra ülkemize gelmiş, dahası yoksullara yönelik bir sistemi lüks konut olarak pazarlamaya başlamış. Bizler de nasıl o güzelim pamuklu gömlekleri bırakıp naylon Frenk gömlelerini giydisek, tünel kalıp ile lüks konut yaparak, içinde tabure koyduğumuz küvetlerde yıkanarak yenilik yaptığımızı sanıyoruz. Üstelik batıda 90-100 m2’den büyük uygulama örneği olmayan bu sistemle 200-250 m2’lik konutlarda “manje”li salonlar yaparak, tünel kalıp sisteminin olanaklarını da tüketerek. Öyle ki, böylesi büyük salonlarda biraz hızlı yürümek isterseniz, zeminin pelte gibi titrediğini görürsünüz.

Ne var ki, endüstriyel bir sistem olduğundan tünel kalıp sistemi yapının biçimlendirilişinde, bize sıvasız yapının ekonomik ve hızlı üretilen yapı olacağını yolunu gösteriyor. Çünkü ülkemizde sıvalı yapı uygulamalarında sıva işlevini yitirmiş, kötü yapı sistemlerinin, kötü tasarım ve kötü uygulamanın ayıbını örtmek için kullanılır hale gelmiştir. Yüksek enflasyonun baskısı ile paranın maliyetinin artması ve sıvanın azaltılması gerektiğini, okuma yazma bilmeyen yap-satçı, mühendis ve mimarlarımızdan önce kavramıştır. Bu nedenle, yap-sat ile yapılan yapılar kirişsiz döşemeli ve sıvasız olarak yapılmaya başlanmıştır.

Konut mimarisi için yaptığım özet, bu konuda ciddi bir gerilemenin olduğunu gösteriyor. Ve bu gerileme yetmişbeş yıllık bir sürecin özeti. Doğrusu Kuban’dan bu durumu vurgulamasını beklerdim.

Sorunlara meslek sorumluluğuyla, kamu yararı gözeterek, üretimde ekonomik çözümler geliştirmeyi hedefleyerek bakma eğilimim, mimarlık ürününü değerlendirirken de değişmedi. Mimarlık ile uygulama arasındaki bağı oluşturacak olan teknolojiyi geliştirmeye çalışmasının bir türlü gündeme gelmemesi en önemli etken. Ve bu iletişimi kurması gereken biz teknisyenlerin görevlerini yerine getirmediği kanısındayım. Başta mimar ve mühendis odaları olmak üzere, hedefleri olan bir programın gündeme hiç gelmemesinde hepimizin payı olduğunu düşünüyorum. Biz teknisyenler genellikle, ülkenin her yerinde İstanbul’daki olanaklar varmış gibi düşünmeye yatkınız. Belki, Anadolu’nun sahipsizliğinin bir nedeni de budur. Yapmış olduğum gözlemlerin bu çerçevede değerlendirilmesini bekliyorum.

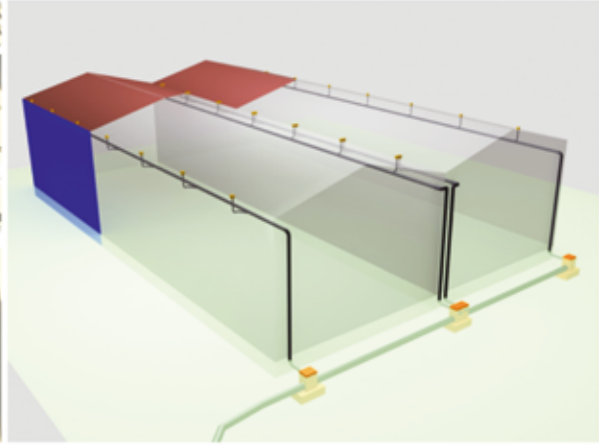
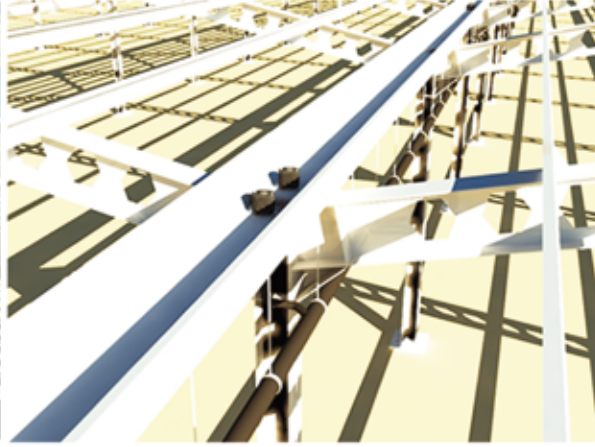
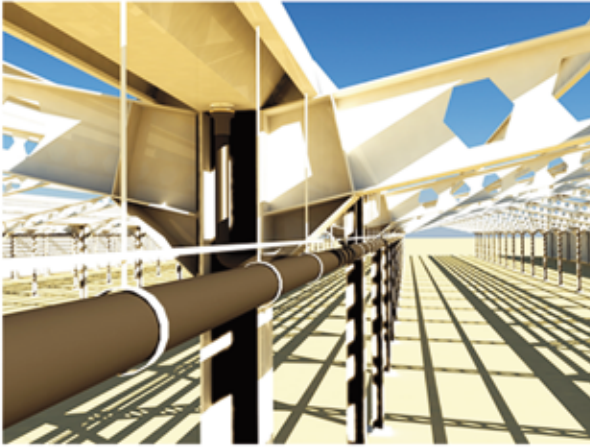
sifonik®

Yağmur Suyu Drenaj Sistemi

www.sifoniksistem.com.tr

Sifonik Sistem Nedir?

Sifonik sistem temelde akışkanın enerji denklığı prensibinden yararlanarak suyun herhangi bir eğime gerek kalmadan oluktan ya da çatıdan tahliye edilmesini sağlamaktır.

Sifonik Sistem kullanmış olduğu tüm fittings ve askılama elemanlarını kendisi üretip uygulayan Türkiye'deki ilk ve tek firmadır.

**SİFONİK TEKNOLOJİK TESİSAT
SİSTEMLERİ SAN. DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.**

Muhittin Mah. Çetin Emeç Bulvarı

No:42/1 Çorlu TEKİRDAĞ

Tel: 0282 650 31 50

Fax: 0282 650 01 94

Web : www.sifoniksistem.com.tr

E-Mail : info@sifoniksistem.com.tr

www.sifoniksistem.com.tr

SG TEKNOLOJİ
Sanayi ve Ticaret A.Ş.

VE AKDAMAR KİLİSESİ AYIN'E AÇILDI

Mayıs 2010'da önemli bir gelişme yaşandı: Akdamar Kilisesi'nin – yılda 1 gün de olsa – ibadete açılmasına izin verildi! İlk ayin Eylül ayında gerçekleşecek Dahası: Van Koruma Kurulu, Kilise'nin üzerine (yıkılmış olanın yerine) yeni bir haç konulması kararını aldı. Şu sıralarda proje ekibi bu konuda çalışıyor. Bu önemli ve çok tartışılan yapının proje müellifi olan Yakup Hazan ile yaptığımız söyleşiden aldığımız kesitler uygulama sürecinin perde arkasına ışık tutuyor

Yakup Hazan

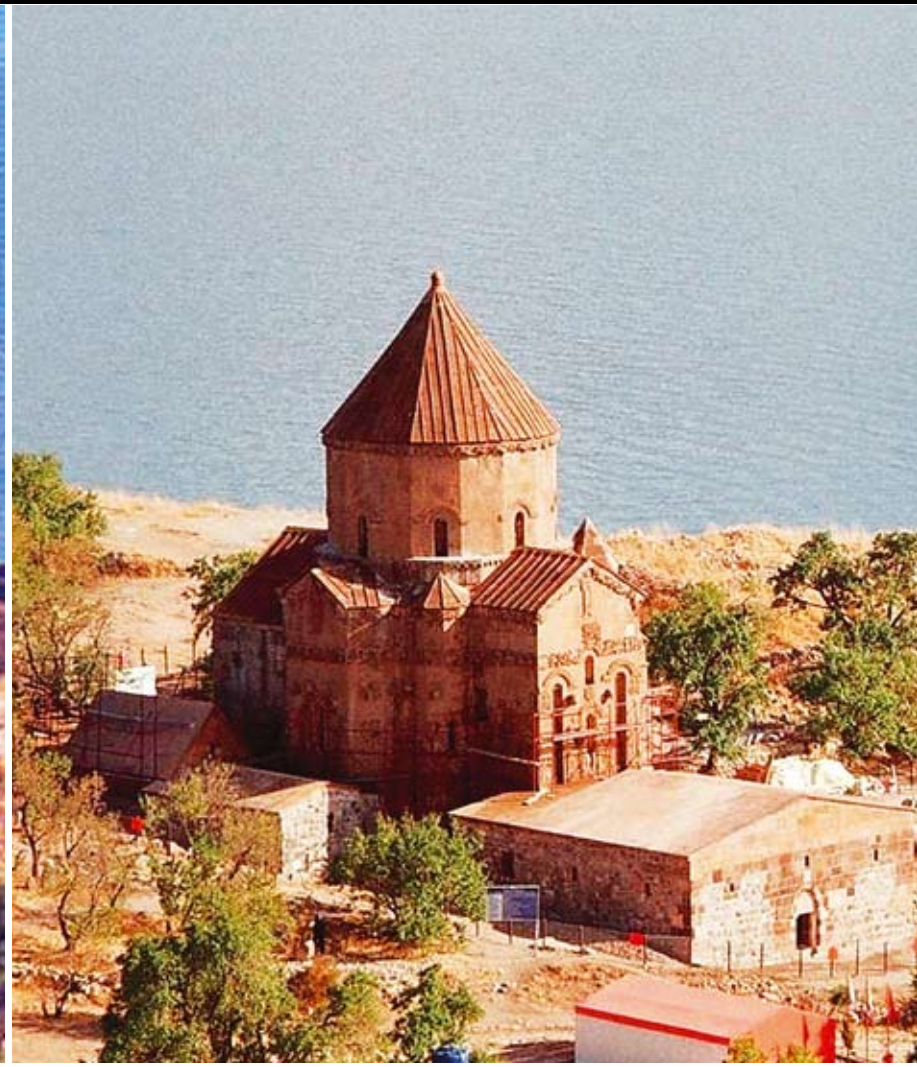
“...Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi (DÖSİM) 2000-2005 yılları arasında serbest çalışan ve restorasyon uzmanı olan bürolardan teklifler alarak bir dizi önemli yapının rölöve-restitüsyon-restorasyon projesini yaptırdı. Bu dönemde projeler yine ihale yöntemi ile veriliyordu; 6 ofis davetliydi ve Akdamar Kilisesi'nin projelendirilmesi işini biz aldık. Bir seneye yakın bir süre projelendirmeye uğraştık. İlgili koruma kuruluna ve Kültür ve Turizm Bakanlığına onaylattık; uygulamanın mesleki kontrollüğünü de yaptık.

Akdamar Kilisesi, bu dönemin yapıları içinde çok özeldi. Belgeleme aşamasını, 4 ay süreli Akdamar Kilisesi'ne gidip gelerek, özellikle ilk 20 gününü tümüyle orada yaşayarak tamamladık. O dönemde büromda çalışan ve projenin başından sonuna kadar birlikte olduğum mimarlar Soner Sönmez, Ayşe Korkmaz, Barış Bilge ve Güneş Çan'dan oluşan ekibimi anmak isterim. Akdamar Kilisesi'nin diğer eserlerden çok farklı bir manevi önemi olduğunun farkındaydık. Bu yapının yaşadığı süreç içerisinde sadece kilise olarak görev yaptığını düşünmeyin; idari ve siyasi merkez olarak da görev yapmıştır. Bu nedenle Ermeniler için çok önemli bir yapıdır.”

“...Bizim verdiğimiz temel karar, Akdamar Kilisesi'nin bir 'müze-yapı' olması gerektiği idi. Yani yapı kendini sergileyecekti. Çünkü işlevini sürdürmesi mümkün değil, adanın içinde cemaati yok! Ama günde 500'ün üzerinde ziyaretçisi var. Bu çok önemli bir şey! Bir gün dışarıdayım, içerden müthiş bir müzik sesi geliyor. Bir koro ilahiler okuyor kilisenin içinde. İçeri bir girdim, 25 tane bayan ilahi okuyorlar. Anlamıyordum ne dediklerini ama onun etkisi, o boş mekândaki akustiği hala kulaklarımda. Bunun gibi yüzlerce anı anlatabilirim.”

“...2002 yılı sonunda proje bitti ve 2003'de Kilise'nin onarım inşaatı başladı. İlgili koruma kurulu projemizi onaylarken mesleki kontrollüğün proje müellifi tarafından yapılmasını şart koşuyordu. Bu karar gereği mesleki kontrollüğümüz başladı. Aynı zamanda Mimar Zakarya Mildanoğlu da uygulama aşamasında inşaat sürecini kontrol etmek üzere ekibe dâhil oldu. Kendisiyle sadece bir defa, şantiyede karşılaştım. Karşılaştığımız zaman beni tanıdığını ve bu projede yer almaktan dolayı mutlu olduğunu belirtti. Kendisiyle yapılan röportajlarda - eğer sorarlarsa – mimarın ben olduğumu hep söylemiştir.

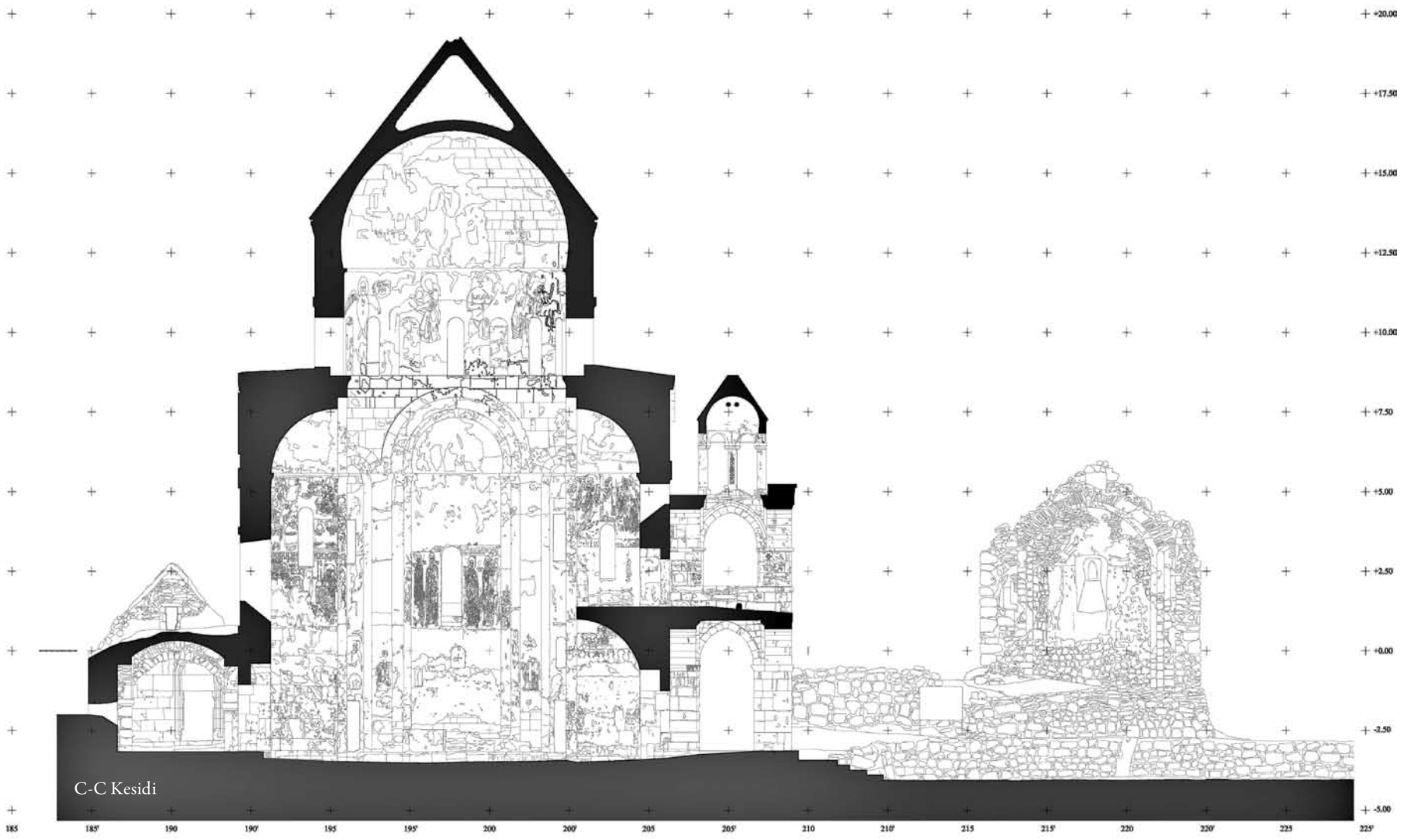

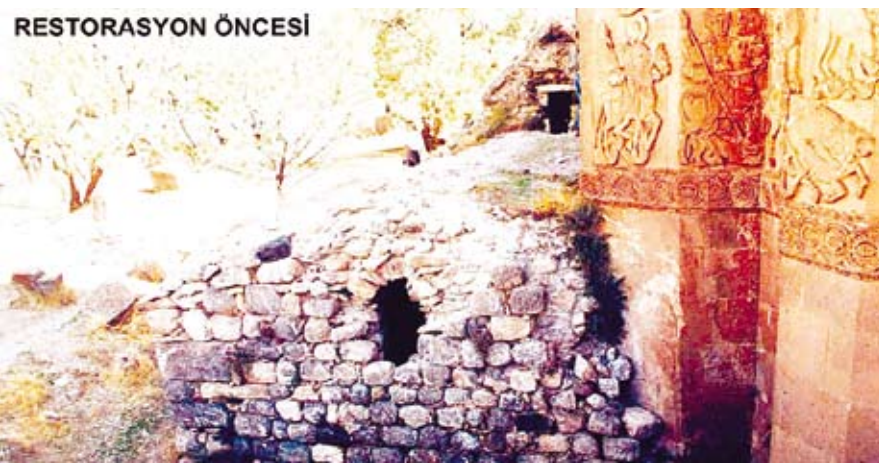
Zakarya Mildanoğlu'nun Ermeni olmasının biraz da haber niteliği vardı. Böyle bir yapıda, benim söyleyeceklerimin pek haber niteliği olmazdı; böylesi basın ilgisini çekti. Mesela bir "haç" konusu vardı: Kilisenin tepesine haç konulacak mı konulmayacak mı konusu... Hürriyet Gazetesi bunun üzerine çok gitti. Proje müellifi olarak konunun bizi ilgilendiren tarafı, o haçın nasıl olacağıydı. Bir araştırma yaptık, binadaki önemli parçalardan bir kısmının Ermenistan'da olduğunu söylediler ve "Ermenistan'daki parçaları getirsinler, koyalım yerlerine" dedik. Bu noktada Zakarya aracılığıyla ya da direkt benimle ilişkiye geçmeleri gerekiyordu ama geçmediler. Kısacası, işin siyasi yönü çok ağırlıklıydı."

"...Uygulamada birçok temel kararımız gerçekleşti ama yüklenici, projedeki kimi özel detayları bizim yorumladığımız gibi yapmak istemedi: İç mekândaki cam basamaklar, yüksek döşemeler uygulanmadı. Projemizi Diyarbakır Koruma Kurulu onaylamıştı fakat uygulama sırasında koruma kurullarının yapısı değişti ve yeni bir kurul atandı: Van Bölge Koruma Kurulu. Kurullar eskiden Ankara'dan atanırdı. O dönemde kurulan bölge kurullarının üyeleri ise o bölgenin insanlarından oluşturulmaya başlandı. Bu çok tehlikeli bir şey, çünkü o insanlar birbirlerini tanıyor. Birbirlerini tanıdıkları için de baskı görüyorlar ve bazı şeylere göğüs geremiyorlar. Bu yeni kurul da baskıya dayanamadı; uygulama sırasında yüklenicinin taleplerini kabul edip bazı detayları değiştirdiler. Tasarımcı olarak biz şunu yapmaya çalıştık: Kendimizi geri planda

tutalım, mümkün olduğu kadar şeffaf duralım, yaptıklarımız kalıcı olmasın, geri dönüşümlü olsun, müdahaleleri yaparken zarar vermeyecek malzemeler kullanalım, 'kuru imalat' yapalım... Bu çok önemliydi çünkü yaş imalat yapmaya başladığınız zaman o kimyasal etkileşim hemen yanındakine zarar veriyor. Akdamar Kilisesi'nin her santimetre karesi de çok kıymetli! Bu yüzden mesela, camdan merdivenler koyalım, alttaki izleri koruyalım, onları ziyaretçilere gösterelim istedik. Projeleri o kadar ayrıntılı hazırlamıştık ki, yaklaşık 90 pafta çizdik. Uygulamada da genellikle proje tanımlarının ve kararlarının içinde kaldı ama bazı detaylar gerçekleşmedi. Mesela cam merdivenler, döşemedeki cam geçişler, izleri koruyarak yapılsaydı, uygulamayı yapının hak ettiği noktaya taşıyabilirdik. Oysa bizim 'iz' olarak bırakmak istediğimiz basamak kalıntılarına biraz daha müdahale ettiler ve yürünebilir hale getirip, onları yeni taş merdivenler olarak kullandılar. Buradaki sorunun kaynağı anahtar teslim yöntemi idi: Eğer siz projeyi "anahtar teslimi" olarak ihale ederseniz, müteahhit projedeki her şeyi yapmakla yükümlüdür. Anahtar teslimi işlerde hep bir tıkanıklık olur, çünkü iş, istekliler içinde en düşüğüne verilir ve o da projenizi düşük bir fiyata yapmak zorundadır. Şartlar o kadar zorlamaya başlar ki, müteahhit pahalı imalatları yapmaktan kaçınır çünkü zarar eder. Uygulamadaki değişikliklerin de temel nedeni buydu:

RESTORASYON ÖNCESİ

RESTORAYON SONRASI

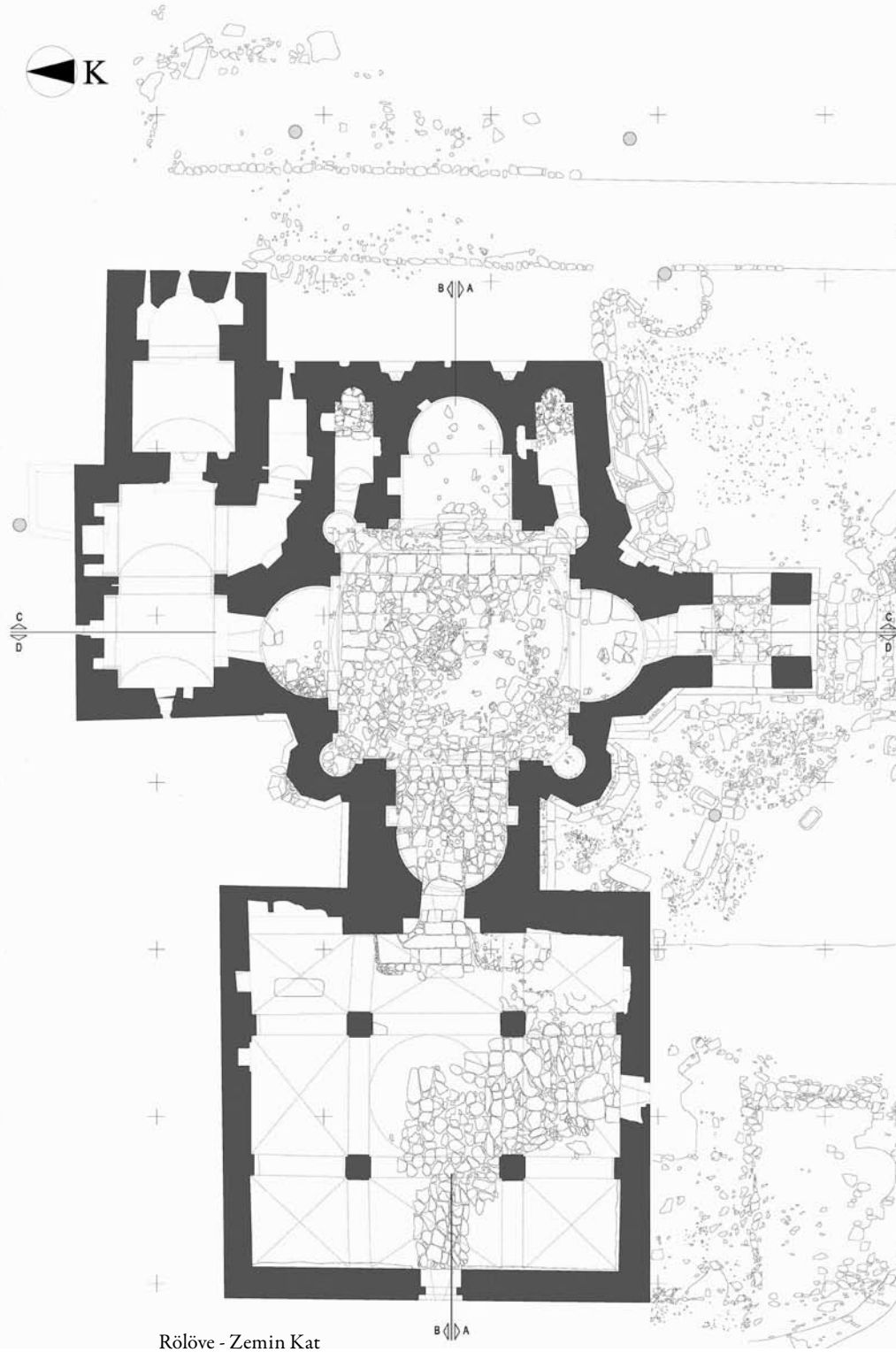
Para kazanacağı bir kalem olsaydı, müteahhit o detayları da yapardı. Ama hepsi 'özel imalattı' ve yapmadı.

Restorasyonda her şey özel imalattır. Biz tasarımcı olarak, özellikle anahtar teslimi işlerde özel imalatların spesifikasyonlarını ve teknik şartnamelerini yazarız. Buna rağmen uygulama aşamasında bunu yapacak olan taşeronun yeteneği ve alışkanlıkları işi belirler. Eksiklik oydu. Belki o uygulama detayları aşamasında biz devrede olsaydık tekrar olması gerektiği gibi yeniden düşünme şansını yakalayabilirdik. Mimari projenin süreci, özellikle de restorasyon projelerinin süreci, proje ile bitmez. Uygulandığı an biter. Tasarım bir öngörüdür. O öngörüğü kâğıda taşırsınız ama onu gerçekleştirmeye başladığınız zaman değişimler mutlaka olacaktır ve bu süreçte tasarımcının devrede olması gerekir.”

serbestMimar: 336 sayılı Mimarlık Dergisi'nde uygulamayı tanıtan bir yayın yapıldı ve sizin adınız hiç anılmıyordu. Oda'ya müracaat ettiniz ve düzeltme istediniz ama onu da yapmadılar. Bu yanışın 'Mimarlar Odası dergisinde' yapılmasına ne diyorsunuz?

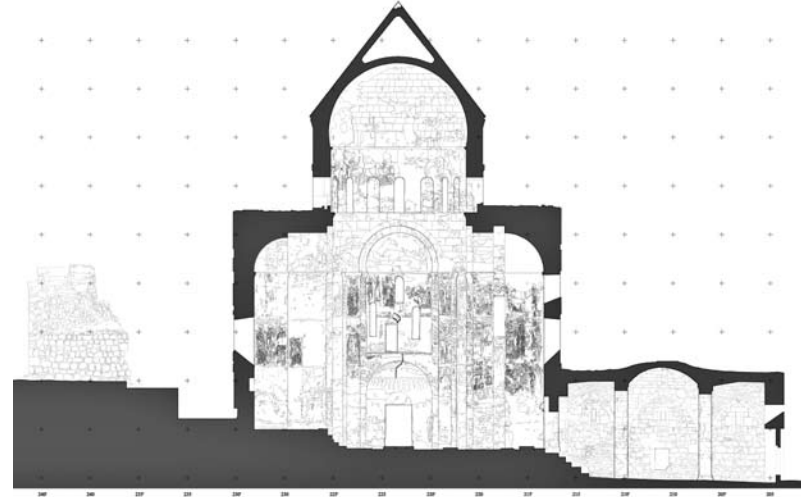
Yakup Hazan: "...Mimarlar Odası'nın belli sorumlulukları vardır. Bunlardan biri, üyelerinin haklarını korumaktır. Temel görevlerinden biridir! Bu işi benim yaptığımı biliyorlardı.

Uyarıma rağmen, düzeltmeyi yayınlamamış olmalarının altında yatan niyetin iyi veya kötü olduğunu bilmiyorum. Ama bunun yanlış olduğunu söyleyebilirim. Doğru olan, Dergi'nin bir sonraki sayısında, belki de projeye beraber düzeltilerek basılmasıydı fakat yapılmadı.

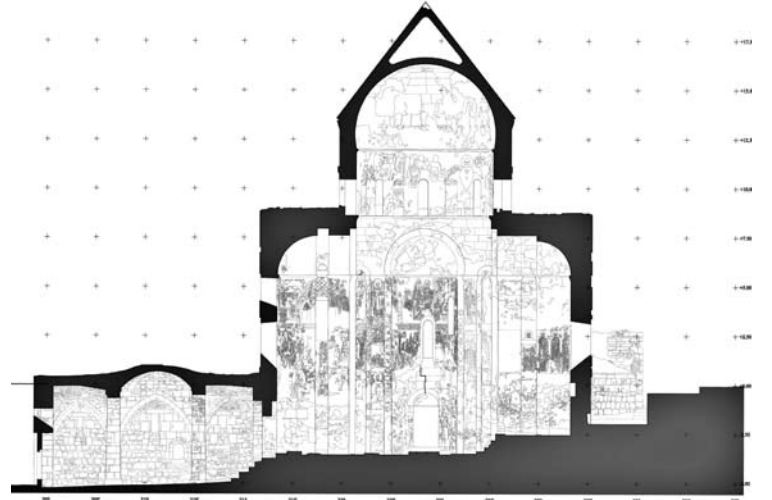

Rölöve - Zemin Kat

A-A Kesidi

B-B Kesidi

Böyle bir binayı projelendirip, hayata geçtiğini görmek bana tabii ki çok mutluluk veriyor. Bu, meslek hayatında insanın her zaman yakalayamayacağı bir şanstır. Bu şansı iyi kullandığımızı düşünüyorum. Her ne kadar medyada çok fazla ön planda olmasak da mimari çevrelerde, özellikle restorasyonla ilgilenen çevrelerde çok olumlu değerlendirmeler aldığımızı söyleyebilirim.

Asıl problem, mimarın medyatik olup olmayacağı ya da yaptığı işi nasıl ve nerede tanıtacağı. Biz medyatik olma çabası içinde değiliz. Mimarlık mesleğinin belli bir yere taşınması Mimarlar Odası'nın temel görevlerindedir. Ama ne yazık ki başka şeylerle uğraşıyorlar. “

“...Hükümetin aldığı karar sayesinde, Akdamar Kilisesi'nde Ermeniler senede bir gün ibadetlerini yapabilecekler. Restorasyon projelerinde Kilise'nin bir müze-yapı olmasını önermiştik ama şimdi şartlar değişti: İbadet yapılacak bir mekânın, yapılacak ibadete uygun olması gerekir. Son gelişmeler şöyle: Van Koruma Kurulu Akdamar Kilisesi'nin üzerine haç konulması gerektiğine dair bir karar almış. Bu karar Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından yazılı olarak bize iletildi ve restorasyon projelerine haçın işlenmesi istendi. Şu anda haçın nasıl olması gerektiğini araştırıyoruz. Projesini hazırlayıp bakanlığa iletacağız.”

YASA'YA RAĞMEN, TELİF HAKKI SÖZLEŞMEYLE DEVREDİLEBİLİR Mİ?

Birçok hukukçu, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun "teelif hakları devredilemez" diyen açık hükmüne rağmen, tip sözleşmelerle dayatılan [redacted] muvafakatnameleri "hükümsüz" sayıyor. Ama yaşanan gerçek [redacted] hemen tüm kamu idarelerinde bu sözleşmenin uygulandığı ve bu muvafakatnamelere dayanarak projelerde pek çok değişikliğin yapılabildiğidir [redacted] Madalyonun diğer yüzünde, yıllardır bu yasal hakkı suistimal ederek [redacted] yapılacak değişiklikler için fahiş ödemeler alan meslektaşlarımızın yarattığı [redacted] tepkisel durum vardır Sorumuz şu: Bu yasaya göre idarelerin [redacted] eseri tasarlayan (eser sahibi) mimarların teelif hakkını [redacted] yasada "işleme hakkı" sahibi olan kendilerine devir alma hakkı var mıdır? [redacted]

Kemal Vuraldoğan
TSMD Hukuk
Danışmanı

I. GİRİŞ

Mimari projeler 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 2. maddesinin 3. fıkrası uyarınca ilim eseri kabul edilmekte, mimari proje müellifi mimarlar meydana getirdikleri bu ilim eserini ücret karşılığında bir yapıya uygulansalar bile eser üzerindeki hakları devam etmektedir. Ayrıca mimari projelerin uygulanması sonucunda meydana getirilen bazı yapılar estetik değer taşıdıkları için¹ aynı kanunun 4. maddesinin 3. fıkrası uyarınca müellifi mimara güzel sanat eseri yaratıcılarına tanınan haklar tanınmaktadır.

5846 Sayılı Kanun uyarınca proje müellifi mimar,

1. Eserin umuma arzı ve arz zamanının belirleme,
2. Eser üzerinde adına yer verilmesini talep etme,
3. Eserde değişiklik yapılmasını menetme,
4. Eserin aslından geçici süre yararlanma², mimari projeyi çoğaltma, çoğaltılan projeyi tekrar uygulama (yayma hakkı) haklarına sahiptir.

Kanun, eserin umuma arzı ve arz zamanının belirlenme, eser üzerinde adına yer verilmesini talep etme, eserde değişiklik yapılmasını menetme, eserin aslından geçici süre yararlanma haklarını manevi haklar, işleme, yayma, çoğaltma, temsil, yayın ve umuma iletim hakkı ile pay alma haklarını mali haklar olarak tanımlamaktadır. Bu sayıda, son yıllarda serbest mimarların sıkça başına gelen bir sorunu, yani mimarların bu haklarından, idare ile sözleşme imzalama aşmasında peşinen vazgeçmeye zorlanmaları konusunu, hukuksal açıdan irdeleyeceğiz.

II. TİP SÖZLEŞMELERDEKİ KURALLAR

Tip sözleşmelerde,

"Çalışmalar sonucunda elde edilecek mimari projeler, raporlar, tespitler ve diğer tüm bilgi ve belgeler daha sonraki onarım ve yapım uygulamalarında kullanılmak üzere 5846 sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri çerçevesinde İdare tarafından satın alınmış sayılacaktır. Bu konuda yüklenici herhangi bir talepte bulunmadığını ve bulunmayacağını kabul etmiş sayılacaktır. Ve bu

^{*} Makale mimarlara yönelik hazırlandığından, elimizden geldiğince yalın ve günlük yaşamda kullanılan Türkçe esas alınmıştır.

¹ Yapı sahibi ve proje müellifi mimar (veya mirasçıları) arasında görülen davalarda eserin güzel sanat eseri olup olmadığı tartışma konusu olmuş, tespit edebildiğimiz kadarıyla Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2005/3748 E., 2005/10277 K. sayılı ve 25.10.2005 tarihli kararıyla Ankara Stad Otel'i'nin, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2006/8353 E., 2007/15508 K. sayılı ve 7.12.2007 tarihli kararıyla AŞTİ-Ankara Şehirlerarası Otobüs Terminali'nin güzel sanat eseri olduğuna işaret edilmiştir. (Kararlar Kazancı İçtihat ve Otomasyon Programından alınmıştır.)

² Mesela bir projeyi ücret karşılığında bir yapıya uygulayan mimarın, mimari projeye mimarlık ile ilgili bir kitap hazırlarken ihtiyaç duyması mümkündür. Bu durumda yapı sahibi veya belediye mimara projesini uygun bir süre için vermekle yükümlüdür.

doğrultuda yüklenici tarafından İdare'ye Muvafakatname verilecektir.”
“Söz konusu iş kapsamında çizim ekibi olarak çalışacak ve imza atacak olan teknik ve diğer elemanların, İdare'nin proje ve diğer belgelerde istediği zaman değişiklik yapabileceğine dair muvafakatnamelerin, Birliğe sözleşme esnasında verilmesi yüklenici tarafından sağlanacaktır.”
Şeklindeki maddelere yer verildiği, sözleşme uyarınca idarenin noter aracılığıyla mimarlardan,
“... ihalesi kapsamında elde edilen projelerin tüm fikri ve müelliflik hakları İdare'nin sayılacaktır. İdare bu projeler üzerinde her türlü kullanım ve düzeltme- değiştirme hakkına sahip olacaktır. Yüklenici olarak hizmetin sonuçlandırılmasından sonra bu projelere ilişkin her hangi bir hak talebinde bulunmayacağımı kayıtsız ve şartsız taahhüt ederim.”
içerikli belgeler aldığı gözlemlenmektedir.

III. TİP SÖZLEŞMELERİN ESER SAHİBİNİN MANEVİ HAKLARI YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

5846 Sayılı Kanunun 16. maddesi, “Eser sahibinin izni olmadıkça eserde veyahut eser sahibinin adında kısaltmalar, ekleme ve başka değiştirmeler yapılamaz...Eser sahibi, kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirilmeleri menedebilir. Menetme yetkisinden bu hususta sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçmek hükümsüzdür.” kuralına yer vermektedir.

Maddeden açıkça anlaşıldığı üzere, mimarın (eser sahibi) yazılı olarak eserde değişiklik yapılmasına izin vermesi mümkündür. Ancak mimarın verdiği iznin kapsamı ne olursa olsun, yapı sahibinin eserin mahiyetini ve/veya özelliğini (hususiyetini) bozan her türlü değiştirmesine mimarın önceden verdiği izne rağmen karşı çıkma, dava açarak değişiklik yapılmasını engelleme hak ve yetkisi vardır. Mimarın yapı sahibiyle imzaladığı sözleşmenin kanunun bu kısmına aykırı olan maddeleri geçersizdir.

Bu konudaki bir uyuşmazlık Emlak Bankası İzmir Denizbostanlı Toplu Konutları Projesinde yaşanmıştır. Anılan projenin müellifi mimari projeyi ücret karşılığında bankaya teslim etmiş, tasarım uygulama safhasında yer almamıştır. Taraflar arasındaki sözleşmedeki, “projeler İdarece tasdik edildikten sonra İdarenin malı olacağından, İdare gerekli gördüğü her türlü tadilatı için seyrine göre proje müellifinin muvafakatını almadan yapabilecektir” hükmünden yola çıkan idare, davacının iddiasına göre projede değişiklik yapmış, eserin mahiyet ve hususiyetini bozmuştur. Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, anılan 16. maddeye atıf yapmış, sözleşmedeki iznin geçersizliğine işaret ederek, yerel mahkemenin davacının manevi tazminat isteği yönünden içlerinden biri hukukçu, diğerleri konusunda uzman bilirkişilerden teşkil olunacak bir bilirkişi kurulu ile keşif yapması, davacı tarafından yapılarak davalıya teslim olunan projelerin davalı banka tarafından uygulama projesine dönüştürülmesi sebebiyle yasa dışı açıklanan anlam ve amaca göre eserin manevi tazminatı gerektirecek nitelikte “mahiyet ve hususiyetinin” bozulup-bozulmadığı hususunda rapor alınması ve oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerektiğine işaret etmiştir.³

Ancak eserin bütünlüğünü bozmayan, estetik görünümünü değiştirmeyen veya eserin kullanım amacı nedeniyle zorunlu olan değişiklikler için eser sahibinin ayrıca iznine ihtiyaç bulunmamaktadır.⁴ Bu nedenle tip sözleşmedeki taahhüdün, yapının estetik görünümünü değiştirmeyen veya eserin kullanım amacı nedeniyle zorunlu olan değişikliklere yönelik kısmı geçerlidir.

IV. TİP SÖZLEŞMELERİN ESER SAHİBİNİN MALİ HAKLARI YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yukarıda belirtildiği üzere kanun işleme, çoğaltma, yayma, temsil, yayın ve umuma iletim hakkı ile pay alma haklarını mali haklar olarak tanımlamaktadır. Bu hakların bir kısmını mimari projeler ve güzel sanat eseri yapılar yönünden somutlaştırmakta fayda görüyoruz.⁵

1. İşleme Hakkı: Bir veya birden çok mimari projenin kitap olarak basılması, güzel sanat eseri yapının bir resme konu edilmesi, avan projesinin esas alınmasıyla uygulama projesinin hazırlanması.
2. Çoğaltma Hakkı: Mimari projenin ücreti ödenen yapı dışından ikinci bir yapıya uygulanması, güzel sanat eseri mimari yapının mimari projesi ele geçirilmeden dış görünümün kopyalanması
3. Yayma Hakkı: Kendisine ait yapıda uygulanan mimari projeyi elinde bulunduran yapı sahibinin bu projeyi 3. kişilere satması,
4. Yayın Ve Umuma İletim Hakkı: Mimari projenin bir internet sitesinde yayımlanması, kullanıcıların bilgisayarına indirilmesinin mümkün kılınması.

5846 Sayılı Kanunun 52. maddesinde mali hakların devir usulüne ilişkin önemli bir kural bulunmaktadır. 52. maddeye göre, “Mali haklara dair sözleşme ve tasarrufların yazılı olması ve konuları olan hakların ayrı ayrı gösterilmesi şarttır.” Yargıtay Kararları ve öğretide de mali ve manevi haklara ilişkin verilen yetki, izin ve/veya taahhütte hangi haklara ilişkin ne gibi izin ve yetkinin verildiğinin açıkça belirtilmesi gerektiği savunulmaktadır.⁶ Bu nedenle, “Mali hakları devrettim.” veya “Bütün haklarımı devrettim.” gibi cümlelerle yapılan taahhüt ve/veya tasarruflar geçersizdir. Mutlaka taahhüt ve/veya tasarrufa konu mali ve manevi hakların isimlerinin belirtilmesi gerekmektedir.⁷

Yukarıda ilgili maddelerine yer verdiğimiz tip sözleşmelerde 5846 Sayılı Kanunun 52. maddesine uygun bir şekilde mali hakların adına yer verilerek hangilerinin idareye devredildiği belirtilmemiştir. Yine noter aracılığıyla verilen taahhüt de kanunun 52. maddesine uygun değildir. Çünkü taahhütte, “tüm fikri ve müelliflik hakları”nın idarenin sayıcağına işaret edilmesi, taahhüde konu hakların ayrı ayrı gösterilmediğinin açık ispatıdır. Bu nedenle tip sözleşme ve noter taahhüdüne konu devir ve tasarruflar büyük ölçüde geçersizdir.

V. SONUÇ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasasının 2. maddesi uyarınca insan haklarına saygılı bir hukuk devletidir. Yine Anayasa madde 35'te herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğunu açıkça belirtilmiştir. Hukukun üstünlüğüne ve insan haklarına saygılı olmayı, mülkiyet hakkını korumayı önüne bir ideal olarak koyan idarenin, işlem ve eylemlerinin bu ideallere uygun olması tüm yurttaşlar yönünden haklı bir beklentiye yol açar.

Ne yazık ki, makaleye konu tip sözleşmelerle mimarların telif hakları sözleşme safhasında manevi bir baskıyla ellerinden alınmaya çalışılmakta, telif haklarından vazgeçme, bu hakları kayıtsız şartsız devretme sözleşmenin ön şartı olarak mimarlara dayatılmaktadır. Bu durumu anayasal ilkelerle ve idarenin varlık sebebiyle bağdaştırmak mümkün değildir.

Bu konuda mimarlara da büyük görev düşmektedir. 5846 Sayılı Kanunla kendilerine tanınan hakların takipçisi olmaları, meslek örgütleri ve idarede görev alan meslektaşları aracılığıyla tip sözleşmelerin mesleğe aykırı hükümlerin ayıklanması için çaba sarf etmelerinde fayda vardır. Kuşkusuz bu çabaların yetersiz kaldığı durumlarda dava yoluyla tip sözleşmelerdeki taahhüt ve tasarrufların hukuka aykırılığını ileri sürmeleri, bu yolla mesleklerine ve emeklerine sahip çıkmaları mümkündür.

³ Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, E. 1992/490, K. 1992/1984, T. 15.4.1992

⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2005/3748, K. 2005/10277, T. 25.10.2005, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2006/8353, K. 2007/15508, T. 7.12.2007

⁵ Bu örneklerin tamamına yakını bir başka eserden alınlanmıştır, ÖNGÖREN, Gürsel ve CERİTOĞLU, Filiz, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Mimari Eserler ve İlgili Yargı Kararları, Öngören Hukuk Yayınları, İstanbul 2007, ss. 69-87.

⁶ ÖNGÖREN ve CERİTOĞLU s. 98

⁷ ÖNGÖREN ve CERİTOĞLU, s. 98-99.

MADEN İNŞ. PAZ. TİC. ve SAN. A.Ş.

İletişim

Koza Sokak No: 124 Gaziosmanpaşa / ANKARA
Tel: +90 (312) 446 96 90 Fax: +90 (312) 446 95 54

Merkez Fabrika

Süleyman Demirel Havaalanı karşısı Güneykent / ISPARTA
Tel: +90 (246) 556 52 22-23 Fax: +90 (246) 556 52 33

ermer-w@ermer.com.tr
www.ermer.com.tr

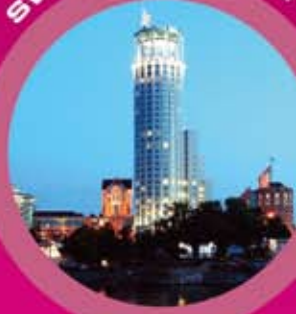
Referanslarımızdan Bazıları

ATEMPO

Anıtkabir Müzesi

Swiss Otel / Rusya

Sungate Port Royal Hotel

City's Alışveriş Merkezi Nişantaşı

Acibadem Hastaneleri

Sheraton Otel Convation Center

ÇALIŞMA ALANLARIMIZ

Ses Sistemleri

Sahne Aydınlatma & Işık Sistemleri

Bina, İş Merkezi, Otel, Tatil Köyü Zayıf ve Kuvvetli Akım Sistemleri

Yangın Algılama ve Alarm Sistemleri

Konferans Sistemleri
Simultane Tercüme Sistemleri

Video / Data Projeksiyon Sistemleri
Sinema Projeksiyon ve Surround Ses Sistemleri

CCTV Sistemleri

Tv - Radyo Kayıt ve Yayıncılık Stüdyosu Sistemleri

LED Mimari Aydınlatma

www.atempo.com.tr

Ank. 0 312 466 82 00

İst. 0 212 288 06 12

Ant. 0 242 324 52 92

Showroom: 0 312 467 10 89

BİNA BU YERE OTURUYOR MU, OTURMUYOR MU?

BENİM HAYATIMI BELİRLEYEN SORU BU OLDU!

Ersen Gürsel, “Modern mimari ile yöresel mimarinin güncel sentezini, özellikle taş ve ahşap gibi geleneksel malzemelerin özgün kullanımında gösterdiği olağanüstü duyarlılık ile pekiştirmesi; yıllar boyu yapılarına sahip çıkıp gerek mal sahipleri ve gerekse yapıları ile ilişkilerini sürdürmede gösterdiği titizlik, özellikle turizm ve konut yapıları alanındaki öncül sayılabilecek başarılı çalışmaları, kendini ön plana çıkarmaktan hoşlanmayan, mütevazı ancak kaliteden ödün vermeyen kişiliği ve eğitimci niteliği nedeniyle” TSMD’nin Mimarlık Ödülü’nü kazandığında takvimler 2000 yılını gösteriyordu. Gürsel, mesleğindeki 41. yılında hala, tam da jürinin tanımladığı biçimde çok yönlü üretimini sürdürüyor. Bir dönemler öğrencisi bugün yakın dostu olan Haydar Karabey ile birlikte yaptığımız söyleşi Ersen Gürsel’i mimar yapan yıllara kadar uzanıyor.*

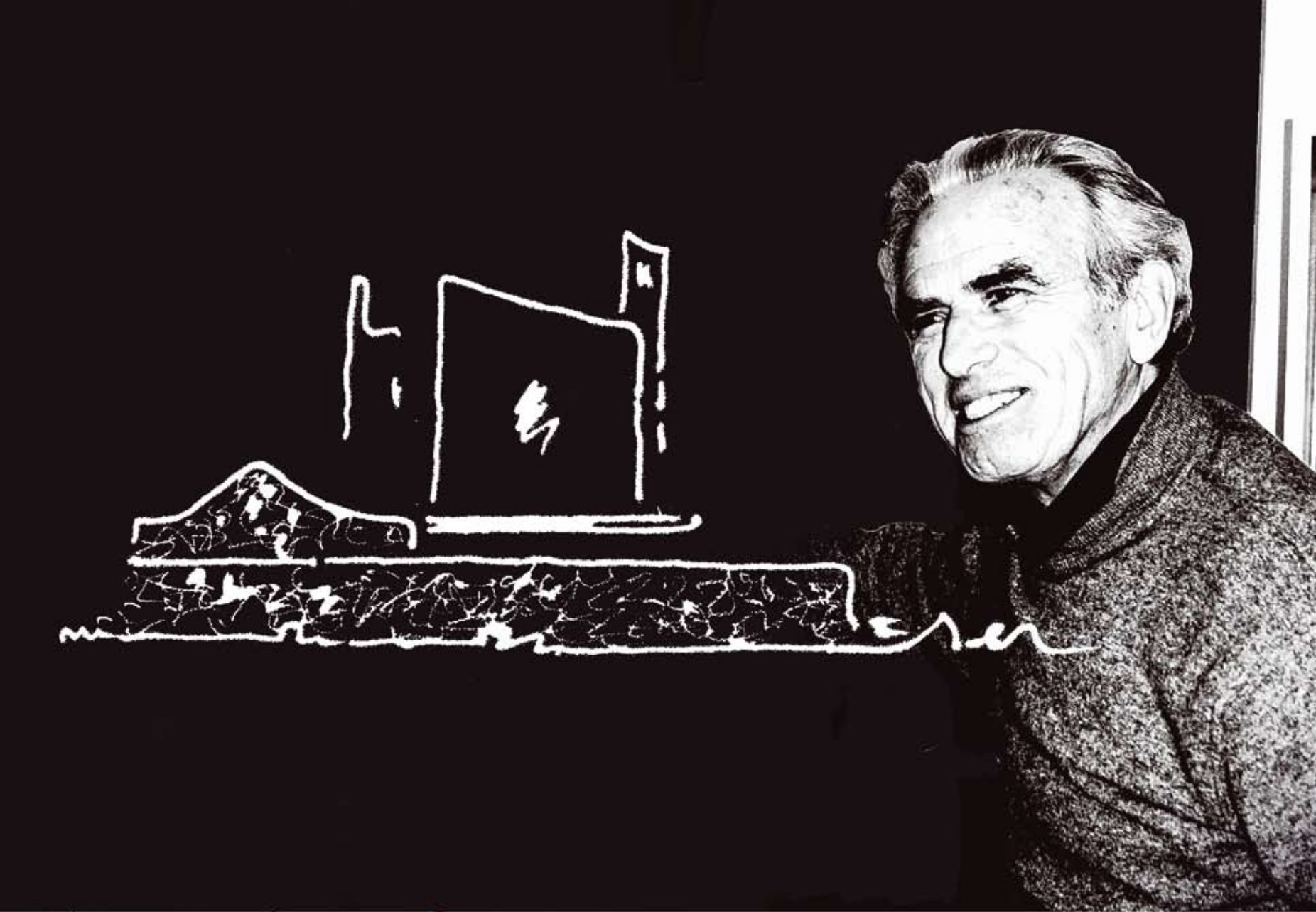
SerbestMimar: Mimar olmak nereden aklına geldi?

Ersen Gürsel: İnsanların günlük yaşamlarına kolaylıklar sağlayan makine tasarımları ilgimi çektiğinden, çocukluğumda makine mühendisi olmayı düşünmüştüm. Lise bitmiş, Selçuk Batur ile üniversiteleri dolaşıyoruz. Akademi’nin kapısından girdiğimizde karşılaştığım manzara beni öylesine etkilemişti ki, bugün bile ayrıntılarıyla hatırlarım: Selçuk “mimarlık mühendislik birbirilerine yakındır, hadi Akademi’nin sınavına girelim” dedi. Giriş o giriş, okulu ve mimarlık eğitimini çok sevdim. Bu okulda yaşamak, öğrencilik yıllarında bana ayrıcalık gibi gelmişti. Akademi sınavını kazanmıştım. Bu işin içinden nasıl çıkacaktım... Korkmuştum. Mimarlığı hiç düşünmediğim için bana yabancı geliyordu. Mimar olan dayım bana destek verdi. Annem, aynı sokakta oturan genç bir mimarın giyiminden etkilenmiş olsa gerek, “... Mimar olursan ben de senin gömlek yakalarını kolalar, pantolonlarını böyle ütülerim” deyip beni teşvik ettiğini hatırlarım. Sonradan öğrendim ki o şık genç mimar Sümer Gürel’miş.

Mimarlıktan uzak olmam a karşım, yaşadığım çevrenin mimari özelliklerinden, farkında olmadan etkilenmiş olduğumu sanıyorum: İlkokul yaşlarımda, mimar olan dayımla Piyerloti, Soğanağa ve Laleli’deki cadde ve sokakları dolaşırdık. Dayım bazı bina girişlerini etkileyici ve güzel bulduğunu anlatır, binaların demir giriş kapılarının resimlerini çizirdi. Konutların bazılarının, özellikle köşede bulunanların üzerinde ‘palas’ yazıyordu; ben de ona takılırdım.

Ortaokul yıllarında Çarşamba’da otururduk. Tatilde babamın dükkânına gitmediğim günler, sokaklarda dolanırdık. Arkadaşım Turgut Toydemir (mimar) ile gün boyu sokaklarda dolaşırdık. Yangın yerlerinde, ahşap iskeleler arasında çivi toplardık. Çevre binalardan çok farklı duran, kırmızı tuğlalı Fener Rum Lisesi’nin içini hep merak etmiştik. Yaz gecelerinin kızıl oğlanlı ‘kukalı saklambaç’ oyunu, dik yokuşlu merdivenli sokaklarımız için ideal bir oyun yeriydi. Kuka dediğimiz konsere kutusu Fener İskelesi’ne doğru gittiğinde, sokak üzerindeki binaların yüzleri değişirdi. Vefa Lisesi’nde edebiyat şubesinin tarih hocası Reşat Ekrem Koçu hikâye gibi ders anlattığından, öğrencisi olmadığımız halde onun derslerini izlerdik. Öğrencilerine ilginç ödevler verirdi: “...Yürürken başınızı dik tutacaksınız ve çevrenize bakacaksınız. Evden okula, okuldan eve gelirken ilginizi çeken binaların isimlerini yazın” dediğini hatırlarım. Benim ev-okul yolum üzerindeki binaların hepsi tarihi yapıları: Fatih Camii, Medreseleri, Kıztaşı, Bozdoğan Kemerli, Saraçhane, Şehzade Camii avlusundan Vefa Lisesine giriş... Bilinçli olmasa bile çocukluğumda dolaylı bir etkileşim sürecini yaşamışım. Hocalarımız bizlere, yaşadığımız çevreyi tanımamız için uyarılar yaptılar. Bu uyarılar, ders konularından daha önemliydi.

* TSMD’nin “Mimarlık Ödülü”nü kazanan mimarlar için hazırladığımız profil serisinin ikincisi, 1998-2000 döneminde ödül alan değerli meslektaşımız Ersen Gürsel’i konu alıyor. İlhan Kural, Oral Vural, Nesrin Yatman, Zafer Gülçur ve Aydan Balamir’in görev aldığı ödül jürisinin kararıyla Derneğin 4. büyük ödülünü kazanan Gürsel ile 10.Mart.2010 tarihinde yapılan söyleşiyi serbest.MİMAR adına Ash Özbay ve Haydar Karabey gerçekleştirdiler.

İlkokuldan üniversiteye girişimize kadar, yaşadığımız kentin coğrafyasını merak eden dört arkadaş birlikte dolaşırdık. Galata Köprüsünün açılışını, insanların karşıdan karşıya geçişlerinin nasıl olduğunu merak ederdik. Boğaz vapurlarının son iskelesi Sarıyer'in nasıl bir yer olduğunu... Sarıyer'den şehre gece karanlığında eve yürüyerek boğazın sessizliğini yakalamak, Tepebaşı dram tiyatrosundan yürüye yürüye eve dönüş, köprü üzerinde balık tutanlar... bunları hep çocukken yaşadık. İki semt arasındaki mesafe ve zaman nedense bizi ilgilendirirdi. Tahtakale sokaklarında dükkânların cepheleri gündüzleri satılan ürünlerle dopdolu olduğundan, merakımızı sokakların gece hali ve vitrinleri bulunmayan binaların yüzlerini görmek çekerdik. Tiyatro dönüşü bazen yol güzergâhını değiştirir, eve dönüşümüzü de geciktirirdik.

Akademi'nin ilk yılları Saray Sineması'nın cuma 4.30 matinesine yetişmek için, Cihangir'e çıkan dik merdivenli sokakları bir çırpıda tırmanırdık. Bu sokaklar üzerindeki binaları hiç fark edememiştim. Akademi'deki hiçbir hocamızın bizi uyardığını hatırlamıyorum.

Haydar Karabey: Oraların özelliğini hatırlatmak lazım: Ersen'in büyüdüğü yerler, o dönemde kentin yönetici sınıfının merkezi olan Bab-ı âli, ticari merkezi olan Haliç ve Hanlar bölgesi... Çarşı, bu ikisinin üst düzey yöneticilerinin oturduğu son derece seçkin, bahçeli evlerden oluşan bir yer. Ersen'in işlerinde çok algılanan (bana göre güzel ama benim beceremediğim) malzeme ve mekân duyarlılığını, plastik duyarlılığını nerelerden aldığı ortaya çıkıyor: Çarşılardan, hanlardan, taş döşemelerden... İstanbul'la olan o dostluğundan kaynaklandığını ve onu buralara kadar taşıdığını anlıyorum. Fakat aynı yerlerde büyüyen biri olarak "ben niye onlardan uzaklaşmaya karar vermişim" diye de kendi kendime sordum şimdi. İnsanoğlunun demek böyle tuhaf halleri var. Sen ona sadık kalmışsın. Bir Venedik, bir Roma kaldırımında büyüyen bir çocuk oradan bir duyarlılık ediniyordur mutlaka. Bir de senin Balat yokuşlarından aşağı koşturduğun kukalı saklambaç maceraların vardır...

EG: İlkokul ortaokul yıllarında Fatih, Çarşamba'da oturuyoruz. Baharla beraber kızlar oğlanlar hep beraber kuklalı saklambaç oynardık. Haliç'e inen dik yokuşlu, merdivenli sokaklardaki cumbalı yapılar, yanlarında küçük pencereleri bulunan merdivenli girişler ve sınırlı bir yüksekliğe kadar tuğla kaplı duvarlar... o mekânlar olağanüstüydü. Eğer çevrenizi algılamak istiyorsanız bu sokaklar ve meydanlarda durmadan dönmeniz gereklidir. Geleneklerin yaşadığı Fener, Cibali, Balat, semtlerinin Haliç'e bakan yol güzergâhı ile buna paralel sokağın -işlevleri farklı olmakla birlikte- yaşam kalitesi aynı gibiydi. Maksimum 30 m. derinlik içinde bu iki yol boyu mekânındaki mimari ve sosyal yapı ben-

zer olmasına rağmen, fark seslerdeydi: Haliç yolunun üzerindeki atölyelerin insanı yoran, aşırı gürültüsü iç kesimde yoktu. Sokak üzerinde yol boyu asılı çamaşırlar... Çoğu iki katlı bina renkliydi. Çamaşırlar ve mekânın sessizliğini bozan sebze-meyve-balık satıcıları. Bu iki sokağın en karakteristik özeliği balık kokusuydu.

AKADEMİ YILLARI

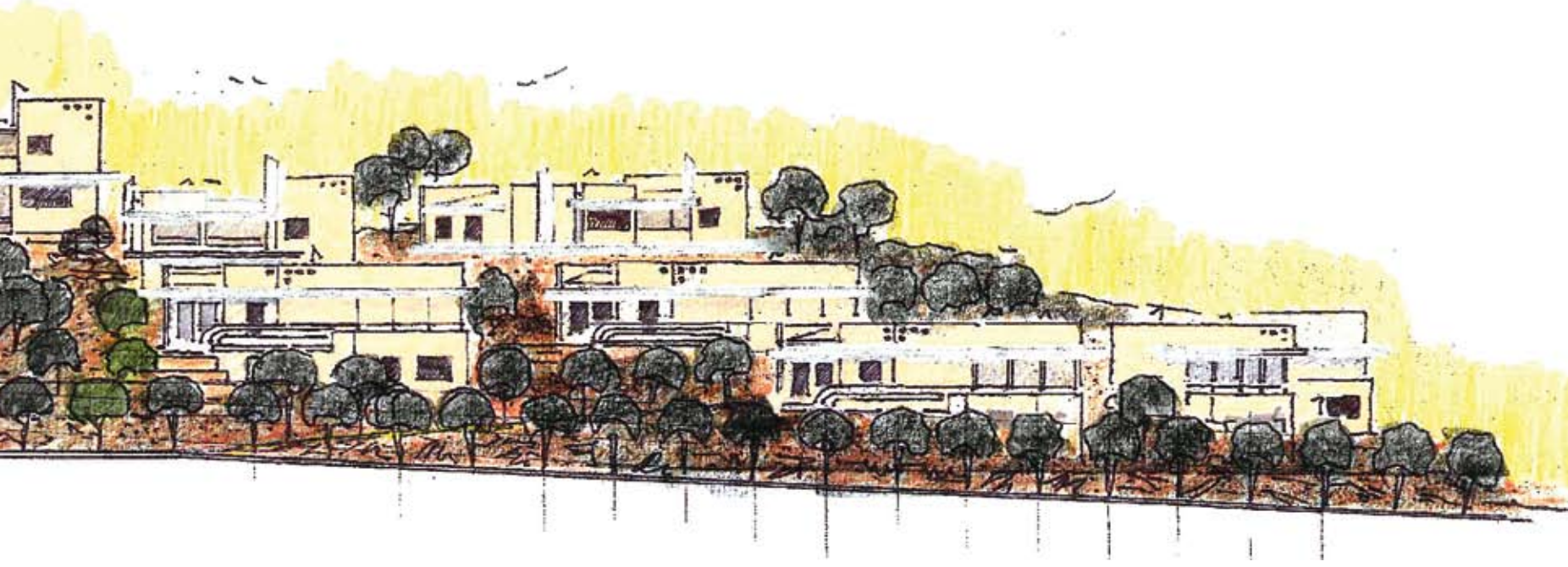
SM: Peki Akademi'deki yıllar bunlara neyi, nasıl ilave etti?

EG: Akdemi'nin ilk ayları çok zor geçti, ben biraz pıtsım. Diğer öğrenciler özgüvenliydi. Aşırı bir tempoda çalışarak eksiklerimi gidermeye bilmediklerimi öğrenmeye çalışıyordum. Kütüphane çocuğu olmuştum. Kütüphane arkadaşım Önder Küçükermendi. Yangın sonrası yeniden oluşturulan kütüphanedeki kitap adedi 10 bin civarındaydı. Kitapları tek tek tarıyoruz. Ben bazı kitapları cilt kapaklarından tanırdım.

1962- 67 Dönemi, Akademi'de asistan olarak bulunduğum yıllardır. Heykel bölümündeki çalışma ortamı ilgimi çekmişti. Öğrencilerin çamurla oynamalarını ilgiyle izlerdim. İstedikleri formu yakalayamadıklarında kızgınlıklarını çamuru yumruklayarak atarlardı. Heykel bölümü hocaları ilgimi fark etmiş olmalı ki atölyelerinde dolaşmalarından hiç rahatsız olmadılar. Mehmet Aksoy, Ernur Tüzün, Tamer Başoğlu, N. Denizhan, Zühtü Müridoğlu, H. Gezer, Şadi Çolak ile tanışıklığım bu yıllarda başlamıştır. Yarışmalara katılırlar, ben de kaidelerin mimari tasarımlarında onlara yardımcı olurum.

HK: Okul çok küçük bir nüfustu. Birçok çapraz evlilik vardır. Şimdi pek tanışmıyorlar ve hatta birbirlerinden pek hazzetmiyor gibi duruyorlar. Akademi markasını oluşturan aslında o insanlar ve o ilişkilerdir. Ayırt edici özelliği nedir yoksa? Tamam, bir saraydasın ve deniz görüyor, keyifli, kızlar bol falan... ama okulun bir farkı var esas itibarıyla. Onu bugün kaçırmış durumdalar.

EG: Mimarlık eğitimine başladığımda Akademi'nin restorasyonu yeni bitmişti. Sedat Hakkı Eldem ile Mehmet Ali Handan'ın projelerini birlikte yaptıkları yapının iç mekânı bana göre olağanüstü zenginliktedir. Restorasyonun yapıldığı tarihte daha kimse, ne koruma kavramı ne de söyleminin farkında değil iken, bu iki hocanın Akademi'deki restorasyon konsepti, hem anlamlı hem de çağdaş bir uygulama örneğidir. Mekânları yüksek duvarlarla ayrılmış, yangın sonrası ayakta kalan dört duvarın bir eğitim binası olarak dönüşümü, bence çok önemli çağdaş bir restorasyon uygulamasıdır. Şeffaf ve aydınlık sosyal bir mekân, daha ne olsun ki!

Akademi binasının iç mekânı çok şeffaftır. Ayrı mekânlar birbirilerine hem görsel hem de fiziksel olarak çok güzel bağlanırlar. Okulun giriş holü, toplantı salonu ve rıhtım tüm okul öğrencilerinin buluştukları ortak mekânlardır. Bu mekânların farklı bölüm öğrencilerinin sosyal gelişimlerinde büyük katkısı olmuştur.

SM: Bilinçli bir öngörü müydü sizce bu tasarım?

EG: Onu hep merak ederdim. Sedat Hoca'nın binalara tasarım olarak yaklaşımında 'kendine ait olan' daima öndedir. Nasıl oldu da bu restorasyon projesinde bir farklılaşma oldu?.. M. Ali Handan Hoca bazen buna dokunurdu fakat konuşmayı sürdürmezdi. S.H Eldem'i mimar ve hoca olarak beğenirdi, çok saygılıydı. Ona karşı bir kıyaslama yaptığını asistanı olduğum sürece tanık olmadım.

Akademi binasının restorasyon ilginç bir örnek olmasına karşılık bu konu hiç yazılmadı. Yapının kara tarafından ve denizden bakıldığında binanın eski izlerini, konseptini görebiliriz. Yani saray binalarının mimari konsepti okunabilir. İç mekân düzeni ise bilinçli olarak farklılaştırılmıştır. Bu bina bir Osmanlı sarayı yavrusu değil, içinde çağdaş eğitim yapılan bir Akademi olacaktır. Bu yapının iç mekânındaki zaman-mekân kavramı üst üstedir. Öylesine ayrıntılar vardır ki her bir mekânın içinde kuruludur. Mimari yapısal ayrıntılar ile sosyal ayrıntılar yapının iç mekânlarında buluşurlar. Binanın giriş holünde resim, heykel, dekoratif sanat bölümü öğrencilerinin çalışmaları sergilenirdi. Mimarlık öğrencilerinin sanatsal nitelikli çalışmalara tanık oldukları, izledikleri, ilgileri olmasa bile etkilendikleri Akademi'de mimarlık eğitiminin farkındalığını bu sosyal mekân üzerinden algılayabiliyoruz.

Öylesine ayrıntılar vardır ki her şey, sosyal ilişkiler bile o mekânın içinde kurulur. Bana hep kızlar, Taşkışla'yla Akademi'yi kıyasladığım için ama mesela Taşkışla'da mimarlık bölümünün kız öğrencileri az sayıdaydılar ve çok yorgundular; tabii çalışıyorlar gece gündüz.. kendilerine pek fazla bakamazlardı. İTÜ'de kızlar okula girdikleri gibi mezun olurlardı... Ama o Akademili kızlar okulu bitirirken birden bir bakarsınız serpilivermişler! O mekânın buna bir katkısı var mıydı acaba diye hep düşünmüşümdür? (gülüşmeler)

HK: E tabii ya! Çok ünlü bir arkadaşımız, okulda tanışıp evlendiği başka bir arkadaşımızı anlatırken şöyle dardi: "Girdiğim zaman etkilerinin arasından deniz gözükiyordu." Müthiş bir şey bu aslında! Bu ilişkiler çok önemlidir. Aile ilişkisi gibidir. Peki, nasıl oldu da Selçuk İTÜ'ye gitti, sen Akademi'ye?

EG: Akademi sınavını Selçuk'la birlikte kazanmıştık. İlk defa derste Ahmet Arpat, tesisat hocamız foseptik anlattı. İkinci hafta da benzer konular işleniyor... Selçuk sonunda "Ben dayanamayacağım, galiba burada mimarlık dersi yok!" dedi ve İTÜ'ye gitti.

Daha sonraları Sedat Hakkı Eldem'in anlattığı yapı dersindeki konular ve tahtaya çizdikleri ile derslerin şekli değişti: Bir yapının bütünü plandan kesitlere, kesitlerden cephelere tahtaya çiziyor! Bize diyorlar ki, "müthiş bir adamdır. Hilton otelini yapıyor." Arkasından Arif Hikmet Holtay bina bilgisi dersi veriyor. Onun dersinde hata yapmak kesinlikle mümkün değil, geçemezsin. Utarit (İzgi) Hoca ince yapı derslerine geliyor. Haftanın tüm günleri gece gündüz çiziyoruz; dik, 45', 60' eğik yazıları, ilkokul öğrencileri gibi iki çizgi arasında yazıyoruz... Hamdi Şensoy asistanımız da bizi denetliyor.

Barajı geçince Akademi'de eğitimin havası değişir. Temel dersler bitir, tasarım programı ağırlık kazanır. 'Şehircilik 1' derslerini Seyfi Arkan'dan aldık. İkinci yıl Mehmet Ali Handan şehircilik derslerini vermeye başlayınca bu derse olan ilğim giderek artmaya başlamıştı. (Bu hocanın asistanı olunur diye arkadaşlarla konuşurduk) Şehri, fiziksel bir alan olmanın ötesinde bir sosyal yaşam alanı olarak anlatır, biz de ağızımız açık dinlerdik. Başka türlü bir şehir sevgisi ortaya çıktı. Benim çevre tasarım olayına yatkınlığım vardı. Projeleri yaparken hep çevresiyle beraber onları düzenlerdim. Sedat Hoca'nın atölyesinde Kasımpaşa'nın merkezinde proje yapıyorum; "Tamam, sen bunları biliyorsun, burada daha fazla uğraşma! Geç binaya" dedi. Binaya geçince tabii ki bocaladım. Bugün bile doğal çevre bana daha güvenli bir alan oluşturuyor. Pencereden dış çevreye bakmayı her zaman yeğliyorum. Beni rahat ettiriyor.

Sedat Hoca'dan, hocalar dâhil herkes çok çekinirdi. Merak ettim hocayı; bir cesaret, atölyesinde iki proje yaptım. Fakat dayak yemedim. Çizilen her çizginin nedenini sorduğundan; öğrenciyi bir yanda ürkek tutarken diğer yanda düşünmeye yönlendiriyordu, farkında değildik. Muhlis Türkmen ile Utarit İzgi atölyelerine gitmedim. Bu iki hocayı arkadaşlarımla proje çalışmaları üzerinden izledim. Muhlis Türkmen'in tasarım üzerindeki duyarlılığı, Utarit İzgi'nin çalışma disiplini ve rastlantısal olmayan tasarım çözümleri bende iz bıraktı.

Son projemi, şehircilik derslerini büyük bir keyifle izlediğim Mehmet Ali Handan atölyesinde yaptım. Nedense hiç anlamadık. Yaptığım çalışmaları kenara çeker, bir şemayı empoze ederdi. Hoca ile bir türlü diyalog kuramamıştım. Projeyi bırakmaya karar verdiğimden, bir ay atölyeye uğramadım.

Üst sınıftaki arkadaşlarım, “Hoca öğrencilere kızar ama bunu uzatmaz. Projeni teslim et!” dediler. Birlikte çalıştığımız arkadaşlar bu kez bana yardımcı oldular. Bir hafta eve kapandık. Projemi teslim ettim. Atölyede en yüksek notu bana vermiş; okul bitince de asistanı oldum.

Utarit İzgi mimarlık bölümü başkanıydı. Çok önemli bir iş yapmıştı: Akademî'nin müesseseseleşmesi için yeni bir ortam yarattı ve sınav yöntemi ile temel derslere asistan kadroları aldı. Ben de Utarit İzgi Hocamızın daveti üzerine şehircilik sınavına girdim ve asistan oldum. İlk yıl Seyfi Arkan'ın ikinci yıl M. Ali Handan'ın derslerine girdim. Tarık Carım misafir hoca olarak derslere katıldı. Üçü de üç farklı ekollerdi: Seyfi Arkan mekân tanımlarını, şehir insan ilişkilerini tamamen analitik düzlemde anlatırdı. Mehmet Ali Handan'ın şehir ve insan ilişkileri sosyal yönde zenginlik kazandırdı. Tarık Carım'ı başlarda anlamakta zorlanıyordum: Şehri, bildiğimiz mekânının sınırları dışında tanımlamaya başladı, tasarım meselesinin ötesine geçti. Bölge ölçeğinden, ülke ölçeğinden bahsediyordu. Onun sayesinde, 1. Fiziki Planlama Kongresi için Ankara'ya gittim. Dönüşümde “Hocam ben bir şey anlayamadım konuşmalardan; şehrin, planlamanın ekonomiyle ilişkisini konuşuyorlar, sosyal ağırlıklara, hukuka değiniyorlar ama fiziki planlamaya kimse değinmedi...” “O zaman git, temel bir ekonomi kitabı oku” dedi. Samuelson'un temel ekonomi kitabını önermişti. Sosyal yapı ile kent arasındaki kent sosyolojisi konusunda Mübeccel Kıray'ın yazılarını okumaya başladım. İyi bir hocamız Safa Erkin, İmar Hukuku dersleri verirdi. Tavsiyeleri ile hukukun temel ilkeleri, mülkiyet konularında beni bilgilendirdi. Ama bütün bunları öğrendikten sonra, Türkiye'de şehirciliğin yapılabileceğine inancım da azalmıştı.

HK: Tam o dönemlerde (1968–73) ben de Ersen'in öğrencisiydim. Orada bir öğrenci olarak, bir anda çağdaş dünyaya ilgili yeni bir şeyler bulmaya başladım. Pencere detayı vs derken bir anda birileri ekonomiden, toplumdaki bahsetmeye başladı. O günler, 'güzelleştirme şehirciliği' denen, Housmann'lardan başlayan dönemlerden gelip, şehirciliğin sosyal bilimlere doğru adım attığı dönemler... Başımı da yakan o oldu zaten. O zaman farklı bir tipolojydi Ersen: Akademî'nin o hafif gururlu, kendini beğenmiş hocalarının tavırlarının ötesinde biriyle karşılaşlıyordun. Bir şey sorunca “Al işte bak orda kitaplar var.” diyor, yönlendiriyor. Sonra bir eskiz sınavında dediler ki “Cumhuriyet Caddesi'ndeki park sorunuyla ilgili yazın, çizin, fotoğraf çekin!” Ben de o gün (tam da polis günüyümüş) motosikletlerin üzerinde amuda kalkmış polisleri falan çizmişim. “Tamam işte, doğruyu yakalamışsın!” diyen bir asistandı Ersen ve tabii biz de keyif alıyorduk onlarla çalışmaktan. Zaten bu yüzden başımı yaktı! Şehirciliğin sosyal bilimlere doğru adım attığı o dönemler bana da ilginç geldi ve hafif hafif kanmaya başladım. Tabii ikinci bir tarafı da var: Her şeye rağmen kendini seven ve bütünlüğü olan bir kurumdan söz ediyoruz o yılların Akademî'sinden bahsederken. Meşhur Perihan Abla'dan bahsediyoruz, okulu çekip çeviren tek memureydi neredeyse. Odasındaki masanın, camın altında tam sayfa bir gazete kesigi duruyordu: ‘Ersen Gürsel, Mehmet Çubuk, Nihat Güner Side Yarışmasını kazandı’ yazıyor; “Bak oğlum, bunlara bak da adam ol!” diyor bana. Bir taraftan bakıyorsun başarılı bir ekipler, ilişkileri falan çok hoş, çok da iyi boyuyorlar (meğerse Altan Gürman boyarmış) hafif hafif kanmaya başladım. Ersen'in asistanı oldum ama bir sene sonra Ersen istifa etti. Ersen'in masasında oturdum, bana “mirasın çekmecelerde, iyi bak onlara, başına gelecekleri bekle” dedi. Ersen'in bürokrasiyle mücadelesiyle ilgili kâğıtlar vardı çekmecelerde; birisi ona nerdeydin demiş, o da yarım sayfa döşenmiş. İşte o zaman dedim ki “Eyvah! Nasıl bir miras aldım? Taşınabilir bir yük değil bu.” Onun aykırılığını devralmış gibi hissedince, o sorumluluk beni daha da hırçınlaştırdı. Diğer taraftan da, onarılmaz bir öğrenci sevgisini miras bıraktı. Ağır bir mirastı doğrusu. Öğrencilerin hala kulaklarını sevgiyle çınlattığı bir adamdır. O tarafını kendisi söylemez, o yüzden biz söylüyoruz.

SM: Kaç yıl kaldınız Akademî'de?

EG: Akademî'de 9 yıl çalıştım. Mehmet Ali Handan mesleki alanda çalışma için beni çok destekledi ve çok kolladı: Bildiriler yayınlıyoruz, toplantılara gidiyoruz...

Aslında akademik sıçrama yapmak için 100 sayfalık bir yazı yazmak lazım ama bu bana o kadar cazip gelmiyordu. Aktüel olan diğer konular daha cazip geliyordu. '68 olaylarından sonra birçok aktif görev aldım. Altan Gürman'la beraber çalıştık, diğer üniversitelerde olduğu gibi biz de asistanlar sendikasını kurduk. Ben başkan yardımcısıydim. Okul yöneticileri bunu hiç kabul edemediler. Akademî Yasası çıkmıştı. Akademik yapı için yasa gereği gerekli bulunan yeterlilik, doktora, doçentlik, profesörlük yönetmeliklerini hazırladık. Akademî başkanı Ahsen Yapanar çalışmaktan yorgun düşer, bize de güvendiği için, hazırladıklarımızı “getirin imzalayayım” derdi.

Asistanlık dönemimde beni en mutlu kılan dönem, Kemal Ahmet Aru'nun seçmeli şehircilik dersleriydi. Seçme dersin amacı, ders programı içinde yer almayan bazı temaları işlemektir. Seçme dersine saat bulunmadığı için, dersleri cumartesi günü yapardık. Anlattığı şehircilik konuları öğrenciler tarafından hazırlanıp sunuluyordu. Öğrenciler grup halinde şehir içi yolları, konut ve planlama ilişkileri, yeşil alan gibi temaları hazırlıyorlar, her hafta sunum yapıyorlar. Müthiş bir zenginlik oluyor. Kemal Ahmet de sabırla bütün öğrencileri sonuna kadar dinliyor. Bugün bu garip gelebilir ama o zaman Akademî'de ilk defa öğrenciler bu derste 'konuşma imkânı' bulmuştu ve konuşuyorlardı! O tarihe kadar öğrencilerin derste konuşmaları pek mümkün değil. Cumartesi günü, devam zorunluluğu olmamasına rağmen, şehircilik seçme dersinde 60 kişi ders yapıyoruz. Diğer kürsüler çatlıyorlar “nasıl yapıyorsunuz bu işi?” diye. Hatta bir kere derse gelemedim, ikinci asistan Emre Aru'ya devrettim ama o da kaytarmış. Pazartesi, Perihan Hanım hesap sordu “Sen neredeydin? Ders boş geçti!” dedi. Fakat öğrenciler içlerinden birini yönetici seçmişler aralarında 60 kişi ders yapmışlar. Müthiş bir şey! Perihan hanıma, “Olması gereken olmuş zaten, hocaya ihtiyaç yok ki.” dedim. “Olmazzz!” dedi.

Bir derste çocuklar Boğaz Köprüsü tartışması yapıyorlar, kent içi ulaşım sorunu tartışılıyor: Boğaz üzerine, grafik bir çizim ve arka arkaya asma köprüler çizilmiş (belki de Haydar çizmiştir o paftayı) Daha yıl 1972; Kemal Aru, “Bu ne müthiş bir şey. Kolyelere bak!” dedi. Çocuklar henüz o tarihte Boğazın geleceğini tahmin etmişlerdi. Seçmeli ders böyle çekiyordu kendine işte.

YARIŞMALAR, BÜRO HAYATI

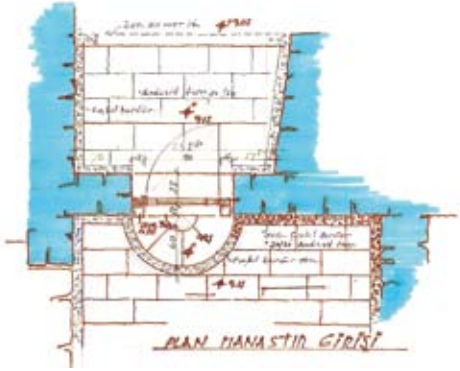
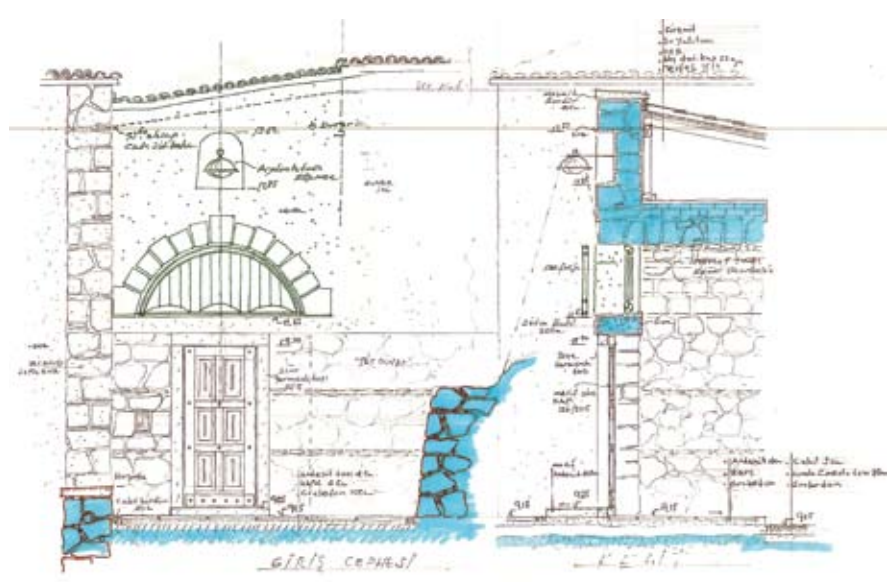
SM: Ama bu arada yarışmalara da gidiyorsunuz, dereceler kazanıyorsunuz... Bunlar paralel zamanlar değil mi?

EG: Yarışmalarda başarılı olduğun anda bu okulun içinde de sana olumlu olarak yansıyor ve hocalara biraz daha yaklaşmaya başlıyorsun. Öğrenciler de bunu pozitif değerlendiriyor ve öğrencilerin de yarışmalara girmelerine önyak oluyoruz tabii.

Aktur'larda Mehmet Çubuk, Nihat Güner ve Öcal Ertüzün de vardı. Bir anekdot daha: Eğer Side yarışmasına katılamamış olsaydım, o yaz öğrencilerle birlikte Strasbourg'daki yaz akademisine katılacaktım. Ben katılamadım ama öğrenci grubunu Emre Aru götürdü. Yaz akademisinin yürütücüsü de Kenzo Tange. Asistan yönetiminde beş öğrenci yaz akademisine katıldı.

Çalışma konusu Strasbourg'un eski merkez bölgesi ile yerleşme alanı (geçiş alanı) üzerine kentsel yenileme tasarımı. Bizim çocuklar rahat konuşamıyorlar, ürkekler... (Kenzo Tange ismi yeter!) Öğrencilerin çekingenliğini fark eden Tange, “Hadi artık sizlerden de bir şeyler bekliyorum” diye serzenişte bulunur. Sonunda bizimkiler ürkekliklerini atıp projelerini bitirirler. Öğrencilerimizin projeleri birinci ödüle değer bulunur. Okula sevinçle döndüler. İşte bu seçme dersler böyle sonuçlar doğurmuştu.

SM: Aslında Türkiye'nin çok iyi zamanlarında üniversitedeymişsiniz: 1960'lar, Türkiye'nin dönüştüğü ve hep iyiye gideceği zannedilen zamanlar. Siz de okul içinde sendikalaşma gibi işlerle uğraşıyorsunuz ve bunlara olanak sağlayan bir ortam var. Bugün okullarda bir asistanın, eğitimciler sendikası gibi bir girişimi olabileceği düşünülemez bile; kim bilir başına neler gelir! O zamanlar Mimarlar Odası'nın da hareketli zamanları ve siz oralarda da hareketin içindeydiniz...

Ayışığı Manastırı
Mimarlık Ofisi: EPA Mimarlık
Mimarlar: Ersen Gürsel, Haluk Erar
Yardımcı Mimarlar: Oya Erar, Nihal Keskintaş,
Hülya Cinel
İşveren: Suzan Sabancı
Proje Yeri: Cunda Adası , Ayvalık
Proje Tarihi: 2009
Yapım Tarihi: başlangıç 2009
inşaat devam ediyor
Yapım türü: restorasyon
Statik Proje ve Kaba Uygulama:
AT Büro- Ahmet Topbaş
Elektrik Proje ve Uygulama: 3a mühendislik
Makine, Tesisat proje ve Uygulama:
Coşkun Özbaş, Mak. Müh.
Müteahhit Firma: Koray İnşaat

EG: Mimarlar Odası içinde görev almam, benim siyasal bilincimin gelişmesine çok yarar sağlamıştır. Odanın yayın planlama çalışmalarında aktif görev aldım. 1969 yılı bir geçiş dönemi olarak Oda tarihinde önemlidir. Bir yıllık bir çalışma sonrasında yönetimi kazandık. Oda yönetimiyle İTÜ'lüler çok ilgilidiler ve Akademi'den bir ben, bir de Orhan Şahinler vardı. Bir yıl boyunca her ay toplanıyoruz ve yönetimde yeni bir anlayış, yeni bir siyaset talebimiz var. Beylerbeyi'nde Şazi Sirel'in evinde toplanırdık. Sonunda bir yönetim listesi oluştu ve ben Akademi'nin temsilcisi olarak yönetime girdim; İTÜ'den de Atilla Yücel, Selçuk Batur, Afife Batur ve Mete Göktürk girdi. Yönetim kurulu üyelerimizden ikisi hariç (ben dâhil) hepimiz okullarda asistandık.

SEYAHATLER

HK: Senin bir de İspanya maceran vardır...

EG: İspanya bursu ile bir yıl 67- 68 İspanya'da (Madrid'de) yaşadım. Bu süreç meslek hayatımın önemli bir deneyim alanıdır. Dil öğreniyorum, pratik yapıyorum, tüm İspanya'yı gezip görme koşulları oluşturduğum... İspanya bursu bana özgür olarak çalışma, gezme olanağı verdi. Kolonizasyon köyleri üzerine yaptığım incelemeler bana 8 aylık bursumun dört ay daha uzatılmasını sağladı. M.A. Handan hocam sormuştu, "neler yaptın İspanya'da" diye; ben gezdiğimi ve 2500 slâyt getirdiğimi söylediğimde "doğrusunu yapmışsın" demişti. Barselona'dan başladım, bütün İspanya'yı gezdim. Bir sokakta müthiş bir afiş gördüm: bir Kolonizasyon Köyü. Benim derdim de bu köylere gitmek için sertifika almak. Bunun için 5 ay İspanyolca kolonizasyon tarihini okumaya çalıştım. Hem de İspanyol dili üzerinden günde dört saat dil çalışıyor, sonra sokağa çıkıyordum. Haftanın her iki gününde tiyatroya giderdim. Sertifikayı alınca köyleri gezmeye başladım. Bu arada fark ettim ki bütün çağdaş İspanyol mimarlarının hayalinde bir kolonizasyon köyü tasarlamak özlemi varmış. O yıllarda İspanya'da modern binalar tasarlayan, kule binalar yapan Saix de Souza'nın da köy projeleri vardı. Çok sayıda yeni projeleri ve inşa edilen köyleri gezdim. Güney İspanya'da 'siesta' saatinde sokaklardaki ışık- gölgelerin resimlerini çekiyordum. Aynı mekânları İspanyol müziği ve sokak aydınlatmaları altında bir de geceleri dolaşırdım. Ben ve fotoğraf makinem Avrupa kentlerini dolaştık. İngiltere'ye, oradan deniz yoluyla İrlanda'ya geçtim. Dublin'de ulusal yarışma ile kazanılan Trinity Kolej yapısını, Henry Maoure heykelle-riyle birlikte gördüm. İrlanda, beni çok etkiledi: Peyzaj, o derinlik ve o kaba insanların duyarlılığı çok ilgimi çekti. Özcan Altaban, Liverpool limanı doklarını görmemi söylemişti. Beatles grubunun nasıl bir fiziki çevreden çıktığını görebiliyorsunuz. Kırmızı tuğla yapılar, duvar yazıları... hemen her şey tepkisel. İspanya'ya döndüm. Acıyla bütünleşmiş bir toplumu çok iyi okuyabiliyorsunuz.

SM: Sizin çağdaşınız olan ODTÜ'lüler - biraz da okuldaki hocalarının etkisiyle - o dönem genellikle İskandinavya'ya gitmişler. Sizi İspanya'ya ne yönlendirdi?

EG: Belki İspanya'ya gittiğim için böyle hissediyorum ama Akdeniz insanlarını kendine çok yakın bulmuştum. İspanya bursu bana diğer Avrupa kentlerinin başkentlerini de görme olanağı verdi. Kompleksimi yenmiş, önemli kentleri artık ben de görmüştüm. Mesela illa Berlin'e gidecektim, çünkü yeni kilise ile eski kiliseyi yan yana görmem gerek! Tarık Carım Şanzelize'yi anlatıyor... Muammer Onat orta İtalya'yı anlatıyor... Napoli'den Roma'ya, oradan güneye girerek Orta İtalya'ya attım kendimi. İndim, orta İtalya'nın tarihini yapılar üzerinde izledim. Amolfi'nin bağlarını hiç unutamam. Madrid Üniversitesi'ndeki rahat bana dokundu, kent merkezinde bir hostelde kalıyorum. Yaşam zorlaştı. Fakat kaldığım hostelin zemin katındaki Portekiz Fado restoranında her gece Amelia Rodrigues şarkıları dinlerdim. Yüksek balkonlu o mekana giremedim ama müziği dinlemek de bana büyük keyif verirdi.

HK: Burada biraz Akademi'nin ruhundaki farklılık da var: Kırık dö- kük mekânlar, Akdeniz, romantizm, biraz sanatçılık, biraz bohemlik... Belki biraz zorlama bir rol gibi ama onlara yakıştığı için benimsemişler- di. Baksana, Orhan Şahinler gibi daha kartezyen bir adam bile 'Kuzey İtalya Kentleri' diye kitap yazmaya kalkışmış. Muammer Onat sokak

resimleri çizdi. Sonra Ersen'in gençliğinden gelen İstanbul mekân duyguları... hepsi birleşince böyle şeyler çıkartıyor ortaya. Okulda bize elle meydan taratırlardı. İlla ki ışınal düzende marmara mermeri dö- şenecek, arasına da granit parkeyle ince bir işçilikle... Kurşun kalem bulaşır, her tarafın berbat olur... nefret ettiğim işlerdi! Beni bıktırma- lardı ama onun bıraktığı kurşun kalem sevgisi hala vardır. Dolayısıyla İspanya çok da denk düşmüş. O zaman Yunanistan da böyleydi. Mesela Kuzey Afrika'ya meraklı adamımız yoktu çünkü biz batıya dönüktük. Ama İskandinavya'yı da pek yakıştırdım ODTÜ'ye doğrusu. İTÜ'ye de daha çok Almanya ve Avusturya'yı yakıştırdığımız. Bunlar ekol yakınlığı ve ruhsal yakınlık birazcık da. O zamanlar Ankaralılar da Amelia Rodrigues dinlerlerdi ama oralara gitmemiş onlar.

SM: İspanya'dan önce Türkiye'yi de gezdiniz mi? Anadolu'da mesela Bodrum'u ilk ne zaman gördünüz, ya da Side'yi?

EG: Tabii gördüm! Selçuk Batur, Erhan Kırıl ve Ayhan Çalılımlı'yla beraber çok gezerdik; açardık haritayı, "hadi şuraya gidelim" derdik, biraz para toplar, çıkardık geziye. Mesela Bursa: Dağı merak ediyoru- z. İngilizce öğrenmek için aldığım Lingafonu 35 liraya sattık, o pa- rayla Bursa'ya gittik. Dört arkadaş dağa çıktık, kayak takımı falan da yok! Bize ağaçtan kızak yapmışlar, ilk denemede düştük, bıraktık geri döndük otele, Bursa'da sokakları dolaştık. Ahmet Vefik Paşa Devlet Tiyatrosunda Hacı Yatmaz oyununu izledik. Antalya'ya, Alanya'ya gittik, daha çok Batı Anadolu'yu gezdik. Eskiden Kula'daki bütün ev- ler rengârenkti... Kula'nın rengini başka yerde yakalayamadım; mavi, yeşil, kiremit, sarı ve beyaz. Yollardan sular akıyor, kadınlar rengârenk şalvarlarla dolaşıyorlar... Tire de öyle renkli bir kasaba, onun da sokak- larından sular akardı. Alanya'nın olağanüstü ahşap yapıları vardı. Fır- sat kollardık; birisi doktora çalışması yapacağı zaman, bahaneyle biz de 3-4 kişi çalışma grubuna katılır, seyahate çıkardık: Ayda Arel 'Bey- likler Dönemi Mimarisi' tezini hazırlıyor. Bir öğrenciyle birlikte (D. Arondar ile) Batı Anadolu'yu dolaştık. Çok beslendim bu gezilerden. Minibüs, yük taşıyan at arabası veya kamyonet, yürü Allah yürü! Söke Ovası'ndan Milet'e gidiyoruz. Hiçbir lüksümüz yok ama gayet mutlu- yuz.

PLANCILIK

SM: Bu iyimser tavrınızı görmek çok hoş. Çünkü sizin kuşağınızdan birçok mimar benzer öyküler anlatır: Hepiniz kentlerin en bozulma- mış hallerini görmüşsünüz, oralardan etkilenmişsiniz ve sonraki yıl- larda da ne kadar bozulduklarına şahit olmuşsunuz. Ama çoğu kişi o günleri hüznü ve hayal kırıklığıyla anlatırken, siz o günkü heyecanınızı hala yansıtabiliyorsunuz. Biraz da huy meselesi bu tabi ama galiba bu huy sizin moralli ve mücadeleci olmanızı da sağlıyor.

EG: Yapabileceğim şeyler varsa, üzerine sonuna kadar giderdim. "Keşke" m yoktur. Ama bir de yapamayacağın şeyler var! Bir Fransız sözü vardır: "Hayal ettiğin şeye yaklaşabilmelisin. Ya sonuna kadar gi- deceksin ya da geri plandan bakacaksın." Bir örnek vermek istiyorum: Bitez ve Ortakent'in yalı (kıyı) planlarını yapıyoruz. Ekip içinde Hay- dar da var. İmar planı çalışmalarına biz resim yaparak başladık: Kentsel planlama olayını 3. boyuta taşıyoruz. Belediye meclisine ilk toplantıda perspektiflerle çıktığımızda herkes şaşır- dı, bu nasıl imar planı dediler. Dedik ki "önce, burayı bir tanıyalım, neler yapmak istediğimizi anla- şılır bir dille anlatalım." Çizimler sayesinde meclis üyeleri konuların içine girdiler, bize öyle bir güvenleri geldi ki, çalışmalarımız meclise girer girmez planlar onaylandı. İnsanlar ne söylesek kabul ettiler.

HK: Mimar olmanın verdiği cesaretle, nerdeyse bir tasarım rehberin- den imar planına doğru geri gidildi. Devamlı mandalina yiyip bütün bahçeleri dolaşıyoruz. Günde 12 saat basmadığımız taş kalmıyor ama o c vitamini bizi bir türlü yere düşürmüyor. Sabahdan akşama kadar sü- rekli konuşuyoruz, akşam oturuyoruz yine konuşuyoruz işleri. Meyha- nede bir yerde balık yerken tartışıyoruz: "Bak bu floresanlar olmuyor, floresanları geriye atalım, yok yasaklayalım..." Daha plan yok, floresan yasaklamaktan bahsediyoruz.

Mutlu Evi

Mimarlık Ofisi: EPA Mimarlık

Mimarlar: Ersen Gürsel, Haluk Erar

Yardımcı Mimarlar: Oya Erar, Nihal Keskintaş, Ufuk Batmaz, Korhan Kalaycıoğlu

İşveren: Hülya - Cezmi Mutlu

Proje Yeri: Bitez, Bodrum

Proje Tarihi: 2005

Yapım Tarihi: 2005-2006

Arsa Alanı: 2.000 m2

Yapım türü: Betonarme Karkas

İnşaat Alanı: 2x100 m2 / 200 m2

Statik Proje ve Kaba Uygulama: Ali Kasap İnş. Müh./ Mega İnş.

Elektrik Proje ve Uygulama: Yıldırım Özmen, Elek. Müh./ Emtes

Makine, Tesisat proje ve Uygulama: Coşkun Özbaş, Mak. Müh.

Şantiye Sorumlusu : Ufuk Batmaz

İnce İşler Sorumlusu ve Kalfa: Veysel Kaymaz

Taş İşleri: İmran Akmil

Metal İşleri: Hasan Turhan / Turhan Metal

Ahşap işleri: Ahmet Demirel

Daha aklıevvel birisi diyor ki, “insanla deniz arasına lamba koymayalım, bunları daha geriye atalım.” İmar kanunuyla ilgisi olmayan ama aslında oradaki sürdürülebilir yaşamı sağlayabilecek bir takım konular konuşuyoruz. Şimdi, bunları sadece planlama disiplini almış birisinin çok kolay yapabileceğini sanmıyorum. Orada hafif küstahça bir cesaretimiz vardı, o da oradakiler tarafından sevildi. Onun da sebebi, bu işin Ersen gibi bir adamla yapılabiliyor olmasıydı. İsmi lazım değil, bir üniversitenin kuzey yakasında yapmakta olduğu inanılmaz planda, 7 tane 5 şeritli yol bir kavşakta buluşuyor! Biz aynı yerde selvi ağaçlarının karşısında, sağından mı geçsek, solundan mı geçsek diye tartışıp, iki yanından geçerek bunları ortada bırakalım diyoruz... Bu her zaman nasip olacak bir iş değildi. Ersen gibi adamların varlığıyla gerçekleşebilmişti. Fazla duyarlı olmak aşırı yorucu bir şey ama aynı duyarlılık diri de tutuyor seni. Ben Ersen gibi bir saat konuşsam tükenirim, o aynı heyecan ve sevgiyle devam edebiliyor. O duyarlılık, o heyecan ayakta tutuyor Ersen’i.

EG: Eğer ‘ben’i mümkün merteye geri çekebilirsen, bir süre sonra o yaklaşımlar karşısında ki kişi veya kitlelerle diyalog kurmak kolaylaşır. Karşıdaki insanın da benzer konuda bir düşüncesi olabileceğini, bu tartışmalarla kararı kendisinin vermesi gerektiğini düşünürsen... Çünkü insanlar birbirleriyle böyle birleşebilirler. Yaşlı bir adamla konuşuyoruz, adam diyor ki “benim bu toprağımdan imar planı geçmesini istemiyorum çünkü bu haydutlar (çocukları) ben öldükten sonra bunu parçalayacaklar.” Bu yaşlı adama nasıl yaklaşmalıyız? “Hayır, biz illa buradan yol geçireceğiz” mi diyeceğiz?! İmar planı bitti, yaptığımız planı test etmeye başladık parsel üzerinden bir vatandaş imar durumu istiyor. Bir baktık ki, plan henüz açık değil, plan tadili gerekiyor. E, belediye bize niye verdi bu işi, rahatlamak için. Hemen imar planının daha da güncellik kazanması için testler yaptık: Mülkiyet sınırlarında ki belirsizlikler, bilemediğimiz hisseli tapular vardı. Bazı üst yapılar vardı, kritikti... Bunları yeni baştan test edip tekrar plana dönüştürdük. Haydar’ın dediği gibi gece gündüz çalışıyoruz ve çok kısa sürede çalışmalarını bitirdik. Belediyenin yanında bir hangarda çalışıyorduk ve herkes gelip bakabiliyordu. Her şey bitti, rahatladık, Haydar’la gezmeye çıktık, bir yere geldik, durduk: (Bugün Gümbe’ti Bitez’e bağlayan arka yolun olduğu yer) “Burayı plana aldık mı?” dedim; “yok almadık, burası dışarıda” dedi. Şimdi planın içine alsak işler karışacak. Arazi o kadar güzel ki, içinde doğal andezit kayalar var, mülkiyetler parçalı... Plan notuna: “Bu alan üzerinde bir plan uygulaması talep edildiğinde, öncelikle arazinin rölövesi yapılacak. Buraya yapılacak projenin müellifi tarafından yerleşim planı denetime tabi olacak. Bu arazide hiç bir şekilde kooperatif yapılmayacak...” v.s. İmar planını bir raporla destekledik. Bu raporu belediye meclisinde okuduk. Belediyenin planlama sürecinde ki sorumluluklarını, nelerle karşılaşacaklarını bu raporda madde madde yazdık. Bu raporda imar planı uygulamasının Belediye meclislerine ne gibi yükümlülük ve sorumluluklar getirdiğini belirtmeye çalışmıştık. Başkan dâhil üyeler biraz tedirgin oldular.

SM: Son 10-15 yıldır Türkiye’de de planlama alanında çok radikal bir değişim var. Mimar-plancılar planlama faaliyetinden neredeyse tümüyle koparıldılar. Mimar olmayan plancıların güçlü bir lobileri var. Kabaca şunu söylüyorlar: “Mimarlar 40’li 50’li yıllardan bu yana bu işi yapabileceklerini zannettiler ve yapamadılar.

Şehir onların tasarlayabilecekleri bir şey değildir. Biz yaparız bu işi! Sınırları biz belirleriz, mimar da onun için yapar.” Bu yaklaşımın yetiştirdiği (ama hocalarının da pek çoğu mimar kökenli olan) plancılar, son 10 yıldır gayet etkin bir şekilde bütün planlama işlerini yapıyorlar. Lobicilikte de ciddi başarı gösterdiler ve mesela son koruma yasası değişikliğiyle artık ekip başlarında plancıların olacağı, mimarların ise ekibin teknik kadrosunun parçası olacağı kuralını koydurdular. Buna alet olan anlı şanlı hocalarımız da var tabii. Bir de “kentsel tasarım uzmanlığı” meselesi var.

Sizce mimarların planlamadan uzaklaştırılması doğru mu? Kentler hakikaten böyle mi planlanır? Ya da kimilerinin dediği gibi ‘kent jenerik bir durumdur, planlanamaz ve hayat ağlarını örer’ mi?

EG: Bundan çok rahatsız olduğumu söyleyebilirim. Benim hayatımda eğitimden meslek alanına değin hep planlamayla mimari tasarım iç içe sürdü. Planlama farklı bir disiplin, orası öyle. Ama planlamanın gidecek mimari tasarım alanından bağımsız bir boyutta gelişmesi ve 3. boyutu tamamen dışlamış olmasını ben kabullenmiyorum. Planlamanın bir ekonomik boyutu var, bir sosyal boyutu var, bir fiziki boyutu var. Plancılar fiziki boyutu sadece 2 boyutta algılıyorlar.

Mimarlık eğitiminin birinci kademesi 4 yılla sınırlandırılınca, planlama bunun dışında ayrı bir alan olarak kaldı. Dünyadaki liberal ekonomiye bağlı sürecin içinde “stratejik planlama” diye bir şey çıktı. Bu stratejik planlamayla, jenerik planlama esasında birbiriyle çok örtüşüyor. Bu tamamen liberal ekonominin öngördüğü bir strateji; özellikle az gelişmiş ülkelerde kentlerin gelişimini, başkalarının yönettiği yatırımcılar belirlemeye başladı. Kamu kurumları da çok memnunlar bundan. Önce altyapı yatırımlarının dışında kalacağız zannettiler ama hiç öyle olmadı. Stratejik planlamayı savunanlara karşı mücadele vermek gerek.

Barcelona mesela çok güzel bir örnek: Gayrimenkul yatırım ortaklığının bir programına katılan yabancı yatırımcıların yöneticilerin oradaki gelişmelerle ilgili yazıları vardı; onlar bana çok şey öğretti ama bunları kaç kişi okudu ve değerlendirdi bilemem. Sanıyorum bu işin organizasyonunu yapan mimari grup bile olanların özünü farkında değil. Bir süre sonra fark edecekler ki, özel yatırım sermayenin oluşturduğu bir kültür ve henüz daha yapılanmasını sağlayamadı. O sermayenin de yaşaması kendini koruması ve sürdürmesi için bir disiplini var. Kendi ahlakını oluşturması lazım. Türkiye bunu biçim olarak, kalıp olarak kabullendi ve şimdi deformasyonlarını yavaş yavaş fark ediyor. Şu anda siyasetler, sermayenin temsilcisi olan TÜSİAD’a bile karşılar. TÜSİAD kendini korumak için, bu hükümete karşı mücadele veriyor. Yahu, bunlar aynı görüşleri savunuyorlar aslında! Ama tabii TÜSİAD, artık gelenekleri oluşmuş bir sermaye grubunun temsilcisi. Onlar dahi “Bunun gelişmesi için bazı kuralları izlemek zorundasınız, örgütsel yapısının dışına çıkamazsınız” diyor. Bu bana dışarıdan destekli, gelip geçici bir heves gibi geliyor ama çok kolaylıkla manipüle edilebiliyor.

Öte yanda da mimarlık alanını kent içinde parsel düzeyinde bırakmış olmanın getirdiği mücadele var. Kimileri bundan çok mutlu. Çok basit bir şey esasında; bu sınırlı alanlardaki tasarım, beraberinde bireysel bazı öne çıkışları getirdi. “Ne var ki bunda?” denilebilir ama bütünselleşme, bağlanma denen şey ortadan kalktı. Bu bir kültür erozyonunu da beraberinde getiriyor. Çelişkiler eğitimde de ortaya çıktı: Öğrenciler bu kadar sınırlanmış bir alan içerisinde tasarım yaptıkları zaman, “biz ne yapıyoruz?” diye sıkıntıya düştüler. Zaman zaman okullardan davet aldığımız zaman şunu gördük; öğrenciler o sınırlı alanın dışına çıkamıyorlar. Onları o alanın dışına çıkarmaya çalıştıkça, kavrayamadılar öğrenciler o alanı. Ama bir şeyi fark ettiler: Kenti okumaya, kenti bütüncül olarak algılamaya başladıklarını gördüler. Bunun yararını hissettiler ama eğitim alanları buna olanak tanımıyordu. Bu konunun yanlış olduğunu söyleyen münferit kişilerle bir sonuç alabileceğini sanmıyorum. Bundan geriye dönüş, ancak eğitim kurumları aracılığıyla olabilir.

İstanbul’la Ankara arasında çok karşılaştırma yapabildim ben. Ankara’yı çok dağınık bulurdum. O bulvar yolu üzeri hariç – ki o da tasarlanmış bir yerdir zaten – Ankara bana çok dağınık gelirdi. İstanbul’unsa bir yerleşim dokusu, bir merkezi vardı ve buna eklemelenen yerler vardı. Daha bütüncül bir durum vardı İstanbul’da ve aldığımız temel tasarım eğitiminin de etkisiyle, bu bana daha yakın geliyordu. Bu arada hazırlıksız yakalandığımız ve çok da zaman kaybettiğimiz bazı kırılmalar oldu: mesela Türkiye’deki sosyalizm hareketi... Daha bunun temelini inmeden, birdenbire eylem alanı içerisinde rol almaya başladık. Aynı şekilde, bilim alanında da, sanat alanında da çok kolay tercihler, kaymalar oldu.

Bugün ortamda var olmak için, “güncel” olmak çok önemli bir etmen haline geldi. Edebiyatta da resimde de mimarlıkta da, planlama alanında da var bu.

Lara Resort Otel

Mimarlar: Ersen Gürsel, Haluk Erar

Yardımcı Mimarlar: Oya Erar, Nihal Keskintaş, Kaan Üçüncü, Hülya Aydın.

Mimarlık Ofisi: EPA Mimarlık

İç Mimari: MOB A.Ş.

İşveren: TurabTurizm Ticaret A.Ş.

Proje Yeri: Lara, Antalya

Proje Tarihi: 2001-2003

Yapım Tarihi: 2003-2005

Yapım Türü: Betonarme Karkas

Arsa Alanı: 110.000 m2

İnşaat Alanı: 57.600 m2

Müteahhit Firma: Turab Turizm A.Ş.

Tesisat (Proje): Mateks

Tesisat (Uygulama): Isitek

SM: Avrupa'daki pek çok kamusal alan düzenlemesinde devlet, hem yönlendiriyor, hem denetliyor, hem de sübvans ediyor. Bu işleri gayrimenkul ortaklıklarına, döner sermayelere vs ucu bucağı açık bir şekilde bırakıyorlar. İspanya'da da, Hollanda'da da, Almanya'da da "devletçilik" bu anlamıyla pekâlâ sürüyor. Bizde bundan neredeyse tümüyle vazgeçildi. Sizin yakından tanıdığınız bir İller Bankası deneyimi var. Onu bu çerçevede nasıl değerlendiriyorsunuz?

EG: İller Bankası'nda o tarihlerde şehir planlama diye ayrı bir uzmanlık alanı yok; mimarlar, İller Bankası'ndaki uzmanların da desteğiyle bu planlama deneyimlerini el yordamıyla yapıyorlardı. Biz planlamaya çok yabancı değildik çünkü mimarlık eğitimimizin içerisinde şehircilik dersi olarak aldık bu eğitimi. Şehircilik dersinde arazi kullanımı, toprağın değerlendirilmesi, yeşil alanlar, şehir içi sistemleri, sosyal hayat ve planlama arasındaki ilişkiler, bütün şehirsels mekânların boyutlandırılması, yapı yoğunlukları... bütün bunlar veriliyordu. Bu arada proje de yapıyorduk. Bunlara ek olarak biz Akademi'de "kentsel yenileme" adıyla çok ağır projeler de yaptık. Örneğin Tarık Carım'la birlikte Perşembe pazarında kentsel yenileme projesi yaptık. Kentsel yenileme projeleri, ağırlıklı olarak sosyal içerikli projelerdir aslında. Fiziksel yenileme, o sosyal içerikli projenin sonucudur ve mimarlar bu işin en son halkasında yer alırlar. Başlı çekmezler. Bugünkü gayrimenkul yatırım ortaklığı sürecinde karşılaştığımız söylemlerin içinde ağırlıklı olarak bu vardır. Kamu yönetimi eğitim yapısı yapıyor, spor salonu yapıyor, planlama yapıyor. Bu uzun bir süreç! Hemen yarın bitireyim diye bir şey yok. Çünkü hedef o ülkenin kalkınmasına yönelik bir proje gibi algılanıyor. Yoksa güncel bazı kişilere ve gruplara menfaat sağlamak değil amaç. Bu arada o ülkenin ekonomileri yatırımcıların sermayelerinin kar marjlarını da çok belirgin hale getiriyor: % 15 karlılık gibi bir oran da yok. Bir tarafta %5 gibi bir kar oranı var ama 10 yıl süreyle garanti altında. Öte yanda Türkiye'de %50'ye varan kar marjı var ama riskli; 6 ay sonra 0 olabilir. İstikrar çok önemli tabii burada. Fakat toplum öylesine değişti ki, siyasetçiler de bu konuda hemfikirler: Kendilerini birdenbire Amerika'daki parlamentoya kıyaslıyorlar. Köşe yazarları bazen televizyona çıkıp Amerika'da şöyle böyle diye anlatıyorlar ya... ama onlar farklı sen farklısın, kendini niye onlarla özdeşleştiriyorsun? Esasında bizdeki parlamento, kimlik arayışında olan belli bir kesimin kendisini kanıtlamak için mücadele verdiği bir siyaset alanı. Oraya girdiği zaman birdenbire kendini başka bir adam gibi görüyor. Bu tabii kentlerdeki belediye meclislerinden buraya kadar geliyor. Kent yönetimi üzerinde bizim için karar verenler, genellikle büyük kente çok geç kalarak gelenler. Öncelikle muhtarlıklara, sonra belediye meclislerine ve sonunda büyük kent meclisine girdiği anda artık "ben buralıyım" diyor. Ve kendini güvende hissediyor ama hiç bir zaman güven altında değiller. Bir taraftan siyasi ortamda kimlik arayışı var bir taraftan da orada kendilerini güvende hissetmeleri için direnç var. Bunu da ancak siyasi bir iktidarın içinde yer alarak bulabilirler. Bu insanların hâkim olduğu kentlerde bizim bu insanları planlama konusunda, korunma konusunda bilinçlendirmemiz kesinlikle mümkün değildir, çünkü onlar bu kente ait insanlar değildir. Bu çelişki devam ettikçe bu sıkıntılar da bir kaç nesil daha devam edecek. Gençlerin bu heyecanlara kapılmalarından da rahatsız oluyorum ama pek de yadırgamıyorum çünkü onlar da var olma kavgası içindeler. Ancak mimari tasarım alanı - planlama da içine dâhil - sürekliliği olan, değişken olmayan, uzun yıllara sâri bir alan. Kendilerini kısa süre içinde güncel modalara yanıt veren birer aktör olarak gördükleri zaman eskiyeceklerinin farkında değiller. Çünkü her şeyi gelir geçer bir değer olarak görüyorlar. Mimarlık moda değil ki, sürekliliği olan bir alan. Bunlar bir süre sonra çok şey kaybedecekler. Çünkü ilginç bir şey, yarışmalara bakıyorum durmadan kadro yenileniyor. Başka isimler çıkıyor. Bizim şansımız vardı: Çoğu tasarımıımız inşa edildi. Bugün onların böyle bir şans yok. İnşa edilme sürecinde bir eksiklik var. Çünkü bu tasarımların gerçekleşmesinin de bir maliyeti var. Bunların bir algılanması var. Bu konuda yöneticiler bu tasarımlara biraz yabancı kalıyorlar

SM: Kaç yıldır serbest mimarlık yapıyorsunuz?

EG: Mezun olduktan sonra bu işin içerisine girdim ama çok bilinçsiz bir şeydi. Ama Side yarışmasıyla beraber ciddi bir iş yeri kurma, vergiye tabii olma durumu oldu. 1969 yılından beri, yani 40 yıldır bu işi yapıyo-

rum. Selçuk Batur'la birlikte 1969 yılına kadar; ondan sonra Mehmet Çubuk ve Nihat Güner'le 1976 yılına kadar; 1976-1986 arası bağımsız olarak; 1986 yılından beri de Haluk Erar ile beraber çalışıyorum. 1976-1986 arası çok önemliydi. Bağımlı olduğum ortaklardan sıyrılmak için bir süreç lazımdı. Müthiş gerilimli bir süreydi o. Onun için bağımsız kaldım bir dönem.

SM: Bugünün 'serbest' mimarlık faaliyetini nasıl değerlendiriyorsunuz?

EG: Önceki yıllarda geniş kadrolara yer açabilecek çok fazla proje talebi ile karşılaştım. Karar vermek zorundaydım; kabul edersem mimarlık faaliyetini ticaret gibi ele alacaktım ve 'patron' olacaktım ama yaptığım şeylerin tadını alamayacaktım. Ben bunu seçmedim. Kontrol edebileceğim boyutta işleri seçtim. Müşteriyi seçtim üzülmemek için. Mevcut kadroyu hep sürdürdüm. Krizlerde sıfırlamadım ama sıkıntı çektim. Kendi özgürlük alanımı meslek alanı ile özdeşleştirerek, daima kontrollü yaşamayı seçtim. Hiçbir zaman "şuna da sahip olsaydım" gibi bir takıntım olmadı hayatımda. Bu birincisi. İkincisi, kamu kurumu ilişkilerimde kopmalar, çatışmalar oldu. Meslek olarak mimarların da topluma karşı sorumluluğu olduğunu hep ön planda tuttum ve seçimler yapmak durumunda kaldım. Yani, "bu uygun değildir, ben böyle bir şey yapamam. Sizin benden beklentinizi karşılamam mümkün değil." demek zorunda kaldım. Tepkimi göstermekten çekinmedim hiç. Tepki hakkımı kullanabilmek için de zamana ihtiyacım vardı. Şu aralar Richard Sennett'in "Zanaatkâr" adlı kitabını okuyorum ve çoğu zaman kitap içinde kendimle karşılaşıyorum. Bizim dönem biraz böyleydi galiba. Ama zaman zaman yenilenmeler olacaktı. Ben de oynuyorum bazı şeylerle. Haydar bana bazen takılıyor "abi yine oynuyorsun" diye. Bu kadar da olur diyorum.

HK: Aslında diğer tür davranışın da ahlak dışı olması gerekmiyor. Karşımıza çıkan, bundan sonra daha da çok çıkacak olan iş profili (ya da rekabet profili) farklı örgütlenmeleri gerektiriyor. O kategori içinde o grupların da olması gerektiğini düşünüyorum. Ama talep eğer bilinçli bir işveren talebiyse, hangi iş için hangi davranış biçiminin uygun olduğu mutlaka önemli. Zaman zaman cebine parasını koymuş biri gelip "küstah bir bina istiyorum" diyebiliyor. Biz de ona "sen de küstah birisin" diyip gönderebiliyoruz. Ama onun kaybolmayacağını da biliyoruz. Her yerde vardır böyle şeyler. Deniyor ya "çağımızda insanlık öldü, ticaret öne çıktı" diye, tam da öyle bir durum olduğunu sanmıyorum ben. Böyle adamlar var olmaya devam edecekler. Çok üzülecek, hayıflanacak bir şey değil ama şöyle bir tarafı var; daha tedirgin edici ve daha zor bir hayat sizin yaşadıklarınız. Daha yorucu çünkü tek başına kalmak durumunda oluyorsun ve o da zor oluyor muhakkak.

EG: Gençlerin farklı davranış biçimlerini şöyle algılıyorum: Bazı arkadaşlarımız yapıları için 'sevdim' veya 'sevmedim' deyip kestirir atarlar. O kadar göreceli bir şey ki bu... O yapının taşıdığı nesnellığı eleştiri için yeterli bulmam. Yapının özneliğiyle nesnellığı arasındaki ilişkiyi eleştirebilirim. Ben, tek bir parselde değil, bir ada çevresinde dönmek isterim. Bütün doğal enerji kaynaklarının etkilerini bina üzerinde görmek isterim. Ona yaklaşabilmem gerek. Yaklaşabilmem için de onunla yaşamam gerek. Elimin altından çıkıp gittiği anda yabancı bir şeydir o benim için soğumaya başlarım.

SM: Siz binayı yerle ilişkisi üzerinden değerlendiriyorsunuz.

EG: O benim hayatımı belirleyen, bütün çalışma alanımı belirleyen bir şey: Bina bu yere oturuyor mu oturmuyor mu? Benim için çok önemli. Yıllar önce Danimarka'ya gitmiştim. Vitrinde sadece tek bir ürün sergileniyor. Onun için tasarlanmış vitrin. Şimdi bir de bizdeki vitrinlere bakın: Bizdeki vitrinlerde her şey vardır ve insanlar objeleri gözle yakalayamadıkları için dükkânın içine girerler, ellemeye başlarlar, yani ikinci duyguyu kullanırlar. Burada bir yanılma var: Danimarka'da gördüğüm ürün oraya aittir; bizde ise hiçbir şey buraya ait değil gibi. Türkiye'de ve dünyada o kadar çok hareket ediyoruz ki, bu tür bir tasarım modunu yüklenmiş olan mimarlar da sürekli hareket ettikleri için, sanırım bazı şeylerin tadını alamıyorlar. Sadece tek düzlemde yapılar insansız yapılar, resimler üzerinden oluyor. Mimari yapının içinde yer aldığı sosyal çevre benim için çok önemli. Mimariyi böyle algıladığımda burada rahat ediyorum, tasarladığın mekânlarda kendime de yer bulabiliyorum.

Baytur Stargate Konutları
Mimarlar: Ersen Gürsel, Haluk Erar
Yardımcı Mimarlar: Nihal Keskintaş, Hülya Aydın
Mimarlık Ofisi: EPA Mimarlık
3 Boyutlu Modelleme: Tanju Özelgin
İşveren: Baytur İnşaat Taahhüt A.Ş.
Proje Yeri: Kozyatağı, İstanbul
Proje Tarihi: 2005
Yapım Tarihi: Temmuz 2006 – nisan 2008
Yapım Türü: Tünel Kalıp
Arsa Alanı: 18.417,00 m2
İnşaat Alanı: 37.939,02 m2
Müteahhit Firma: Baytur İnş. Taahhüt A.Ş.
Statik: Balkar mühendislik
Elektrik: GN Mühendislik
Mekanik: Tepaş Mühendislik

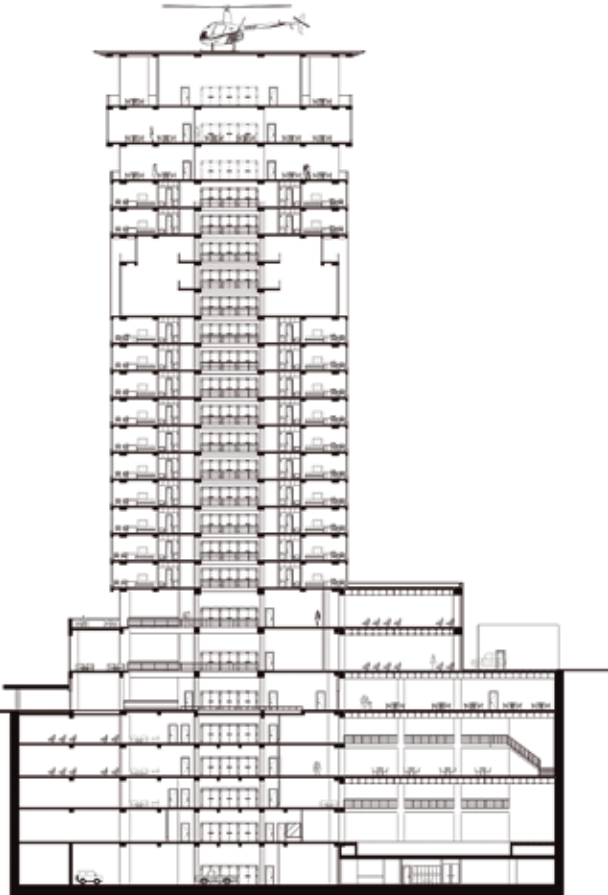

© Fotoğraflar: EA Mimarlık Arşivi

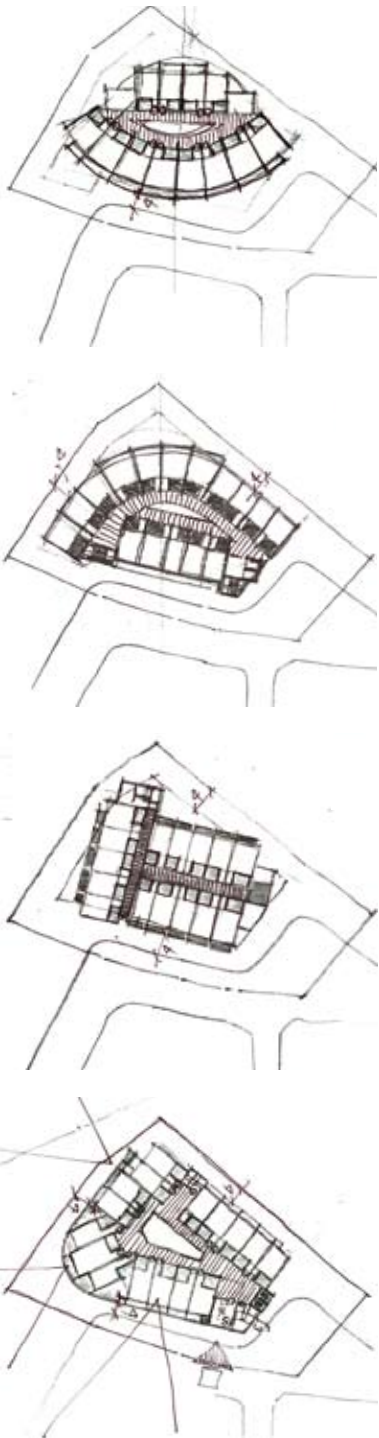
OTELDE KAMU HİZMETİ

ÇAĞDAŞ SANAT SADECE BİR LOBİ KADAR UZAĞINIZDA

Başbakan'ın Ankara Belediye Başkanına "...Yeni yaptığınız konutlar Selçuklu tarzı olsun!" (!?) talimatı verdiği bir dönemi yaşıyoruz. Tarihi-imiş gibi tasarlanan sahte binaların vahim örnekleri apartmanlarda, adliyelerde, belediyelerde kendini gösterir oldu. Ama öncü örnekleri hep turizm yapılarında gördük. İstanbul Gayrettepe'de İSMD'nin etkinliklerine ev sahipliği yapan bir otel hem içinde hem de dışında sergilediği modernist tavırla bu yaklaşımın uzağında durmayı seçen özel örneklerden biri. Bununla da kalmıyor, iç mekan tasarımında genç Türk sanatçıların eserlerine yer veren öncü bir misyonu da başarıyla taşıyor. 2009 başında hizmete giren Point Otel'in tasarım ve yapım öyküsünü sahibi/yapımcısı/işletmecisi Dursun Özbek ile mimarı Turgut Toydemir birlikte anlatıyorlar.

Dursun Özbek: Biz 1988'den beri, hem yatırımcı kimliğimizle hem de işletmeci kimliğimizle sektörün içindeyiz. Yaptığımız tesisleri kendimiz işletiyoruz. Dolayısıyla 1988'den bugüne kadar bir birikim var. Biz Taksim'de yaptığımız diğer otellerde de o dönemdeki birikimlerimize göre bir şeyler yaptık. İstedığımız projeyi hayata geçirebilmek için hep bir arayış içindeydik. Bu otelde bu fırsat önümüze çıktı. Ne istediğimizi biliyorduk. İşletmeci kimliğimiz içerideki sirkülasyonları, yerleşimleri tespit etmeye çok müsait. Müşteri segmentini, yani burada hangi insanların kalacağını, hangi hizmetleri isteyeceklerini, bu hizmetleri en iyi şekilde nasıl verebileceğimizi de biliyorduk. Fakat bu projenin bir de mimarı olacaktı. Mimari kariyeri üst seviyeye çıkmış Turgut ağabey gibi birisinin yanına girerken endişelerim vardı. Çünkü biz bu birikimleri aktarırken, haliyle biraz da mimari sahaya geçiyoruz. Turgut ağabeyi ben bu proje vasıtasıyla tanıdım. Tanıştıktan sonra kendisini çok yakın buldum. Bu konuları da zaman zaman sohbetlerde açarak, arada sürtüşme yaratmadan bu projeyi devam ettirip ettiremeyeceğimizin analizini yaptım. Neticede onu kendime çok yakın buldum ve projeye başladık.

Kütle kararını araştırırken düşünülen ara aşamalar.

Heykel - Kemal Tufan

Otelin lobi, barlar, lokantalar, toplantı salonlarının fuayeleri, dükkanlar, kitaplık... gibi birçok mekanını barındıran, yüksek galerili giriş holü

Konsepti kurarken, Turgut Ağabeye işletme açısından yaklaşımımızı anlattım: Taksim’de yapılan ile Maslak’ta yapılan otel birbirine benzemez. Çünkü buradaki en önemli faktör hangi segmentten iş alacağınıza bağlıdır. Buraya kim gelecek? Biz buranın portföyünü bildiğimiz için, buraya gelen ne isteyecek bunu Turgut Ağabeye yansıttık. Turgut Ağabey de sağ olsun çok olumlu bir yaklaşım gösterdi.

Turgut Toydemir: Dursun, mimar olmamasına rağmen, otel konusunu çok iyi bilen bir arkadaşımız. Bundan başka iki oteli daha var. İşletmeyi, malzemeleri çok iyi biliyor. Dolayısıyla onunla anlaşmak çok kolay oldu. Modern bir bina yapma isteği vardı. Ben bu binayı Varderohen’in bir parçası olarak yaptım. Son derece sakin, rasyonel bir bina. Dekorasyonu da öyle.

D.Ö: Turgut Ağabey ile konuşurken, hafızamda derin iz bırakmış bir yorumu var: “Nasıl bir bina yapmak lazım?” diye sordum. O güne kadar birçok eskiz üzerinde çalıştık. İmar durumu değiştiğinden sonra, ortaya başka bir şey çıktı. Dedi ki, “Buraya gaz tenekesi gibi bir bina yapalım”. Gaz tenekesi derken aslında yalınlığı ifade etmek istedi. Bulduk dedim, çıkış noktası gaz tenekesidir.

Benim önümü açan Turgut Ağabeyin karakalemle yaptığı perspektiflerdir. Beni derinden etkilemiştir. “Girişi nasıl yapalım” diye sorduğumda hemen eline kalemi alır ve çizer. Ayrıca, bana sempati duyduğunu hissettim. Bunun şımarıklığıyla her gün Turgut Ağabeyin ofisindeydim.

TT: Sağ olsun Dursun bildiklerini ortaya koyar, tartışır, en iyi noktaya getirir. Böyle mal sahibi çok zordur. Dursun ile her gün masaya oturup, karşılıklı anlaşırdık. 6 ay neticesinde binanın kararlarını vermiştik. O arada proje çok değişti. İlk eskizlere bakıyorum da çarpık çurpuk şeyler. Hiç bu yapıya benzemiyor. Projenin uygulamaya geçmesi iki yılı buldu. Hem inşaat devam etti hem proje.

İstanbul’un çevresinde aşağı yukarı 9 tane otel tasarladım. Burada yaptıklarımı birçok mal sahibi yaptırmazdı. Hacim çok önemli bana göre ve Dursun da onu çok iyi bilen bir insan. Mekân büyüklükleri, kat yükseklikleri burada çok rahattır. Giriş holünde 3 kat yüksekliğinde bir galerimiz var ki, başka hiçbir otelde yok. İki havuz mekânı yaptık, bodrum kattakinin tavanı 7 mt. yükseklikte.

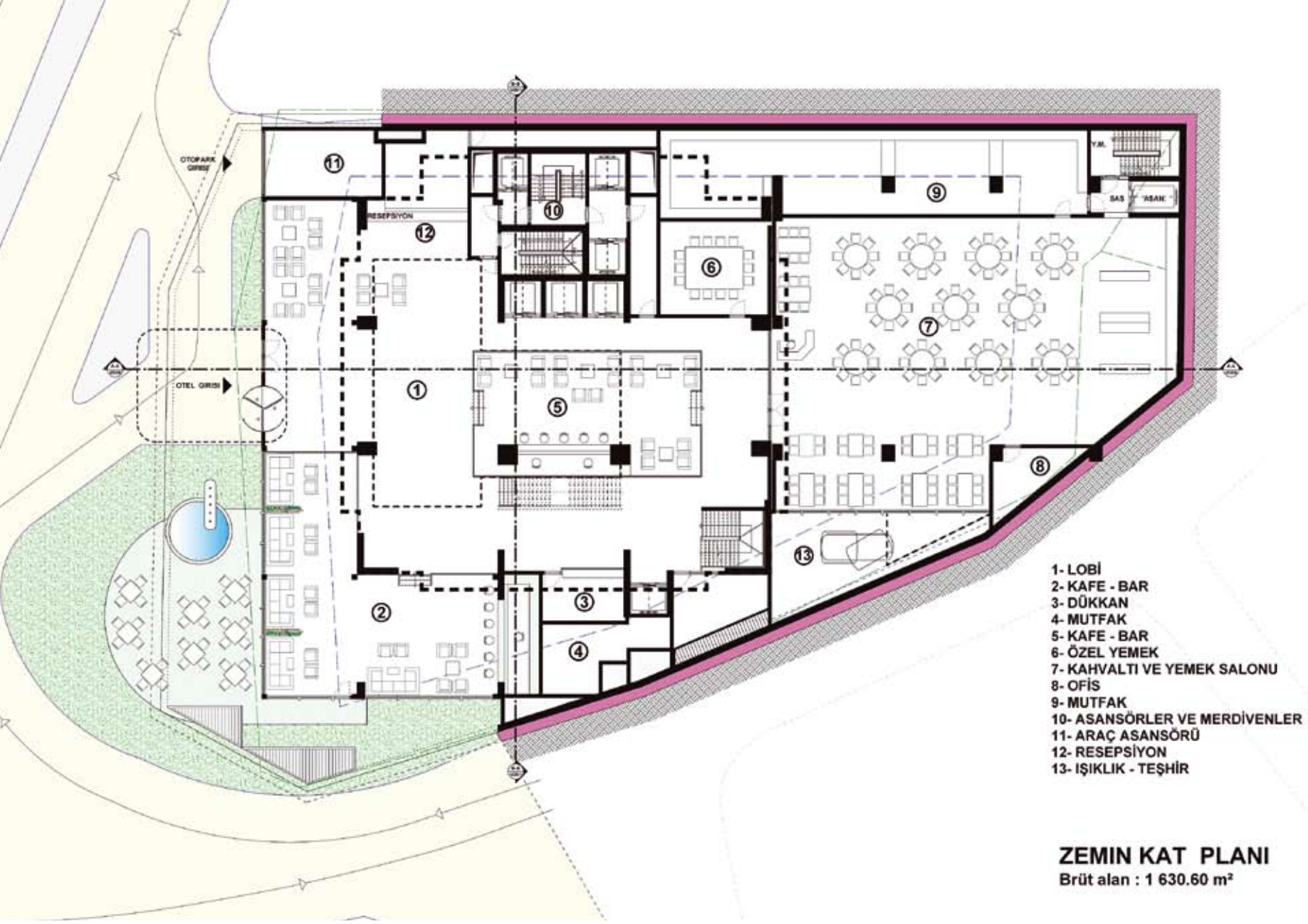
D.Ö: Ben bugüne kadar yapmış olduğum otellerde hiç galeri kullanmadım. Daha fazla hacim kazanmak kaygısıyla böyle bir deneme yapmadım. Turgut Ağabey karakalemle o kadar iyi perspektif yapıyor ki, burası projelendirilirken o girişteki yüksek hacmi, yatak katlarındaki galerileri gece rüyamda görmeye, hayal etmeye başladım ve çok hoşuma gitti. Bizim oda koridorlarına girdiğiniz zaman çok rahatsızsınız, kendinizi bir kata girmiş gibi değil, bir sergi salonuna girmiş gibi hissediyorsunuz. Bunlar benim kararlarım değil, Turgut Ağabeyin.

Konaklama sektöründe tercih 'moral bulma'dır. Ben istesem aşağı yukarı 10–15 oda daha fazla yapabildim. Bunun yerine biz alternatif mekânlar yarattık; mesela terasa bir kahvaltı bölümü koyduk, lobide yine kahvaltı edilebilecek bir yer daha ayırdık. Amaç, müşteriye sabah panoraması olan bir kahvaltıyla, güne moralli başlatmak. Türkiye için çok önemli olduğunu düşündüğüm bir husus da insanların sanatla buluşması. Türk insanının hep sanatı ihmal ettiği, sanatla çok nadir buluştuğu, sadece elit bir zümrenin sanatla ilgili olduğunu gözlemliyoruz. Buradan hareketle, otele konaklamaya, yemeğe veya ziyarete gelen, otele çalışan insanları –ki günde 2000 kadar insan dolaşır – sanatla buluşturuyoruz. Bu konuda bir küratörden, Beral Madra'dan profesyonel destek aldık. O bizi, sade, modern konseptte uygun eserlerin otele alınması ve çağdaş Türk sanatına destek verilmesi için yönlendirdi. Genç Türk sanatçıların eserlerini tercih etti. Biz isteklerimizi belirttik; hem görsel anlamda dekorasyonu tamamlayıcı olsun, hem de insanları şaşırtсын koyduğumuz eserler. Gerçekten de seçtiğimiz eserler insanları şaşırtıyor. Orijinalite önemli. Bir de 'İstanbul Kütüphanesi' ve karşısında da İstanbul Modern hediyelik mağazasını çok istedik: Biri geçmişe diğeri geleceğe yönelik iki zıt kutup. Bunlarda amacımıza ulaştığımızı sanıyorum; biz Point Barbaros Otelini sadece yatıp kalkmak için değil, yaşanılabilir, insanların moral bulacağını, sanatla baş başa iyi bir zaman harcayacağını düşünerek yaptık.

T.T: Şehir içerisinde sosyal donatı alanları olarak hastaneden kültür merkezlerine varıncaya kadar birtakım öğeler vardır. Bunlardan bir tanesi bu otelin içerisinde: bir kültür merkezi. Otelin yakının çevresine gelen biri, buraya da gelip bir çay kahve içebilecektir, bu sanatsal çevreyi yaşayacaktır. Bu çok önemli. Bunu belediyenin belirli yerlerde lokal olarak yapması lazım. Bunu yapan ilk otel budur.

D.Ö: Projenin sahibi olan kişi olduğum için, kendim içine girip yatmayacağım odayı yapmadım, kendim içine girip yıkanmayacağım banyoyu yapmadım. Kendi evimden bir gömlek yukarıda olan imalatlar yaptım. O banyolarda kullandığımız mermer, Marmara mermeridir. Marmara Adası'ndan çıkar. Otantik bir Türk mermeridir. Marmara mermeri kükürtlü bir mermerdir. Çok eski tarihlerde hamam ve tuvalet gibi yerlerde kullanmışlardır. Kendi kendine dezenfekte kabiliyeti olan bir taştır. Buradan hareketle ıslak hacimde Marmara mermerinin amaca uygun olduğunu düşündüm. İkincisi, Marmara mermeri, bloğu nasıl kestiginize bağlı olarak farklı görüntü verir. Bizim burada kullandığımız 'ekvator' dedikleri, yatay çizgiler verenidir. Bu da benim hayalimdi. Burada dikkat ederseniz banyonun geri kalan kısmı koyu tonlardadır. Bir tek amacı vardır, Marmara mermerini orada patlatmak. Banyolar da da, odalar ve genel hacimler için seçilen eserlerde de geleneğimize işaret eden bazı mesajlar var. Ama bunları yaparken, kravatın

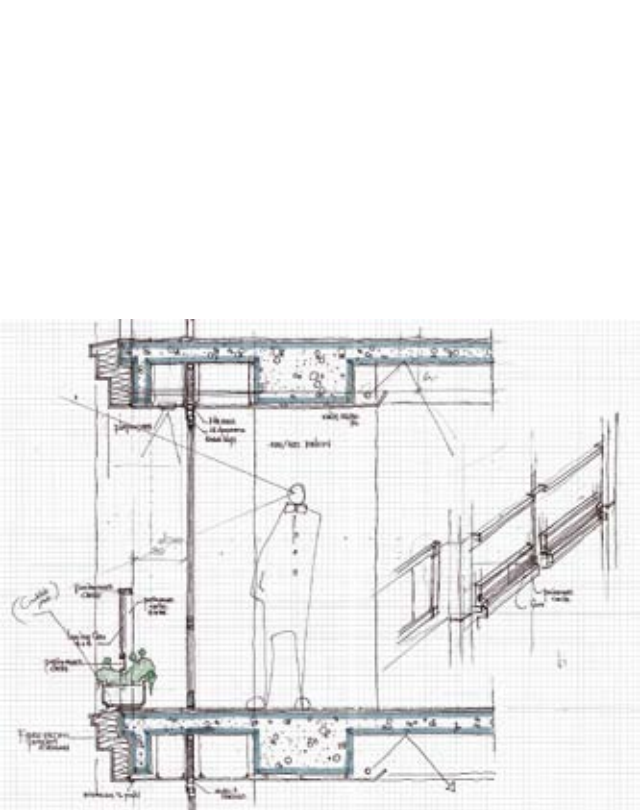
- 1- LOBI
- 2- KAFE - BAR
- 3- DÜKKAN
- 4- MUTFAK
- 5- KAFE - BAR
- 6- ÖZEL YEMEK
- 7- KAHVALTI VE YEMEK SALONU
- 8- OFİS
- 9- MUTFAK
- 10- ASANSÖRLER VE MERDİVENLER
- 11- ARAÇ ASANSÖRÜ
- 12- RESEPSİYON
- 13- İŞKLIK - TEŞHİR

ZEMİN KAT PLANI
Brüt alan : 1 630.60 m²

üzerine takılan zarif bir iğne ya da cebe iliştirilen bir mendil düşünün... o dozda yapmaya çalıştık, insanları boğacak şekilde değil. Mesela, otelin önündeki kadirga heykeli: Otel Barbaros'ta, bir kere onu çağrıştırıyor. Sonra Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethinde karadan yürüttüğü kadirgaları düşündürüyor. Mesela Türk kültüründe önemli bir yeri olan sahafı düşündüren bir eski eser kütüphanemiz var. Barın üzerinde semaver var... Dikkatli gözler görebiliyorlar.

Misafire önemli olduğunu hissettirmek lazım. İstanbul'un en güzel panoramasında iyi bir kahvaltı, iyi bir yatak, hijyenik bir ortam, duvarlarında çağdaş Türk sanatının örnekleri... Yataklar bile özel tasarlandı. İTÜ'den bir profesörle çalıştık. 3 kişi oturdular ve yeni bir yatak dizayn ettiler: Point'e özel iyi uykular yatağı. Bu detaylarla hiçbir otelin uğraştığını sanmıyorum. Bu, müşteriye verdiğimiz değeri gösteriyor. Bunu birçok kişi de fark ediyor. Bu farklılığa bağlı olarak da bize geri dönüşü çok hızlandırıyor. Böyle bir otelin yaklaşık 60 milyon dolar civarında maliyeti var. Kabaca metresi 1000-1500 dolar. Bu bedel 4,5-5 senede yerine gelir.

Detay etüdü: Turgut Toydemir

Serhat Kiraz

Odaların açıldığı büyük galerideki daimi fotoğraf sergisinin küratörü: Serhat Kiraz

KAMU TEMSİLİYETİNİN ÇAĞDAŞ YÜZÜ: ANAYASA MAHKEMESİ

2009 Nisan ayından buyana ana haber bültenlerinde sıkça görmeye alıştığımız çağdaş bir kamu yapısı var: Anayasa Mahkemesi Binası. Bu yapı için düzenlenen 3. yarışmanın ürünü olan binanın aslında kent içinde başka bir yer için tasarlanmıştı. Süreç içinde arsa değişti, proje elden geçirildi ve ülkenin en çok tartışılan kurumunun yeni yapısına taşınması 5 yıl sürdü. Yarışma sonrası olanları, projenin genç mimarları aktarıyorlar.

Mehmet Soylu : Son zamanlarda devletin elde ettiği binalardan nitelik açısından kayda değer bulduğumuz binalardan bir tanesi. Hem mimari dili hem de devleti temsil etme ifadesi anlamında iyi bir örnek. Yarışma sürecinden başlayalım. 2004 yılında yapılan bir yarışma. Biraz hafızaları canlandırmak açısından, yarışmaya kaç proje geldi, büyüklüğü ne kadardı... dan başlayarak genişletebiliriz

Gökhan Büyükkılıç : Biz büroyu yeni kurduğumuz zaman yeni mimarlardık. Tek tutunacak dalımız yarışma projeleriydi. Tecrübesiz ve yeni mezun bir insana büyük bir projeye imza atması imkanı maalesef verilmiyor. O yüzden bizim için yarışma kurumu çok değerli. Mezun olunca hemen hemen bütün yarışmalara katılmaya çalıştık. Çevre Bakanlığının, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin yarışmalarına katıldık. Çok ciddi çalışarak hazırlandık. Ve bu konuda bir çizgi, bir mimari dil oluşturmaya çalıştık. Bu mimari dil zamanla oluştu. Anayasa Mahkemesi Binası aslında bu mimari dilin bir sonucu oldu. Birden çıkmış bir proje değil. Bir dil oluşturduk ve bunu savunduk.

Aybars Acarsoy: Bizim şansımıza yarışmalarda hep idari binalar denk geldi. O şemayı, binanın işleyişinin nasıl olması gerektiğini 4-5 yıl içerisinde özümstedik. Adım adım bir gelişme oldu. O yarışmalardaki sonuçları değerlendirerek, kollokyumlarına giderek, neticelerini görerek ve geliştirerek... Sonucu da Anayasa Mahkemesi oldu.

G.B.: 110 proje katıldı yarışmaya. 30 bin metrekarelik bir binaydı. Eski Anayasa Mahkemesi'nin bulunduğu üçgen arsa için yapılacak bir projeydi. Maketimiz yetişmemişti. Teslim aşamasındayken talihsizlik yaşadık.

A.A.: Daha sonra öğrendiğimiz kadarıyla bu, Anayasa Mahkemesi Binası için açılan 3. yarışmaymış. Jüri üyelerinden Ziya Tanalı da 2. yarışmanın müelliflerindenmiş.

Bu yarışmadan önce Çevre Bakanlığı, Noterler Birliği yarışmalarında da derecelerimiz var. (Noterler Birliği yarışmasında da şöyle bir durum oldu; hiçbir şekilde 3 boyutlu perspektifler olmayacaktı. Ama bir baktık ki kazanan projelerde bunlar hep vardı.)

Anayasa Mahkemesi sonuçlandığında Mimari Daire Başkanı bizi aradı ve tebrik etti. İlk tepkiler, çok genç olmamıza dairdi. Sonradan sonuçlara sicil numaralarının yazılmasına geldi. Onu özellikle parantez içerisinde yazdılar. Sonuçlandıktan sonra bayağı bir hareketlendik. O arada bize rahmetli Affan Yatman çok destek oldu. Eğer mimarlık mesleği usta-çırak ilişkisi içerisinde geliyorsa, Affan Yatman üzerine düşeni yaptı. Ama tam tersini yapanlar da oldu. Beni arayıp, “aslında ben birinci olacaktım” diyenler de oldu. Kolokyum tamamen fiyaskoydu. Bunu alışkanlık haline getirmiş kişilerin hoş olmayan tavırları oldu. Mesleki tarafını bırakın, mesela benim hiç aklımdan çıkmayan bir laf “Bunlar bu sözleşmenin teminat mektubunu bile veremezler” dir.

Adnan Aksu: Jüri raporu haricinde jürinin size ayrıca tavsiyeleri oldu mu?

A.A.: Bizim programımız bitene kadar sadece üye odalarının sayısı azaldı, onun dışında değişen hiçbir şey olmadı. Bizim ilk dediğimiz dönüldü daha sonra. Her üyenin bir sekreteri ve danışmanı olacak şeklinde bir program vardı. Biz bunu aldık, üye ve sekreteri, danışmanları çekirdeğe ve binanın köşelerine koyup çözdük. Raporda da belirtildi bu konu. Şöyle; “... Programda belirtilmesine rağmen müellif bu şekilde yorumlamıştır ve bu yorum da uygun görülmüştür.” Daha sonra bunu değiştirttiler bize. Dediler ki; her üyenin danışmanını yanında olacak. Sonra cephesi falan bittikten sonra tekrar bizim yaptığımız şekle döndük.

M.S.: Genç mimarların ikinci üçüncü yarışmada birinci olmaları çok alışıldık şeyler değil.

A.A.: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’ndaki kişiler bizi ismen tanıyorlardı zaten. Bakanlığın önceki yarışmalarından dolayı. O aşinalık iyi bir sonuç getirmiş olabilir. Ama yarışma projesinin kabulüyle gerek idare gerek Bakanlık bize tam destek oldular. Soru işareti yoktu diyebiliriz.

A.Aksu: bu yarışmadan önce yaptığınız, uyguladığınız bir proje var mıydı?

A.A.: Bizim yurtdışında yaptığımız bir proje var. Atrau’da ??? konut yaptık. Tamamını yaptık. Projesini ve dekorasyonunu da yaptık. Ama Anayasa Mahkemesi büyüklüğünde bir projemiz yoktu.

G.B.: Yarışma kurumunun bizim için değerli olan tarafı da buydu zaten. Piyasayı biliyoruz. Bir mimara iş verilmesi için ya yaptığı binaların çok iyi referans olması gerekiyor ya çok iyi bağlantıları olması gerekiyor ya da bizim yaptığımız gibi bireysel olarak yarışmada ön plana çıkmış olması gerekiyor. Biz 3 yıllık mimarlar olarak tabii ki de çok büyük metrekare bina yapacak alternatifimiz yoktu. İhaleye gireceksiniz, iş bitirme istiyorlar, zaten iş bitiremediğiniz için ihaleye giremiyorsunuz. Mevcut müteahhit firmalar tecrübeli ve bu işi devamlı çalıştıkları kişilere yaptırmak istiyorlar. Çünkü yatırımlarını riske atmak istemiyorlar. Bu tip durumlarda yeteneklerinizi ortaya çıkarıyorsunuz. Bu kısır döngü gibi. Bunu aşmak için zinciri kendinizin kırması lazım. Bu kadar büyük ve kapsamlı bir proje yapmamıştık ve çalışmamıştık.

A.Aksu: Bu süreçte, sözleşmeyi eski parsel üzerine yaptınız. Bu projeler yapılırken Bakanlıkla ilişkilerde zorlandığınız durumlar oldu mu?

G.B.: Samimi söylüyorum, hiçbir şekilde zorlanmadık. Her defasın da Bakanlığa gittiğimizde projenin gelişiminden memnun kaldılar.

A.A.: Hatta bu proje daha sonradan başka projelerin de örneği oldu. Detaylar, açılımlar, sistem kesitleri vb şeyler Bakanlığın başka işlerinde kullanıldı.

M.S.: Biz 1985, 1997, 2002 yıllarında Bayındırlık Bakanlığı'na proje yaptık. 1980'li yıllarda Bayındırlık Bakanlığı binalarında döme mozaik tuvaletler, 150 cm'ye kadar fayans, suni mermer ofisler, koridorlar, ahşap doğramalar... gibi standartlar vardı. Yarışmalarda da ekonomik nedenlerle benzer tanımlar yapıldı. Jüri fonksiyonel olarak tavsiyelerde bulunurdu, Bakanlık'da ise koşulların ekonomik olup olmadığı konuşulurdu. 1997 yılında idareyi tamamen değişmiş bulduk; daha genç insanlar göreve gelmişlerdi. Onlar müteahhitler bizi kandırıyorlar diyorlardı. Bu nedenle mimariye hiçbir şekilde karışmadıkları gibi malzeme tercihlerimizi de biraz kontrol etmeye çalışıyorlar. Çünkü müteahhit güçlü olduğu için. Birim fiyat dışındaki malzemelere çok sıcak bakmıyorlardı. Sonra 2001 yılında ihaleyle bir iş yaptık ve fark ettik ki mimara karşı saygı oluşmuş; düşüncesine değer veren bir yapı olmuş. Mimarı anlamaya başlamışlar: Hiçbir mimar zevki için kısa ömürlü bir malzemeyi binasında kullanmaz! İlk yatırım maliyeti belki yüksek ama işletme ekonomisi sağlayan malzemeleri, uzun ömürlü kullanımları öngörür. Bakanlıktaki bu gelişmenin son uygulamalarından biri bence bu proje.

Kullanıcı ve onay makamı projeye ne kadar müdahil oldu? Fonksiyonel ilişkinin dışında binada kullanılan malzemeye müdahale oldu mu?

A.A.: Gerek onay makamının gerekse kullanıcının genel olarak ana fikre inanması gerektiğini düşünüyorum. Ortadaki ürünün bizim

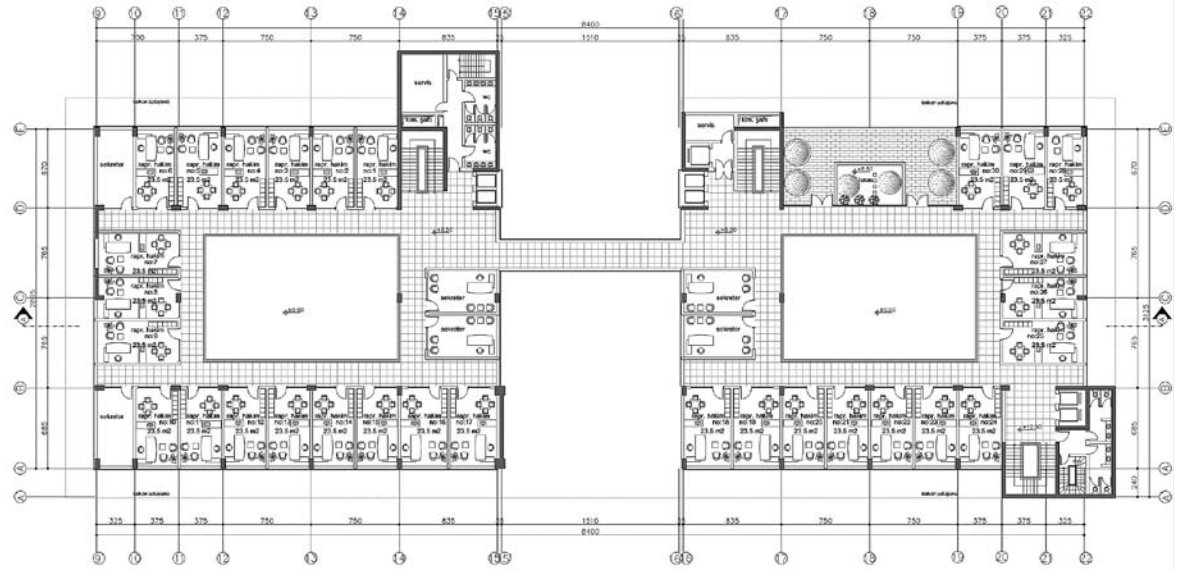
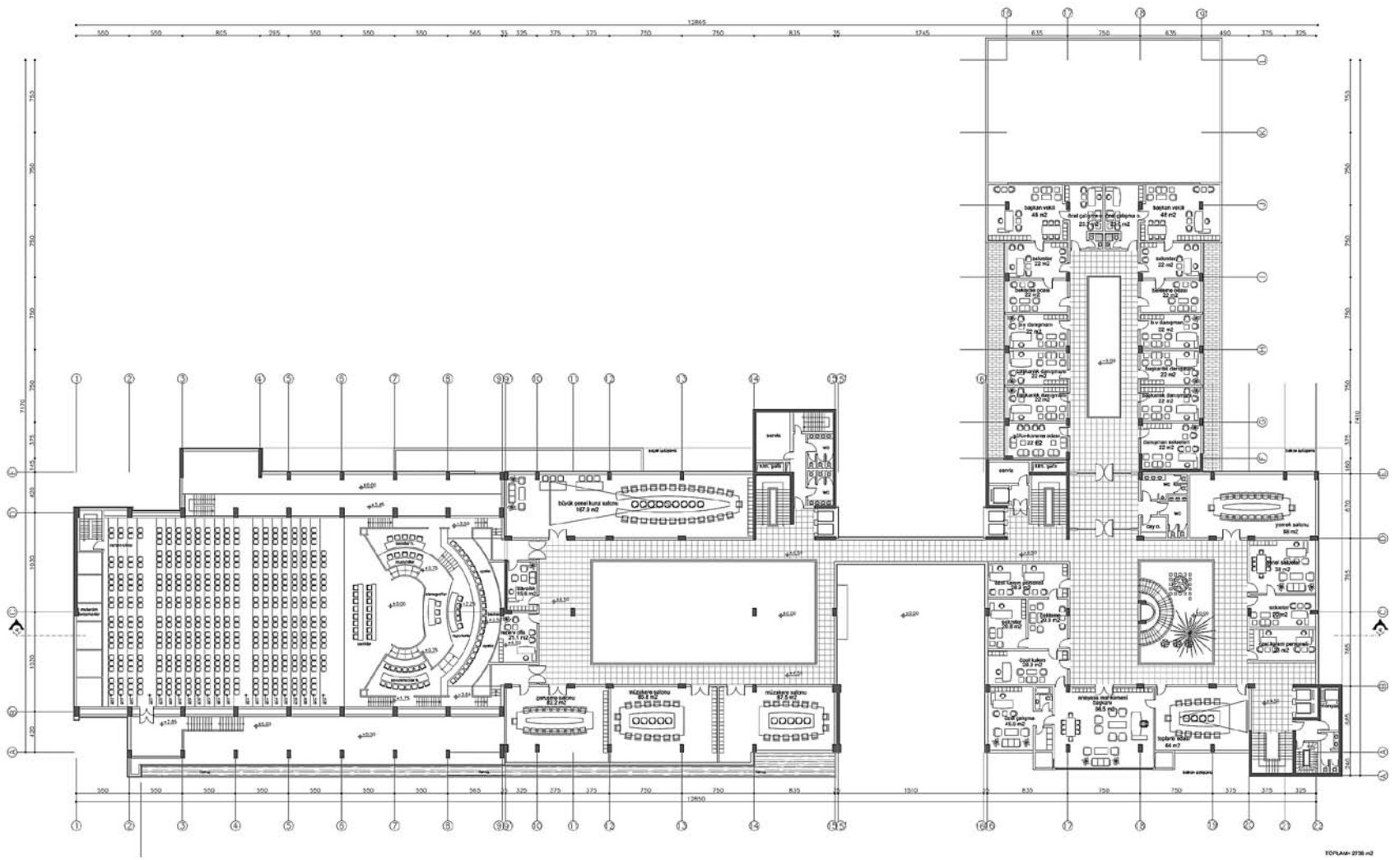
tarif ettiğimiz şekilde gerçekleşebilmesi için o ana fikre inanmaları gerekiyor. Biz burada bir şekilde bunu anlatabildik ve o yüzden kazandık. O inancın da gerçekleşmesi için gerek idare gerek kullanıcı her türlü desteği sağladı. Bu destek limitsiz imkanlar ve sorgusuz sualsiz onaylar demek değil; çok zorluklar da oldu proje onay süreçlerinde. Özellikle statik projede. Rahmetli Alhan Gedik olmasaydı çok daha farklı noktaları tartışırdık. Çok önemli katkıları oldu.

A.Aksu: Dış İşleri Bakanlığı Kongre Binası Yarışmasının jürisindeyim. Bakanlık yetkilileri, Anayasa Mahkemesi binasında çok iyi çalıştıklarını, sizden memnun kaldıklarını belirtti. Aslında kendilerinin de bazı şeyleri kırmada genç insanlarla çalışmanın yararlı olduğunu söylediler.

A.A.: Statik rapor yazılırken basmakalıp bir şeyler yazarlar. Biz bunu çok detaylı yaptık. Alhan Gedik ile bir konuşmamızda 16 metre açıklık ile ilgili bir kısım vardı. Orayı konuşuyorduk. Alhan Bey "... Neyse, uygulamada çözeriz. Şimdilik ben ona uygun bir rapor yazarım." dedi ve hakikaten de öyle oldu. Biz burada jürinin seçiminden sonra idarenin de beğenmesi bize hiçbir artı olarak gelmedi. ??? Çünkü Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, çok yapıcı ve inandığı şey için mücadele eden birisi. Bizim projeye de gerçekten inandı. İşin tarif edilen şekilde gerçekleştirilmesi yönünde katkıları oldu ama hiçbir zaman kolay olmadı.

M.S.: Sizin projenizin özgünlüğüne dair onay makamının bozacak bir tavrı olmadı.

G.B.: Bizim bu binamızın şemasıyla Çevre Bakanlığı şeması ve açıklıklar aynıdır. Biz orada şöyle bir yanılgıya düştük: Yine Alhan Bey ile çalıştık ve bize dedi ki; "Burada bazı akslar vardır. Bunun dışına çıkarsanız çok zorlanırsınız ve direkt elenme sebebi olur." Çevre Bakanlığı yarışmasında o zaman yanlış yaptık. İlk defa Bakanlık ile ilgili yarışmaya girmiştik; kabul görmez diye, açıklıkları değiştirdik.

Ankara Anayasa Mahkemesi Binası

Toplam İnşaat Alanı : 30.000 M2

İşveren : T.C.Bayındırlık E İskan Bakanlığı

Mal Sahibi : T.C. Anayasa Mahkemesi

Mimari : A.Aybars Acarsoy (Y.Mimar)

Gökhan Aksoy (Y.Mimar)

S.Gökhan Büyükkılıç (Y.Mimar)

Statik : Alhan Gedik (İnşaat Y. Müh)

Statik Revizyon : Gökhan Beşbaş (İnşaat Müh.)

Mekanik : Bünyamin Ünlü (Makina Müh.)

Elektrik : Kemal Ovack (Elektrik Müh.)

Proje İş Süresi : 350 Gün

Müteahhit : Mbd İnşaat Ltd.Şti

İnşaat Süresi : 750 Gün

M.S.: Yine Anayasa Mahkemesine dönersek, sonraki süreç nasıl devam etti?

A.A.: Proje bitti, artık inşaat sürecine geçilecek... Çankaya Belediyesi'nin 1/100 ölçekli projeyi onaylaması ve inşaat ruhsatı vermesi gerekli. Belediyeye gittiğimizde peyzaj düzenlemeleri dahilinde yapı yaklaşma mesafesi dışında yaklaşamayacağına dair bir karşılık aldık. Biz – biraz da piyasada çalışmanın verdiği tecrübeyle - bunları silelim, öyle onaylasınlar dedik. Ama bu önemli bir devlet kurumunun binası olduğu için, bu şekilde bir tavrın kesinlikle kabul edilemeyeceği, proje neyse o şekilde onaylanacağı ve onaylanmasının yollarının aranması tavsiye edildi. Projeyi onaylatamadık. Aslında onaylanmayacak bir durum yoktu ama dışarıdaki projeler onay görmedi. Ve bu bir zaman aldı. Belediye de yönetmelik ne gerektiriyorsa onu bekliyordu tabi. Böyle bir ikilem ortaya çıkınca bu projenin uygulanabileceği başka bir yerin araştırılması başladı. Projenin yerinin değiştirilmesinin faktörlerinden biri buydu. Bu süreç uzayınca bizim alışageldiğimiz o tempo çerçevesinde farklı bir çözüm düşünüldü.

G.B.: İdarenin kendi inisiyatifinde olan bir şey. Kurum yeni arsa hakkında bize danıştı. Arsaya baktık, bizim projemizin uygulanamayacağı bir arsa değildi. Revizyonlar projenin genel prensiplerine aykırı değildi.

A.A.: Yarışmanın jüri üyeleri de tekrar çağırılarak görüşleri alındı. Yeni arsanın binanın genel karakterini bozmadığına karar verildi. Bir değişiklik talep edildi: Binanın kotlu bölümünde bulunan sosyal tesisin binaya farklı bir şekilde entegrasyonu istendi. Bu binanın yapılması eski arsada yapılmasından daha önemliydi.

M.S.: Tasarım, üzerine oturduğu arsanın da karakteristiğini yansıtır. Arsa değişince sizin böyle bir endişeniz oldu mu?

G.B.: Çok kotlu bir araziydi. Bazı mekanlardan dolgu çıkıyordu. Biz bundan rahatsızdık.

A.A.: Uygulama aşamasında bunları giderdik. Bizim projemizin farklı bir alanda yapılmasının, o arsada yapılmasının sakıncalarını, soru işaretlerini ortadan kaldıracak nitelikte bir projeydi.

G.B.: Her arsaya olacak bir proje değil tabi. Bizim projemize çok ters düşen bir arsa olsa bunu söyledik.

A.Aksu: Projenin yapıldığı ilk arsa, kentin referansı bol bir yer. Yerleşmiş bir takım referansları var. Yeni arsada bu referanslarının birçoğu ortadan kalkmış durumda. Bina tamamen kendi içinde değerlendiriliyor. Bu tasarımda “Bu bina işlevsel olarak doğru çalışsın, bizim önceliğimiz en azından budur” gibi yaklaşımınız oldu mu?

G.B.: Bize sunulan arsa yapının genel işleyişine ters düşmediği için zaten karar verildi. Başka bir arsa sunulsa belki kabul görmezdi. Jüri de kabul etmezdi.

A.A.: Yeni arsada sosyal tesisin farklı yorumlanması aslında bir takım artılar getirdi projeye. Çünkü eski arsadaki sosyal tesisin bir takım mekanlarının sakıncaları olduğu söylenmişti jüri raporunda. Onun farklı şekilde yorumlanması projeye artı kattı. Bir takım getirileri olduğu gibi götürüleri de oldu. Genel anlamda baktığımız zaman bizim bu binadan almak istediğimiz etkinin farkına vardık. Orijinal halinin etkisi değişmedi.

M.S.: Yeni bir arsa için yeni bir proje yapılırken, bu proje süreci hangi yöntemle belirlendi? İhale yasasında “doğrudan temin” diye bir yöntem var. Siz bunu bir proje tadilatı gibi aranızda anlaşarak belirlediniz değil mi?

G.B.: Revizyon projesi olarak belirlendi. Yasalar ve yönetmeliklerle oturduğu bir nokta olmadığı için idare ve müellif karşılıklı anlaşarak bunu gerçekleştirdi.

A.A.: Revizyon projesinin nasıl devam ettiğini şöyle anlatayım: Tüm binanın dekorasyon projelerinin revizyonu için bize verilen ücret 7 bin TL'dir. Yaklaşık 200 pafta, 3-4 takım ozalit parasıdır. Biz bu şartlarda yaptık, çünkü bu binanın yapılması gerektiğini düşünüyorduk. Hem mesleki açıdan, hem de bina yapıldığında sektöre veya ortama verecekleri açısından yapılması gerektiğini düşünüyorduk. Bunun yapılması için de ne gerekiyorsa yaptık. Bir pazarlık olmadı.

M.S.: Zaten farklı bir fiyat verebilmeleri için yeniden ihaleye çıkılması gerekirdi.

Son zamanlarda çok yüksek kırım teklifleri oluyor. Size de böyle aşırı indirim teklifleri geldi mi? Genç meslektaşların başına çok geldiğini duyuyoruz.

G.B.: Genç insan olmak ile mesleğinde tecrübeli, olgun olmak arasında büyük fark var. Biz mesleğimizi uyguluyorduk, iş hayatında çalışıyorduk, bir mobilya markamız vardı ve neyin ne olduğunu çok iyi biliyorduk. Elbette, burası bir devlet binası ve durumu farklı ama biz de bunu (fiyat meselesi) onur mücadelesi haline getirmedik. Teklifleri bizim için de onlar için de uygundu. Rakamsal olarak bizim yapmış olduğumuz işin karşılığı olan bir meblağ değildi.

M.S.: Bu tür şeyler emsal teşkil ediyor. Yapılan kırımları örnek göstererek kırım istenebiliyor. Bu ülkede proje ücretleri zaten çok düşük. Kriterler arttı, emek arttı...

G.B.: Emsal teşkil edebilir ama diğer müellifin de sizin yaptığınız kırımı kabul etme gibi bir zorunluluğu yok. Emsal teşkil etmek başka bir deyim bence. O yaptı siz de yapmak zorundasınız demek ama öyle bir şey yok. Mesela Danıştay Binası projesinde bizim vermiş olduğumuz kararın çok etkili olduğunu düşünmüyoruz. (???? Neden bahsediyor?)

M.S.: Siz aynı zamanda mobilya tasarımı ve dekorasyon da yapıyorsunuz. Bu sizin proje olayına bakışınız nasıl etkiliyor? Müşteri seçebiliyor musunuz?

G.B.: Bizim o işimiz tamamen ayrı bir iş. Önceden ayrı yerlerdeydi sonradan birleştirdik. Her ikisinin de ayrı ortakları, ayrı bütçeleri var. Karar vermemizde farklı meslek grubunda çalışmamızın etkisi olmuyor.

A.Aksu: Mimari çalışmalarımızda kendimizi göstermek için “yarışma” tek yol dediniz. Bu yolda bir mesafe de kat ettiniz. Mimari olarak artık kendinizi ifade edebileceğiniz bir eseriniz var. Ondan sonra yarışmalara girdiniz mi?

G.B.: Daha az girebildik. Çünkü Anayasa Mahkemesi binası çok fazla vaktimizi aldı. Hızlı ve gelişen bir süreçti. Dolayısıyla biz elimizdeki işi hakkıyla yapma yolunu seçtik.

A.Aksu: Bizim için yarışma misyonu tamamlandı diyor musunuz?

A.A.: Biz yarışmacı mimarlarız. Yarışma olduğu zaman kanımız kaynıyor. Danıştay yarışmasıyla güzel bir dönüş yapalım dedik. Ama 80 metrekare fazlamız olduğu için yarışma dışı kaldık.

A.Aksu: Gençken daha cesaretli olunuyor ama tecrübe kazandıkça cesaret azalıyor.

M.S.: Son zamanlarda yarışmalarda gençlerin başarısı açıkça görülüyor. Bunu neye bağlıyorsunuz?

G.B.: Mesleğimizin bir gerçeği var: Bu, günde 10-15 dakikanızı ayırıp da bitirebileceğiniz bir meslek değil. Yarışma sürecine girdiğinizde elinizdeki işleri de idame ettirmek durumundasınız. Nispeten tecrübesiz olan insanların yarışmaya ayıracak daha çok zamanları oluyor. Siz belki 15 gün belirliyorsunuz ama onlar 1,5 ay ayırıyorlar. Belli taahhütleriniz varsa, yarışmaya giriyoruz diye onları görmezden gelemezsiniz.

M.S.: Düşüncenin deneyimle ilgisi olmadığını düşünüyorum. Mesela küçük çocuklar insanı etkili bir şekilde şaşırtırlar. Bu meslekte her insan bu performansı gösterebilir. Ama deneyim arttıkça bilgi artıyor, bilgi arttıkça cesaret kırılıyor ve sınırlar katılaşmaya başlıyor. Ben bir mimari projenin bir sorununu eskiden 3 saatte çözerken şimdi yarım saatte çözüyorum. Bu deneyim ama düşünce farklı bir şey.

G.B.: Bahsettiğimiz yarışmalarda çok cesaretli projeler görmedim ben. Hep bakıyorsunuz makul çerçevede olan binalar.

A.Aksu: Çok genç insanlar cesaret ettiklerinde cesaret ettikleri şeyi, hem biçimsel olarak hem ifade olarak olgunlaştıracak bilgi birikimine sahip değiller. Belli bir tecrübe kazandıktan sonra da o cesareti gösterecek enerji kalmıyor. Türkiye’de o yüzden cesaretli gençler birinci elemeye gidiyorlar. Sizin yapınız çok sağlam bir yapı. Yeni bir söylem olduğunu çok düşünmüyorum işin gerçeği ama Türkiye ortalamasına baktığımda üst seviyede, niteliği olan bir yapı. Çok cesaretli olsaydınız kazanabilir miydiniz? Tecrübe kazanıp güçlendikçe neden cesaret gösterilemiyor, bilemiyorum.

G.B.: Her şey motivasyonla başlıyor. Yaş ilerledikçe de motivasyon zorlaşıyor.

KENTLEŞMEDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

İSTANBUL BUNU BAŞARABİLİR Mİ?*

Kentlerin geleceğine dair küresel incelemeler yapan Urban Age organizasyonu kent liderlerinin ve sürdürülebilir kentleşmenin düşünce ve pratiğini şekillendirmek ve yeni bir kentsel ajanda üretme doğrultusunda uluslar ve disiplinler arası etkinlikler ve araştırmalara önderlik etmek amacıyla düzenlenen bir konferanslar dizisi London School of Economic (LSE) ve Political Science Cities Programı ile Deutsche Bank Uluslararası Forumu Alfred Herrhausen Society tarafından organize ediliyor. 4-6 Kasım 2009'da İstanbul'da gerçekleşen Konferans, geçtiğimiz yıllarda São Paulo, Şanghay, Londra, Mexico City Berlin, Johannesburg, Mumbai ve New York şehirlerinin gelişim eğilimlerini inceleyen araştırmanın 2009 yılı halkasını oluşturuyordu. Konferansı sM için Nerkis Kural değerlendirdi.

Zihinlerde çok çeşitli şekillerde dolaşan (veya hiç dolaşmayan) bir kavram üzerinden bir konferans etkinliğini aktarma ve değerlendirme sorumluluğunu üstlendiğimde aslında bu konferansta ele alınan konuların ve söylemler bütününe sürdürülebilir kentleşmeyi (vurgular yazara, italikler diğer yazarlara aittir) oldukça iyi betimlediğini düşündüm. Her zaman tekrarladığım gibi genelde sürdürülebilir kalkınma/gelişme, özeldür sürdürülebilir kentleşme bir süreci, hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için gereken stratejileri geliştirme açısından bir anahtar kelime. Aramızdaki iletişimi bir anlamda kolaylaştırmakta ve pratikleştirmekte; ana çerçeveyi belirlemektedir. Tarihi süreç içerisinde tanımlamaya ve çözmeye çalıştığımız kent sorunları iklimsel değişim tablosu, biyolojik çeşitliliğin yokoluşu, sosyal eşitsizlik ve adaletsizlik çerçevesinde, birbirleriyle ilişkisi kurularak yeniden tanımlanıyor. Kavramın devamlı değişimi ve sınırlarının genişlemesinin dikkate alınması gerekiyor, ki Urban Age de bunun ip uçlarını vermekte.

Urban Age Direktörü Ricky Burdett (LSE), açılış konuşmasında çağdaş dünya kentlerinin inşasında küresel ekonomilerin etkileri, iklim değişikliğinin sürdürülebilir kentlerin oluşumunu nasıl yönlendirebileceği, ve kentsel tasarımın kentlerin sosyal bütünlüğünü sağlamadaki önemi üzerinde durdu. Yine açılışta aralarında İstanbul'un da bulunduğu 8 küresel kentin karşılaştırmalı bilgileri verildi ve 2009 da İstanbul'da gerçekleştirilen yaşam kalitesi anketi tanıtıldı.

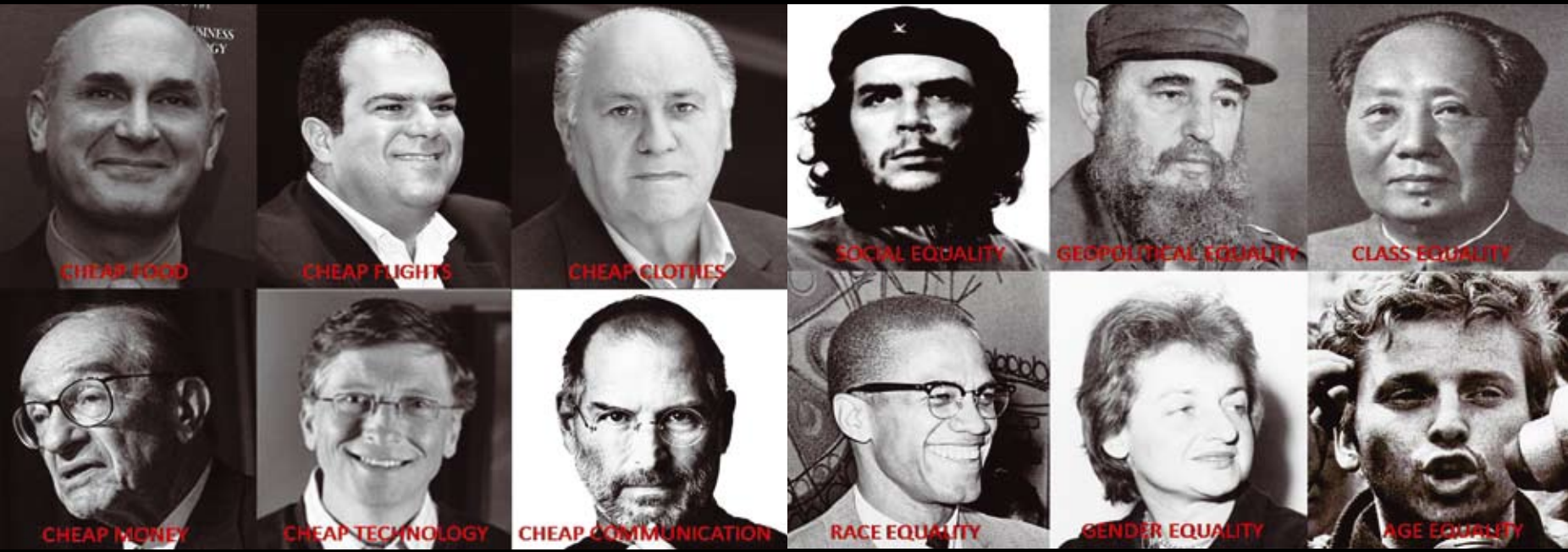
* İstanbul Konferansının tüm etkinliklerine <http://www.urban-age.net/conferences/istanbul/programme/en> adresinden ulaşılabilir.

URBAN AGE ISTANBUL CONFERENCE

NOVEMBER 2009

Resim - 5

İstanbul'un Mumbai veya Şanghay kadar hızlı büyümesi; Sao Paulo, Mexico City, Johannesburg'ta giderek artan sosyal eşitsizlik ve şiddeti yaşamasa da; Londra, Berlin, New York Urban Age kentleri gibi ekonomik denge, toplumsal bütünlük ve iklim değişikliği sorunları ile karşı karşıya olduğu belirtildi. (Resim 1, 2)

300 den fazla davetli izleyicinin katılımı ile gerçekleşen konferansın iki gün süren çalışmasında 15 kentten 100 den fazla kentli aktör ve uzman 4 oturum, 27 sunum ve 8 grup tartışmasında yer aldı. Sunumların amacı çeşitli örnekler, söylemler ve uygulamalarla İstanbul'un da yaşadığı sorunlara ışık tutmak ve çözümleri paylaşmaktı.

Sürdürülebilir kentleşmenin ana başlıklarını taşıyan oturumlarda ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel konular tartışıldı; çeşitli kent vizyonlarından ve uyarlamalardan örnekler verildi. Kural Mimarlar adına izlediğim konferansın bu dört başlığını ve alt başlıklarını konferans süresince aldığım notlar çerçevesinde kısaca özetleyecek olursak öne çıkan tartışmalar şu şekilde gelişti:

KÜRESEL BAĞLAMDA KENTLER

- Küresel Ekonomide Kentleri Yeniden Düşünmek
- Kentler ve Toplumsal Sermaye

İlk oturumda, ekonomik gelişmenin modern bir süreç olduğu ve kentleşmenin ekonomik gelişmeyi tetiklediği, 1913-2000 arası dünyada, nüfusunun % 50'si kentlerde yaşayan, adeta tek bir ülkedeki gibi hızlı, küresel bir değişimin gözlendiğini belirten Kemal Derviş (Brookings Enstitüsü Başkan Yardımcısı), dünya ekonomilerinde yapısal değişikliklerin yer aldığını; zengin ve fakir ayrımında da farklılıkların görüldüğünü; ekonomik krize rağmen büyümenin gerçekleştiğini ve yakın gelecekte iklim değişikliğinin büyümeyi sınırlayan tek etken olabileceğinin altını çizdi. Bu görüş tüm konferans boyunca kabul gördü ve konferansın ufuk çizgisini belirlemiş oldu.

Yine Brookings Enstitüsünden Bruce Katz, Amerikan deneyiminden yola çıkarak, Amerika Birleşik Devletlerinde kentleşmenin küçük şehirler ağından metropolitan şehirler ağına dönüştüğünü; ABD'nin ekonomik büyüme hedefinin düşük karbon salınımı, daha az tüketim ve yaratıcılık odaklı olduğunu belirtti. Deutsche Bank İstanbul

CEO'su Ersin Akyüz ise kentlerin gelişmesinde finansman ihtiyacına dikkat çekerek konut üretiminin ağırlıklı olabileceğini ve konut pazarında mortgage sisteminin sağlanmasının önemi üzerinde durdu.

Bu oturumun tartışma bölümünde İstanbul özelinde yapılan tartışmalarda öne çıkanlar arasında Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Ortadoğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı Genel Sekreteri Selahattin Yıldırım'ın küresel ekonomik tartışmanın neden siyasi boyutu sorgulamadığı; Marksizmin ortadan kalkarak, yerine neo-liberalizmin geldiği ve sol planlamanın da kaçışta olduğu; bu durumun modernizmin totaliterden kaçışı anlamına gelebileceği oldu. Yıldırım, bugün ciddi bir kentsel popülizm ile karşı karşıya geldiğini, halbuiki kentsel farklılıkların mevcut olduğunu ve halkın devrede olmayıp sadece sözde var olduğunu açıkladı. Doğu Holding Yönetim Kurulu üyesi Muhsin Mengütürk ise İstanbul'un finans merkezi olması yönündeki endişelerini dile getirerek küresel ekonomideki belirsizliklerin ve krizin; merkezin gerektireceği alt ve üst yapının eksiklerinin ve karmaşıklığının üzerinde durdu. Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan ise Beyoğlu'nun dönüşümü projesi için geliştirdikleri Kamu Özel Ortaklığı Fonlaması açıklaması ile aslında yereli yok ederek, kimliksiz bir kentleşmenin nasıl yaratıldığına dair ipuçları vermiş oldu. Washington D.C.'nin eski Belediye Başkanı ise yerel düzeyde kentsel kamu mekanlarının önemi üzerinde durdu; yerelde şeffaflık ve hesap verebilmenin şart olduğunu savundu.

Kente sosyal kapital olarak bakan Saskia Sassen İstanbul'u "geniş bir hareketliliğin değişmez kesişmeleri" olarak tanımladı ve buna kanıt olarak da İstanbul'da kesişen 3 önemli ağı varlığından sözetti: 1. Politika etkeni (1989 sonrası), 2. İnsan Sermayesi (uluslararası nüfus varlığı), 3. İş hareketliliği. Barselona eski Belediye Başkanı Joan Clos ise Türk şehirlerinde çok önemli büyüme ve değişimin yaşandığını, ancak bunun karmaşıklık ve çeşitlilikten yoksun olduğunu belirtti ve kentleri "konut kentler" olarak tanımladı. (Resim 3) Kent sosyoloğu Çağlar Keyder ise İstanbul'un önceki belirsiz arsa mülkiyetinin değişerek kentin kapitalist kente dönüştüğü, dolayısıyla buna karşı yeni bir direnişin geliştirilmesinin gereğini savundu.

1. Oturumun ikinci genel tartışmasında kentsel gelişimin temelinde sosyal sermayenin gerekliliği; Avrupa açısından “hareketli kent” İstanbul’un ne anlam taşıdığı; ve İstanbul’da merkez-yerel ilişkisi tartışıldı; Harvard Profesörü hukukçu Gerald Frug İstanbul’a 4 soru yöneltti:

1. İstanbul’da merkez ve yerel ilişkisi nedir?
2. Merkez ve yerel ilişkisi çerçevesinde 32 ilçe organizasyonu kente nasıl hizmet veriyor?
3. İstanbul’da ki özel organizasyonların rolü nedir? (Özeli etkisi kamunun etkisini aşıyor mu?)
4. Kentte mevcut şirketlerin etkisi hangi boyutta?

Birleşmiş Milletler HABİTAT eski başkanı Nefise Bazoğlu İstanbul’un mevcut informal sosyal sermaye içeriğini kaybetmesini kaldıramayacağını, mahalle ruhunun ve yaşam enerjisinin korunması gerekliliğini vurguladı.

İlhan Tekeli ise tartışmaların geldiği noktada (özellikle Sassen’i hedef alarak) İstanbul’un adeta bir “başarı öyküsü” olarak sunulduğunu, sonucun bir planlama teorisi çerçevesinde veya politik aktörlerin elinde şekillenmek yerine kendiliğinden (emergent) oluştuğu izleniminin verildiğini belirterek, önerdiği teorinin bir gelecek tanımı veya bir planlama tekniği içermemle birlikte bir “yeterlilik” (sufficiency) testi olarak:

1. Gerekli açıklamaların (analizlerin) yapılması, 2. Politikaların (policy) geliştirilmesi, 3. Mekansal stratejilerin belirlenmesi gerektiğini ve kentin kavramsal sınırlarının (sonsuz kentler, kenar kentler, mega kentler gibi) tartışılmasının gerektiğini belirtti. Sonuçta Sassen neoliberal projelerin yanısıra, iklim değişikliği, radikal fakirlik ve mahallenin kaybı gibi daha büyük projelere yer verilmesi gerekliliğini ekledi (veya eklemek zorunda bırakıldı).

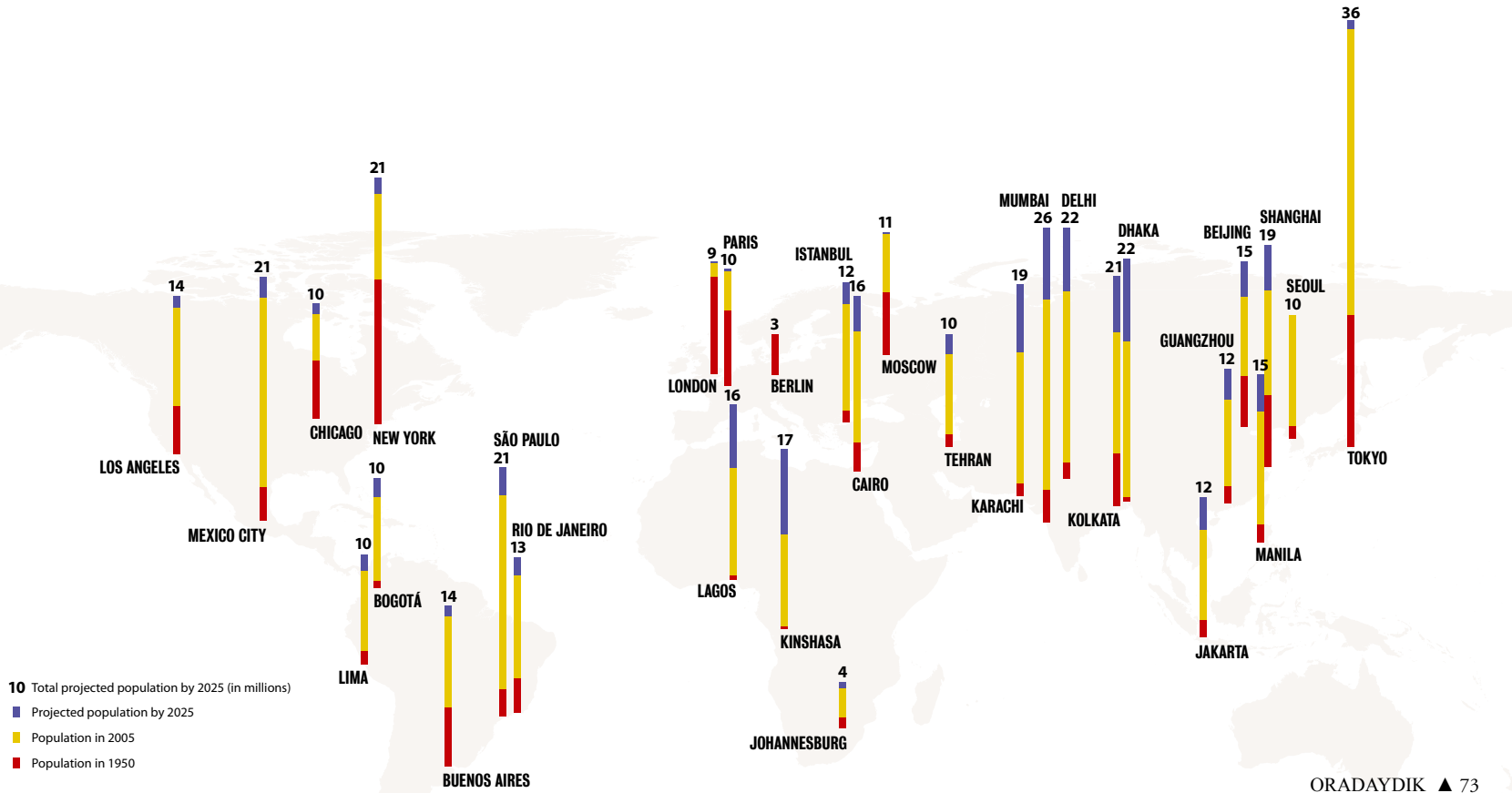
KENTLER VE KÜLTÜRLER

-Kentsel Deneyim Anlatıları

-Tarih ve Kentsel Değişim ile Yüzleşme

Bu oturumda kent sosyoloğu Richard Sennett görsel tasarımda sosyal ve ekonomik etkiler ve yapı çevrede nicelik ve nitelik arasındaki uçurumdan hareketle yaşam kalitesinin iyileşmediğini; kentsel gelişimin toplumsal hayatı tehdit ettiğini belirtti. Toplumsal yapıdaki değişiklikleri sorgulayan Sennett, üzerinde tartışmaların hemen hiç tükenmediğini gördüğümüz topluluk (community) kavramının yeniden yorumlanması gerektiğini ileri sürerek, ailevi değerleri (yakınlık-intimacy- duygusunun ön planda olduğu) temel alan bir topluluk anlayışının eskidiğini, insanlar arasındaki bağların zayıfladığını veya yabancılar arasında iletişimin arttığını; çekirdek ailenin parçalanarak, genç, yaşlı, veya yalnız yaşayanların arttığını, gençlerin daha geç

Resim - 1

aile kurduğunu belirterek; insanların daha uzun yaşadığı da dikkate alınarak sürdürülebilir bir mimarlığın kentin yaşamasına olanak verecek şekilde, teknik ve estetik tasarım sorunlarına çözüm getirmesi gerekir dedi. Katı bir mimarlık anlayışının yaşamı kesintiye uğrattığı; örneğin konut tasarımında 2 ebeveyn ve 2.5 çocuk gibi kısıtlı ve tanımlı değil, daha esnek, geçici ve yoruma açık bir çıkış noktası bulunabileceğini belirtti. Kültür konusunda farklı bir bakış açısı sunan Hintli yazar Suketu Mehta kent kültür birikimini gündelik hayat içindeki duruşu ile yorumlayarak kent öykülerinin (story-telling) kimler tarafından anlatıldığı ve kimler tarafından dinlendiğinin farklılıklarını tartıştı. Kentlerin resmi olduğu kadar gayri resmi öykülerinin bulunduğunu, ikincisinin çoğunlukla ağızdan ağıza dolaştığını ve yabancılara ulaşmadığını belirtti.

Harvard Üniversitesi Ağa Han Profesörü Hashim Sarkis bir plancı ve mimar olarak İstanbul'u çekici bulduğunu belirtti, İstanbul'un küresel bir Akdeniz kenti olarak 4 özelliğini sıraladı:

- 1.Zaman içinde devamlılığı süregelen bütüncül bir coğrafya (Braudel'in Akdeniz tanımlaması)
- 2.Birbirini tamamlayan mikro-bölge toplulukları
- 3.Birbirleri ile karşıt fakat etkileşim içinde bulunan kıyılar (Boğaz'ın iki yakası, Akdeniz-Karadeniz, Marmara Denizi)
- 4.Tehdit altında bir ekoloji

Sarkis, bu özellikler birbirleriyle bağdaşmayabilir, ancak hepsi mekansal modeller olarak incelemeye açıktır dedi.

Bilgi Üniversitesinden İhsan Bilgin ve Murat Güvenç ile devam eden kültür oturumunda, Bilgin'in İstanbul'un tarih içinde değişen arsa-ımar düzeni ve mülkiyet biçimleri; Güvenç'in çalışmalarında kentin yapısının konut ve kentsel servis hizmetlerinin talepleri nasıl biçimlendirdiği izlendi.Oturum sonunda tartışmanın ağırlığı kent öyküleri

anlatımları üzerinde yoğunlaştı. Hasan Bülent Kahraman kentin aynı anda patlamasından (explosion) ve yoğunlaşmasından (implosion) bahsederken, Londra Tasarım Müzesi Direktörü Deyan Sudjic "16 milyon nüfuslu İstanbul'a İstanbul diyebilir miyiz?" sorusunu yöneltti.

ÇEVRE VE KENTLER

- İklim Değişikliği ve Kentler

- Sürdürülebilir Kentler Tasarlamak

Çevre ve Kentler oturumunda öne çıkan konular ulaşım, ve çevre-ye verdiği zarar; çözüm olarak da toplu taşınım modeli olarak hızlı otobüs ulaşımı ve yaya trafiği oldu. Özellikle New York'da çevre etkisini azaltmak ve kent merkezinde yaşam kalitesini arttırmak için uygulanan sürdürülebilir ulaşım programının başarısı dikkat çekici idi . Bu başarıyı, geliştirdikleri ve uyguladıkları stratejik planla (New York Street Design Manual) açıklayan J. Sadik-Khan, öncelikle trafik sıkışıklığını fiyatlandırdıklarını, nüfusu merkeze getirmenin dağınık (sprawl) bir gelişmeden daha ekonomik olduğunu ve iyi bir ulaşım planlaması ile dağınıklığın önüne geçtiklerini; yaşlılar için güvenli sokaklar oluşturduklarını, ve en önemlisi ulaştırma programlarını çok kısa zamanda hayata geçirerek kentlinin güvenini ve beğenisini kazandıklarını aktardı. Uygulamalarda araç trafiğinden arındırılmış yeni kamusal alanlar kazandıklarını; bu alanları renklendirerek, peysaj öğeleri ile donatarak ve asfalttan kurtararak yaya kullanımına açtıklarını; sokakların, bir anda nereden çıktığı belli olmayan insan kalabalıkları ile dolduğunu belirtti.

Resim - 3

F. Cacioli (Milano) ulaşım planlamasında makro ve mikro ölçeklerin entegrasyonu, birbirine yakın yerlerin ulaşımında otobüs ve bisiklet kullanımı, kent formu üzerinde ulaşılabilirliğin rolü ve hızlı planlama üzerinde durdu. İstanbul için verdiği karşılaştırmalı bilgiler içinde Avrupa kentlerinde, her milyon kişiye, Londra'da 176 km, Paris'te 152 km, Roma'da 108 km, Madrid'te 92 km toplu taşıma yolu düşerken İstanbul'da 8 km düştüğü dikkat çeken bir veri oldu. Ayrıca toplu ulaşım için transfer istasyonlarının yetersiz olduğuna, bisiklet ulaşımının azlığına işaret ederek; topoğrafyası yokuşlarla dolu İstanbul'da yaya ulaşımını kolaylaştırmak için merdivenli yolların yanısıra eskalatorlerin ve funiküler sistemlerin uyarlanabileceğini belirtti.

Ara tartışmada Sanjeev Sanyal (Sürdürülebilir Gezegen Enstitüsü Başkanı, Yeni Delhi) gelişmiş ülkelerde motorize olmayan ulaşımın desteklendiğini, gelişmekte olan ülkelerde ise hala özel araba için planlama yapıldığını; mesela, Hindistan'da yeni kurulan bir şehirde kaldırım yapmaya bile ihtiyaç duyulmadığını; orta sınıfta araba sahibi olma isteğinin çok yüksek olduğunu ve devlet politikalarının da bunu desteklediğini; halbuki yürüme ve bisiklet kullanımının en önemli ulaşım biçimi olduğunu vurguladı. Eva Serra (Barselona) ulaşım talebinin azaltılmasının önemi üzerinde durarak, bunun için kentlerde karma kullanım (mixed use) alanlarının üretilmesi gerektiğini, konut bölgelerinin iş olanakları ile birlikte ele alınmasını önerdi.

Mimar Richard Rogers Sürdürülebilir Kentin tasarlanması konusunda önerilerini kent formu (kompakt veya çok merkezli), iyi bağlantılı (yürüme ve otobüs), kentsel kullanım çeşitliliği, eşitlik (fakir ve zengin dengesi), çevreye karşı sorumluluk, iyi tasarım (yer duygusu), ve güvenli, adaletli kent olarak sıraladı. Kentsel bir topluluk için 5 000 kişi, 60-70 Ha. ve 5 dakikalık (500m.) yürüyüş mesafesi önerisi ile mahalle planlamasında da kullanılan bu standartların halen geçerliliğine işaret etti. "Kent için, kentli tarafından küçük, orta ve büyük ölçekli projeler" Sir Rogers'ın sloganı oldu.

Mimar Alejandro Z. Polo, "Ucuz(cu)luk ve Demokrasi" sunumunda Sassen'in sorguladığı "kapitalist makine içerisinde demokratik hayatların sürdürülebilmesi", "kentleşme ve kentlilik" olgusuna dünyanın her tarafında inşa edilen "ucuz yüksek konut kuleleri" ile yorum getirdi. (Resim 4) R. Rogers'ın tanımladığı sürdürülebilir kentleşmeyi sürdürülebilir demokrasi olarak devam ettirmeyi uygun gördüğünü belirtti. Modern çağımızda vizyonerlerin savunduğu sosyal eşitlik, jeopolitik eşitlik, etnik eşitlik, sınıfsal eşitlik, cinsiyet ve yaş eşitliğinin gibi politikaların karşısına ucuz gıda, ucuz uçak bileti, ucuz giyecek, ucuz kredi, ucuz teknoloji, ucuz iletişimin çıktığını, sonuç olarak eşitlikten ucuz(cu)luğa geçildiğini savundu. (Resim 5) İşverenin müşteriyi sürü gibi gördüğünü, ucuz politikaların ve ucuz ürünün yaygınlığını, ucuz estetiğin fazlalıklarla (frills) dolu olduğunu; modernizmin fazlalıklara izin vermezken, post modernizmin özgür kapitalist operasyonlarla fazlalıklara resmiyet kazandırdığını belirtti. Gehry'nin ucuzlukla ilgilendiğini, bunu kendi evinin projesinde de uyguladığını, buna karşın fazlalıklara geçit verilmeyen ciddi ve jenerik mimarlığın da varlığından bahsetti. Bu ucuz(cu)luk operasyonun arkasındaki politikaların sorgulanması gereği üzerinde duran Polo, mimarların hala vizyonerler düzeyinde yetiştirildiklerini savundu, halbuki ucuz(cu)luk politikasından ders de çıkarılabileceğini belirtti. Modern mimarinin direttiği stilsizlik söyleminin de bu ucuz(cu)luğu kullanılarak estetik sonuçları araştırılabileceğini belirtti. Sunumunda Economist Nicholas Stern tarafından hazırlanan Stern Raporu'na (The Economics of Climate Change-The Stern Review, 2006) dikkat çekerek mevcut ucuz(cu)luğu gelecekte çok pahalı bir şekilde ödeyebileceğimizi ima etti. Sürdürülebilir mimariyi de doğaya dönüşle ilişkilendirerek, mimari ile doğayı bütünleştirme; süssüz ve yalın yapılar elde etme olarak tanımladı. (Resim 6)

Bogota eski Belediye Başkanı E. Penalosa "Sürdürülebilir Kentler için Politika" başlıklı sunumunda kendi deneyiminden yola çıkarak kentlerin toplum ürünü olduğunu, yerel yönetimin gerekliliğini ve müdahalenin kaçınılmazlığını (Parking anayasal bir hak değildir sloganı ile) ve kamusal mekanın bir yönetim projesi olduğunu açıkladı. Sosyal eşitliğin yaratılmasının, sürdürülebilirliğin ve hayat kalitesinin aynı kent politikaları ile sağlanabileceğini, sürdürülebilirliğin sosyal sürdürülebilirlik ile başladığını savundu.

İSTANBUL VİZYONLARI VE PROJELERİ

-Kentsel Vizyonlar Yaratmak

-Kentsel Uyarlamalar

Son oturumda kent vizyonları ve kentsel uyarlamalar tartışıldı. Vizyon, politik irade, ve kapital üçlüsünün kentsel etki oluşturduğu belirtilerek, Londra, Philadelphia ve Washington D.C. örnekleri verildi. İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi (İMP) yürütücüsü İbrahim Baz İstanbul vizyonun çok yönlü olduğunu (finans, kültür ve turizm), ekolojik duyarlılığın, sanayi kullanımlarının sonlandırılması ve ulaşımın artırılmasının öncelikler olarak saptandığını belirtti. Cendere Vadisinin, Kartal ve Kayabaşı projelerinin önemli projelerin başında geldiğini belirtti. Bu bölümün tartışmasında yönetim, söz birliği (consensus), idari servislerin ve idari saygının sağlanması, sosyal ve fiziksel projelerin uyumu, zamanlamanın kısa ve uzun vadeli projeler olarak belirlenmesi konuları ele alındı. Korhan Gümüş yerel yönetimlere teknokratik bir rol verildiğini, kentlinin de pasif aktör olduğuna değindi. Ortada gözle görülenin İstanbul'un lüks konutları olduğu, alt grupların kente nasıl entegre edildiğinin projelerde belirtilmediği ve yerlerinden edilince onların kazananlar değil kaybedenler olduğunu vurguladı. Geçmişte parçalanmanın ideolojik çatışmalardan kaynaklandığı, şimdilerde ise bunun din ve laiklik üzerinden devam ettiğini ve ikisinin de hükümet politikalarının yansıması olduğunun altını çizdi.

Kentsel uyarlamalar konusunda Hamburg ve Mexico City örnekleri verildi, Lonra Olimpik Köyü tartışıldı; uyarlamaların (retrofitting) birincil olarak mevcut kentsel alanlarda (brownfield sites) yer alması önerildi; "Corbusier tarzı" bir yaklaşım yerine mimara "kamusal entelektüel" (public intellectual) rolünün uygun olduğuna işaret edilerek, "daha iyi kent=daha iyi kentli" demektir dendi.

Son tartışma konuları içerisinde, sürdürülebilir kent söylemlerinin sadece mimarlık, kentsel politika ve planlama ağırlıklı olamayacağı; su, alt-yapı ve enerji konularının da ele alınması gerektiği üzerinde duruldu. Hashim Sarkis planlama çalışmalarının devamını dileyerek, "akılcı

planların kişinin düşünce yapısını kamusal faydanın önceliği yönünde değiştireceğini" vurguladı. Richard Sennett yenileme ve uyarlama "tamiratlarının" büyük operasyonlar ve ameliyatlara değil küçük iş sahipleri tarafından yapılabileceğini açıklayarak, kentlinin bu konuda yetenekli olduğuna inandığını belirtti. Kapanış konuşmasında LSE, Çağdaş Türk Çalışmaları Direktörü Şevket Pamuk katılım, politika ve demokrasinin geleceğin çağdaş kentinin en önemli konuları olduğunu belirtti.

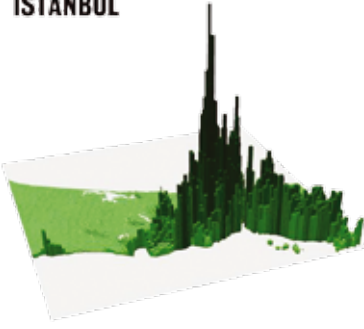
Urban Age'in Aralık 2009 da katılımcılardan istediği geribildirim çerçevesinde ilettiğim bazı konuları buraya da aktarmak isterim: Katılımcı listesini sadece İstanbul'lularla sınırlamayıp, Türkiye üzerinden geniş bir gruba seslenmelerini olumlu karşıladım, çünkü İstanbul kenti ve sorunları hepimizi ilgilendiren, gözümüzün üstünde olduğu bir kent; ve problemleri Anadolu'nun diğer kentleriyle birlikte tartışılması gerekiyor; ama maalesef konular bu şekilde ele alınamadı. Ancak kent sorunlarının değişik alanların uzmanları tarafından ele alınması olumlu idi. Yabancı konuşmacılar küresel kentlerin paylaştığı sorunları ve çözüm önerilerini dile getirdi; fakat İstanbul'un geleceği ile ilgili bizim sunabildiğimiz stratejiler ve politikalarla ziyade analitik çalışmalar oldu; gelecek için vizyon eksikliğimiz vardı; mesela yukarıda ki metin içinde, İstanbul üzerine yer verdiğim uzmanların soruları cevaplanamadı. Nüfusu kısa zamanda 13 milyondan 16 milyona çıkacak ve yerleşim alanı genişleyecek bir kentin ele alınmasındaki yetersizlik moral bozucu idi. Tartışmalarda öne çıkan bir konu da eski İstanbul'a olan nostalji idi, ama ileriye dönük bir vizyonu yoktu. Yine de bu nostaljinin gelecek için bir vaat ve fırsat olabileceğini düşünmek olası, eğer tarihi İstanbul'a katılacak yeni mekanlar ve insanların eski ile kaynaşarak yeni değerler üretmesi mümkün kılınırsa, ve kente atfedilen canlılık ve dinamizm devam ettirilebilirse.

Urban Age'in ortaya koyduğu iyimser mesajda günümüzde hızlı değişim, kısa vadede öngörülemeyen ekonomik durumlar ve kente yapılan popülist müdahaleler yüzünden zayıflayan kent teorilerine rağmen iyi yönetim ve yönetişimin, iyi tasarım, kentler arasında işbirliklerinin,

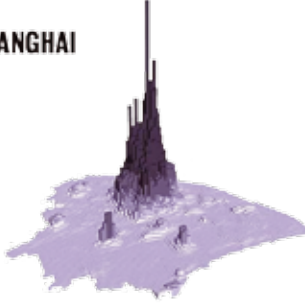

URBAN DENSITY

ISTANBUL

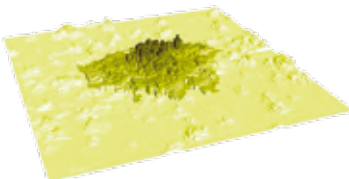
SHANGHAI

SAO PAULO

LONDON

katılım, hızlı uygulama programları, etik hükümetler, ve mimarlığın sosyal rolü konularını izlemek mümkün oldu. Ancak konuların ağırlığının yapılı çevre üzerinde olması gibi denge-siz bir yaklaşım vardı; açık alanlarla-kırsal ilişkisi; ve doğa ile nasıl yüzleşileceğinin üzerin-de durulmamıştı. Küresel kent üzerindeki baskı ve kentsel dağınıklık (sprawl) kırsal-kentsel devamlılık ile de açıklanmalı; Richard Rogers'ın altını çizdiği kompakt kent formuna açıklık getirilmeliydi. Sürdürülebilir kentin bir bölgenin tümünü ilgilendirdiğini kabul edersek, küre-selleşmenin yarattığı sorunların da (nüfusun dengesiz dağılımı, kaynakların kullanım biçimi, sosyal erozyon gibi) çözümünün sınırları daha dikkatli çizilmeliydi, peysaj tasarımı konuları ele alınmalıydı.

Kentte katılım önemsenen bir konu olmasına karşın, kentte daha çok insanın yaşaması daha çok katılım anlamına gel(e)memekte. Ekonomik dengesizlik, eşitsizlik, eğitim eksikliği ve din-cilik Türkiye özelinde katılımı daha kritik bir noktaya çekmekte; profesyonel ve akademisyen ayırmıcılığında İstanbul'un geleceğini olumsuz etkileyeceğini düşünmekteyim. Katılımın ye-niden kurgulanması ve katılımı artırıcı stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir; belki de Ric-hard Sennett geleneksel topluluk anlayışının değişmesi gerektiğini vurgularken, aile temelli bir yaklaşımdan yurttaş (civic) tabanlı bir topluma geçmemiz gerekir derken katılımın ipuçla-rını vermekte. Politikanın da katılımı ve planlamayı kolaylaştırdığını veya engellediğini kabul edersek, kentin kurgulanmasında tasarımcının sorumluluğunu tartışabilmek için politikayı da tartışmamız gerekiyor.

Urban Age küresel kenti öncelikle ekonomik bir olgu olarak değerlendirdi; kentleşmenin ekonomik gelişmeyi tetiklediğini savundu. Ancak verilen istatistiklerde görüldüğü gibi sos-yal gelişmenin ekonomik gelişmeye paralel olmadığı kabul edilecek olursa, hakim ekonomik görüşe yatkınlık (bias) kent bilimcileri tarafından daha sosyal ve kültürel sürdürülebilir bir kent için ters yüz edilmesini sağlayacak çözümleri içermek, en azından takviye etmek zorunda gibi gözüküyor. Belki de son oturumda tartışılan vizyon konusuna yaklaşırken bu durumu göz önünde bulundurmamak ve vizyon konusundaki karmaşayı, çelişkileri ve tutarsızlıkları da bu açı-dan değerlendirmek yerinde olurdu. Zaman-mekan boyutunda hızlı değişimde kimin vizyo-nun, kimler tarafından, ne şekilde tanımlanabileceği önemli gözüküyor. Ayrıca bugün küresel kent diye tanımlamayı seçtiğimiz, nüfusları milyonları aşan kentler için bir vizyon tartışmak mümkün mü? Pazar mekanizması içerisinde saçılarak büyüyen (kentleşen) alanlarda kentliliği sorgulamak ve bunun için (kent kültürü) neler yapılabileceğini tartışmak iyi bir başlangıç olur diye düşünüyorum. Sürdürülebilir kent için de bu önemsenmelidir.

Etkinlikten, mimarlık camiası için çıkarılabilecek sonuçlardan bir tanesi mimarın kentteki ye-rini ve rolünü tanımlaması gerektiği ve kentin ekonomik, sosyal ve kültürel alanları ile ilgili konularda sorumluluklarını, kendisinden beklenen işbirliklerini, sınırlarını ve kısıtlamalarını anlaması gerekliliği idi. (Mimarın kentte anlatılan çeşitli hikayelerden (storytelling) hangile-rini üstlenebileceği, üzerinde düşünebileceğimiz ilginç bir konu olabilir.) A.Z. Polo'nun gü-nümüz mimarlığı üzerine yaptığı değerlendirmeler de mimarlığı yeniden düşünmeye yönelik olası bir öneri olarak gözüküyor. Yine R. Sennett'in mimarlara seslenişi önemsenmeli diye dü-şünülebilir.

1987 Dünya Komisyonu Çevre ve Kalkınma Raporunu (WCED) sürdürülebilir gelişme için milat kabul edecek olursak, günümüze kadar işleyen tarihi süreç içinde gelinen noktanın ve gelecekte varılacak noktaların bilincinde olmak gerekiyor. Gidilecek noktalara ne şekilde ula-şılacağı bize düşen bir sorumluluk oluyor. Hala tartışmalı ve çelişkili olarak devam eden pa-radigmanın tüm alanlardaki durumunun ne olacağını bir yana bırakacak olsak bile mimarlık, kentsel tasarım ve kentsel planlama da geri dönüşü düşünülemez tartışmalar ve gelişmeler olmakta, Urban Age İstanbul Konferansında da izlendiği gibi, kent ve çevre, kent ve sosyo-kültürel bütünlük konuları gündeme hakim olmakta. Sürdürülebilir gelişmenin dört fazı ola-rak kabul gören tanımlara göz atacak olursak: teknoloji alanında yeşil mimarlık, eko-tasarım gibi etkinlikler pazar ekonomisinde hızla çoğalmakta. Ancak teknolojideki bu gelişmelerin yeterli olmadığı, devamında gelen kavramsal gelişmelerin algılama alanını genişlettiği ve ku-rumların CO2 salınımları, endüstriyel süreçler, çevre sorunları ve politikaları üzerine veri top-lamaya, sebep-sonuç ilişkileri üzerine modeller kurmaya başladıklarını ve bugün gelinen nok-tada sosyal öğrenimin tüm aktörleri içine alacak şekilde iletişimi arttırma, ve problem tanıma, menfaatler, belirsizlikler ve seçenekli çözümler için politika geliştirme ve uygulama stratejileri üretme gereği üzerinde durulmaktadır.

Nerkis Kural

serbest.MİMAR Magazine - Issue 05/July 2010

SUMMARY

Our 5th issue features a "desktop" section and a selection of projects with just-finished or undergoing designs including projects of spaces like offices, hospitals, schools, residences, hotels, shopping centers etc..

In the "Good Things" section, we compiled several events for you, including the conference given by Joan Clos I Matheu, the Spanish Ambassador and former Mayor of Barcelona upon invitation of the Association of Freelance Architects, Güngör Kafancı's architecture exhibition titled "Witnessing the Half-Century Adventure of Modern Architecture", and the İzmir Workshop which united the AFA's and attracted a huge participation.

In our new section titled "Conservation", we present you the interview made with Yakup Hazan, the author of the Akdamar Church, an important and controversial structure in Turkey.

In the "Legal" section focusing on copyrights, Kemal Vuraldoğan, attorney, guides us through his Ideas about the Financial and Non-Material Rights of Architects in Uniform Contracts, and how they will defend the rights of the work owner.

The "Profile" section where we will include comprehensive interviews about our colleagues who have been awarded the "Architecture Prize", one of the prizes given by TAFA since 2000, but who were not covered by this magazine at that time, will continue in this issue with Ersen Gürsel who has been awarded the TAFA Architecture Prize in 2000 and completed his 41st year in the profession.

In our "Side Photos" section, we remember Yüksel Öztan, the pioneer master of landscape design who has passed away during the first half of 2010, Architect Nejat Erşin, a unique personality, and Reha Ortaçlı, whom we learned about unfortunately within the last few years.

Moreover, in the "New" section where we introduce the new and remarkable structures in Turkey, the owner/builder/operator of Point Hotel, an example of the collaboration between the owner and the architect, are telling us its design and building stages together with the structure's architect. Our new section titled "From Contest to Practice", we will be listening, from the young architects of the project, the story of the Constitutional Court building for which 3 contests were organized and finally built after the 3rd, together with the pre- and post-contest experiences.

Finally, in the "We Were There" section, Nerkiş Kural writes about the Urban Age organization which makes global studies about the future of cities, and a series of conferences held to shape the idea and practice of urban leaders and sustainable urban development and pioneer international and interdisciplinary events and studies in line with the approach of producing a new urban agenda.

Translation : Meryem Yiğit

Журнал «Свободный архитектор» выпуск 05\.....2010

Содержание

В предлагаемом вашему вниманию пятом выпуске нашего журнала, в его тематических главах мы хотели бы рассказать об архитектурных проектах, работа над которыми только что завершена и о тех, которые находятся в стадии разработки в таких разнообразных направлениях как здания офисного типа, больницы, школы, жилые комплексы, отели, торговые центры и другие.

В тематическом разделе "много хорошего" вы узнаете о том, как проходила конференция, посвященная выставке "Развитие современной архитектуры за последние 50 лет", куратором которой является Гюнгор Кафтанджи. На конференции среди приглашенных также присутствовал Посол Испании Хуан Клаос Матеу, в прошлом мэр города Барселона, а также Группа архитекторов города Измира и члены Союза Свободных Архитекторов SMD.

В новой тематической главе "защита" мы бы хотели осветить важную и спорную проблему, касающуюся одного из исторических мест Турции церкви Акдамар. В настоящее время ведутся реставрационные работы этого исторического памятника и своими планами и мыслями по этому поводу с нами поделился автор и куратор реставрационного проекта Якуп Хасан.

В разделе "право" наш постоянный консультант адвокат Кемаль Вуралдоан разъясняет основные принципы преамбулы типового договора на архитектурный проект а также суть юридической ответственности сторон и пути защиты прав собственников.

В главе "профиль" мы продолжаем рассказывать о наших коллегах, лауреатах "Архитектурной премии", вручаемой с 2000-го года Ассоциацией Союзов Свободных Архитекторов. В этом выпуске вы узнаете о лауреате премии 2000-го года Эрсеке Гюрселе, который своей профессией отдал 41 год.

В разделе "портреты" мы вспоминаем наших коллег, к сожалению, безвременно ушедших из жизни в первой половине 2010 года. Это ландшафтный дизайнер, мастер своего дела Юксель Озтан, архитектор Нежат Эсин, человек редких душевных качеств, и архитектор Реха Ортач, знакомство с которым продолжалось всего лишь несколько коротких месяцев.

Актуальная для Турции и, безусловно, заслуживающая внимания тема совместной работы и партнерских отношений заказчика и архитектора на примере разрабатываемого проекта Пойнт Отеля освещается в главе "новое" данного издания. Здесь подробно рассказывается о том, как выданы решение этого вопроса различные заинтересованные стороны такие как собственник, разработчик проекта и управляющий.

В новой тематической главе этого выпуска "от конкурса к рабочему проекту" молодые архитекторы рассказывают о том, как просто в три этапа проходил конкурс на проектирование здания Конституционного Суда, а также о событиях, происходивших по его окончании.

О развитии будущего больших городов мира и об исследованиях, проводимых ассоциацией Urban Age, в уже известной нашим читателям главе "мы там были" вам расскажет Неркиş Курал. В этом разделе вы узнаете мнение исследователей о перспективах все большей урбанизации городов а также о том, как влияют условия жизни большого города на население. Целью исследований явилось определение эффективных путей практического решения проблем. Этому вопросу также была посвящена и серия конференций.

Переводы : Natalia Troshina Soylu

مجلة الهندسة المعمارية الحرة – النشر 05 / تموز / يوليو 2010

المختصر

اننا قد بدأنا في العدد الخامس قسم " فوق الطاولة " و المتعلقة بالمشاريح المختارة التي ما زالت مستمرة او التي تم تنفيذها من المكاتب ، المستشفيات ، المدارس ، المنازل ، الفنادق ، مراكز التسوق و ما يشابهها من المشاريع الاخرى .

لقد قمنا بتجميع قسم " المتابعة الممتعة " من خلال المؤتمر الذي كنا مدعوون اليها و التي تم عقدها من قبل مجلة الهندسة المعمارية الحرة التابعة للسفير الاسباني و الرئيس السابق لبلدية برشلونة جون كلوز ماثيو ، و مسلسل الهندسة المعمارية التي تحمل اسم " الشهادة على مغامرة نصف قرن من الهندسة المعمارية الحديثة " التابعة لغونغور كافتاندجي و ورشة عمل ازميز و الاشتراك الكثيف الذي يتوحد فيها SAM .

و ان قسما الجديد الذي يحمل اسم " الحماية " سيكون معكم ، و اننا نقدم لكم اللقاء الذي عملناه مع المؤلف يعقوب هازان حول المبنى الذي تعتبر واحدة من بين اهم المباني في تركيا و اكثرها جدلا .

اما في مجال حقوق التأليف و النشر فان قسم " الحقوق " فاننا سنتعامل مع المحامي كمال و رال دوغان مرة اخرى ، و سوف يقوم بتوجيهنا الى الطرق التي سوف تساعدنا في ضمان حقوق صاحب الاثر و افكاره و حقوق تحويله المالية و المعنوية و ايضا انواع العقود الخاصة بالهندسة المعمارية .

ان قسم " اللحاحات " نتناول موضوع " جوائز الهندسة المعمارية " التي نالها و تكرم بها اصحابنا و نظراننا في العمل في هذا المجال و لكن لم تكن هناك فرص للنشر في ذلك الوقت . و ان هذه الجوائز قد تم توزيعها من قبل TSMO اي جمعية المهندسين المعماريين الاترك الاحرار منذ عام 2000 و الى حد يومنا هذا و قد قمنا بعمل الكثير من المقابلات و المحادثات في ما يتعلق بالاشخاص الذين حازوا على هذه الجوائز ، و اننا متواصلون في عددنا هذا مع واحد من الاشخاص الذين تم تكريمهم بجوائز الهندسة المعمارية التي اعطيت من قبل جمعية المهندسين المعماريين الاترك الاحرار في عام 2000 و الذي انهى عامه الحادي و الاربعين في هذ المجال و هو ارسان جورسيل .

اما في قسم " رسوم البياقة " ، ففي النصف الاول من عام 2010 ، غاب عنا : يوكسل اوز تان الذي كان يعتبر الاستاذ العاشر في تصميم المناظر الطبيعية ؛ و ان المهندس المعماري نجات ارسين يعتبر واحد من الناس الذي يمتلكون جودة عالية في هذا المجال و يمكن ان نجد عدد ضئيل من الاشخاص الذين يمتلكون هذا المستوى من الجودة ؛ و اننا نحبي ذكرى ريبا اورتاجلي الذي مع الاسف الشديد لم اعرف عليه الا قبل عدد قليل من الاشهر .

اما في قسم " جديد " الذي نقوم من خلاله بتعريف المباني الجديدة في تركيا و التي تستحق الاهتمام بها و جذب الانظار اليها ، نقوم من خلالها بتعريف الناس على المهندس المعماري و مدير او مشغل ، و المعد ، و صاحب فندق بوينت و ايضا نقوم بتعريف حكاية هذه المباني و تصميمها بشكل متحد و الذي يشكل نموذج لاعمال الهندسة المعمارية للجهة التي اعطت العمل .

اما قسما الجديد الذي يحمل اسم " اذا كنت لا تتسابق فيها الى التطبيق " ، نقوم فيها بالاستماع الى المهندسين المعماريين الشباب الذي اشتركوا في 3 مسابقات و اخيرا و في المرة الثالثة تم فيها بناء المبنى الخاص بالمحكمة الدستورية و الاحداث التي عاشوها بعد هذه المسابقة و المشاريح .

ام في قسم " كنا هناك " قواعد تركيب ، فانها تتناول مسلسل مؤتمر تم تنظيمه من قبل منظمة اوربان اجا التي تقوم بعمل التثقيقات العالمية حول مستقبل المدن ، و تشكيل الممارسة و افكار التحضر و استمراريتها و قيادة المدن و التصديق الدولي على انتاج اجنذة جديدة للتحضر و الانشطة المتعددة التخصصات و قيادة الابحاث و الذي من اجلها تم تنظيم هذا المؤتمر .

الترجمة : Meryem Yiğit

ABONELİK FORMU

Adı / Soyadı : _____

Mesleği : _____

Çalıştığı Kurum : _____

Görevi : _____

Unvanı : _____

Posta Adresi : _____

Posta Kodu : _____ Semt : _____ Şehir : _____

Telefon : (_____) _____ Faks : (_____) _____

E-Posta : _____ @ _____ URL : _____

İlk Abonelik

Abonelik Yenileme

6 aylık abonelik - 30 TL

Fatura Bilgisi Adıma fatura istiyorum Firma adına fatura istiyorum

Firma Adı : _____

Adres : _____

Vergi no : _____

Vergi Dairesi : _____

ÖDEME BİLGİLERİ

Posta havalesiyle ödeme (Ödeme yaptığınız belgeyi bu form ile birlikte yollayınız).

Banka havalesiyle ödeme (Ödeme yaptığınız belgeyi bu form ile birlikte yollayınız).

Kredi kartı ile ödeme. Visa Master Card

Kart No:

Son Kullanma Tarihi: / İmza: _____

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Garanti Bankası - Tunalı Hilmi Şubesi

Şube Kodu : 107

Hesap No: 629 79 12

Reklam İndeksi

ALTAY METAL	10
ATEMPO	43
DETAŞ UYGULAMA	A.K.
ERMER	42
FIGUERAS	22
GENTAŞ	1
HATUPEN	Ö.K. İÇİ
KALEBODUR	11
NOVA AYDINLATMA	23
POZİTİF GRUP	80
SİFONİK	35
TİMAŞ	A.K. İÇİ

Dünya'nın En Esnek Elektrik Sistemi

EubiQ ile klasik sistemin sınırlamalarından kendinizi kurtarıp, özgürlüğe kavuşun.
Çünkü elektrik şu anda olmasını istediğiniz her yerde!

